

Incipit prologus in librum secundum.

Omnia cadunt in usum sapientis. habetque materia virtutis exercende quecumque dicitur aut sunt.

Nam et oia eius negotia sunt. et dum rationis libramine rem omnium vicepensat provida dispensatione quequid ad beatitudinem proficiat quasi quadam manu virtutis apprehendit. Tu ergo divine sapientie tue argumento validissimo dupliciter scire facis. dum et in tuis actibus rectus incedis. et philosopharis in nugis alienis. Alacres itaque exeant nuges nee quas serenitas tua prode iubet in publicum. ut coniectores mathematicos cum quibusdam alijs nugatoribus introducat. quia quibus tedisti egrediendi audacia. securitatis quoque fiduciam prestabis. Concedatur ergo inferiora superioribus. ut si quid in alterutris visiosum aut deformis apparuerit. benignitatis tue prudentia corrigatur.

Expliat prologus libri secundi.

Incipit liber secundus. **Capitulum primum.** Omnia vana esse et res ex fide sua cuius respondere.

Rosticanum et forte offelli proverbium est. Qui sompnis et augurijs credit nunquam fore secutum. Ego sententiam et verissimam et fidelissimam puto. Quid enim refert ad consequentiam rem. si quis semel aut amplius sternuauerit. quod si offitauerit quod deinde si viderit pro sonu miserit. Hec tamen

ex causis quas phisici nouerunt aliquid tenent ad eum pertinet circa que sunt. Et dum aliena opera impedire aut promouere non queant. sicut nec inania carnina aut supstitiose quedam ligature que tota medicorum secta dampnant. licet hec ipsa a quibusdam eminentiori quodam nomine phisica soleant appellari. phisici etenim dicunt. cuius oculatissima ratio est. ut humano sensu nequeat apprehendi. Nichil etenim est vel sit cuius ortu legitima causa et ratio non precedant. Et ut alius ait. Nichil sit in terra sine causa. Constat itaque. quod artificis nature manum nichil euadit. Ex quo consequenter patet. ad philosophiam omnia pertinere. Ego quidem quocumque modo ista se habeant. indubitater credo illa sola non esse respuenda que ex fide pueniunt et referuntur ad gloriam omnipotentis dei. cum scriptum nouerim. Omnia quecumque in opere vel in verbo feceris. in nomine domini facite in quo solo via hominis prosperatur. Sic omnium sanctorum turba processit. Guthbertus significat quodam gentis nostre in lege domini euangelium iohannis supponebat in firmis et curabatur. Beati stephani tunica supposita et mortuum suscitauit. Dumbolum apostolicum demonia cum a quo portabat curauit. Oratio domini cum herbis dum legebatur aut tabas ex fide dicta. sepiissime contulit optatum salutis effectum. Beatus benedictus signo crucis vas moysesum fregit. ac si pro signo lapidem itosisset. Capitula euangelij vel gesta. vel audita. vel dicta. inueniuntur prouisse exemplis. Hec eadem et filia

nō modo licita. sed et vtilissima sunt
Alia vō non tam q̄tempnēda q̄ fu
gienda. Certū siquidē est q̄ diligen
tibus deū omnia rōpantur in bo
nū. Infideles aut reprobos. aut etiā
hesitantes in fide. multis p̄mittit de
us iudificatioibus subiacere. Omnia
tamen tantū possunt quātum exa
pientis fides p̄mittit. **V**nde et iuli
us cesar nullo augurio nullave sup
stitione a quocūq; icepto potuit ab
stereri. Contigit enī vt q̄nq; in af
ricā nauigio p̄fascens in egressu
nauis prolaberet. verso itaq; in me
lius omne. teneo te inq̄t affrica.
etiāq; obtinuit. p̄terea calphurnia
vixor eius ea nocte quam is in terra
vltimā gessit. vidit eū multis vulne
rib; q̄fectū in sinu suo iacere. rogāsq;
vt die sequenti a curia abstineret. nō
obtinuit ne ille in vita sua aliquid
timidū quocūq; auspicio egressi vi
deretur. **I**n exadio massiliensū luā
qui d̄ys sacratius haberetur. p̄m;
ausus est credere probās se ab oi su
p̄stitione alienū. **B**eat; quoq; mar
cus euangelizadi causa alexandriā
p̄fascens. cū nauē egressusrupisset
calceū gratias agens iter suū expe
ditū esse p̄stat; est. **S**i quis reuo
cat; fuerit inter eūdū. nō ob hic si
quid in noīe d̄ni fuerat inchoatum
p̄termittat nisi forte omnē reuoca
tionē ominosā eē corū p̄suadetur
exēplo. q̄ colozis amisit venustate
dū reuocat; a cornice progredi ma
luit q̄ manē. **H**is vō nugis mens
incauta seduat. sed fidelis nequaq;
acquiescit. **E**plm̄ ij. **N**ō cōtemp
nendas esse rerum omnino natura

lium significationes

Qon tamen licet omnia va
na esse. fideiq; augurijs
asserere non habendā. ideo
signoz que a dispositioe diuina qd
erudicā creaturā p̄cessa sunt fidem
et fructū euacuo. **M**ultipharic siqui
dem multisq; modis su. de; instruit
creaturā. **E**t nunc elemētorum vo
bz/nūc sensibilū aut insensibilium
rerum iudicijs p̄ut electis nouerit
expedire. que v̄tura sūt manifestat.
Futuras itaq; tēpestates aut sereni
tates. signa quecūq; antecēdētia p̄e
loquūtur vt homo q̄ ad laborē na
tus est. ex h̄is possit sua exeratia tē
perare. **H**inc agricolē hinc nautē fa
miliarib; quibusdā exp̄mentis qd
quo tpe geri oporteat colligūt. q̄li
tate temporis futuri ex eo qd p̄te
rijs metiētes. **I**n quo re nec aucte
quib; sermo p̄cessit. patētis natu
re b̄nficio arbitroz desitutas. **H**er
cus. alaciones. agnus. archana na
ture frequēter aperunt. **C**ū etenim
arca mediū h̄ymis / alaciones n̄ di
ficare ouaq; fouere p̄speretis. de q̄n
de am dieū gratissima serēitate ne
dubites. cor; nautē solēt diligent;
obseruare. diuē q; dies altionite.
quibus vix vel tenuis flatus aura
sentitur. **H**os ad p̄oauationem
pullozum suozum sibi a natura con
cessos vensimiliter opinaberis. **C**ū
vero fluuiālium auium corpora i a
quis auidius mergi conspicias. im
bres expecta. **C**um clamorem corni
cis audies matutinū. pluuiā p̄te
haut ideo credo q̄ sit diuini; illis in
geniū / aut rez; fato p̄tētia maior

sed quia morantes in aere motus illi
us aëris sentiunt in seipsis et inde hy
lari tate capiunt aut merorem. Nec
minus autem et grauiora aërialium corpora
ad exteriorum motuum frequētissime dis
ponantur. et archano quodam nature
consilio gerat elementis necessaria
mora. Que enim aërialium corporibus bo
na vel mala imineant. si se tempora
liter. vel extempaliter reddiderit tem
pora; ars physicoz regulis suis sa
tis probabiliter pphēdit. Futura etiam
sanitate. aut egritudine aut statum
quē dicit neutralitate / facultatem
quoque ipsam ex precedentibus sig
nis agnoscunt. et interdum si causas
nouerint efficacissime curant. Si uero
ut uerbo eorum utar causas ignorat
quō curant? Non utique artis beneficium
sed fortune. iudiciū uero quod est sig
noz cognitio pphēdit et si difficile.
sepe uerissimum est. Multis quoque sig
nis tranquillitas. et uarie tempestatum
forme pcellanturque pducuntur que uelut
specula lune orbis insinuat. ^{pellida li} ^{na phit} ^{puble uida} ^{glat alba} ^{ferunt.} ^{pellida li} ^{na phit} ^{puble uida} ^{glat alba} ^{ferunt.}
Ostendit namque turbidus color uentos. ceru
leus pluuias. ex ueroque comixtus
nimbos indicat furentesque pcellas.
Letus orbis serenitate nauigijs re
promittit. quā gestat uultu / papue
si quarto ortu is enim auctor certissimus
est neque obtusis uentibus turbata. neque
infusa fuerit humore fuscata. Tūc
enim tōz et ille dies. et qui nascetur
ab illo exactū ad mēsem uento pluui
aque carebit. Sol quoque cætes inter
est uerū equalibus gaudeat radijs.
an obiecta nube tutilet / uerū solito
splēdore fulgidus. an e uentis uirgē
tibus igneus. niue sit pallidus an plu

uia sit impēdente maculosus. Aer ue
ro et mare ipsū. nubiumque magnitudo
uel species. plurimum afferunt istaui
onis. Sed et aues et pisces futuro
rum certissima pducunt signa que uirgilius
et lucanus diuino comprehendunt inge
nio. sed et uarro in libris noualibus
dum sollicitos instruit nautas.

Capitulum tertium. Dignorum
alia esse uniuersalia. alia particu
laria. et quid significet geminatio
solis. et.

Que uero in sole et luna secundum
naturam signa contigerunt cer
tissima sunt. et auctorum multa
tū testimonio comprobata. **N**olē quis
dicere falsū audeat? Quotiens er
go sol in celo uidebitur geminari. in
undatione aequi subiectus orbis expec
tet. Et licet a raritate sui miraculose
uideat accedere. opus tamen nature est. que
quidem soles non geminat. sed nubes si
mulina facit. uocaturque pareliis. Est
etenim pareliion nubes similitima soli.
signū quidem commune multis. et si non
generale. Dignorum quidem alia particu
laria. alia uniuersalia sunt. Particula
ria uero faciunt singula / uniuersalia mul
tis a uniuersis. **U**traque autem modo ex de
metri dispositione creatoris modo ex
natura rerum. modo ex malicia demonum
homines deo permittente ludificatum p
uenire dicuntur. Sed que et quod qua
re de causa iudiciū quidem difficile est.
et frequenter incertū. et sepe alius que
ut ab hominibus ualeat expediri. eis tamen
licentiori uanitate mathematicorum
reserti sunt libri. **E**neas matre dea
mante uia. data fata secutus se asse
rit. eo que egrediēti luifer que et uenit

donec ad ytaliam perueniret apparu-
erit auspicanti. Defectus solis vari-
os. luneq; labores. rerū euentib9
curiositas humana coaptat. **C**
apitulū quartū de signis que p̄
cesserunt exādiū iherosolimitanū
nouissimum. 7.

QUETUS narrat hystoria sic
dicta q̄ est auctor ei9 incer-
tus et vetera refert q̄ im-
minente iherosolimorum exādio e-
clipsis lune per duodecā noctes conti-
nuas eadē in remotissimis locis pro-
tracta est. forte significans iudaice
perfidie 7 superstitionis erroris eue-
sionē/que xp̄isto per predicationē
apostolicā mundo illucescente rectissi-
me atigit. Descriptū est enī. **V**ult9
mutatē vt luna. sapiēs vō cū sole p̄
manet. **A**lia q̄z q̄ plurima diuino su-
per incredulos imūete iudicio accide-
rūt q̄ si p̄ singula p̄t ab auctorib9
digesta sūt cepero enarrare. vel sola
hec p̄p̄riū eps desiderabūt 7 oīū.
Pauca tñ auctore iosepho cōp̄edio
so sermōe p̄arrā. eo q̄ ad robozan-
dā fidē nrām p̄stāūt. et ad retunden-
dā obstinatā perfidiā iudeoz. **Q**ua-
draginta nāq; p̄t9 admissū p̄iculiū
at̄inuis p̄tracta anis impioz pena
differē. **I**n q̄b9 et apli oēs/p̄apue
tamē iacobus qui dicebat frater do-
mini/iherosolimis episcop9 cōstitu-
tus indefinenter populū q̄nisse im-
pietatis et feralis ausi de scelere cō-
monebant. si forte possēt cōmissi pe-
nitudinem gerere. si possent flere p̄
scelere. 7 si vltices penarū flāmas/
lacrimarū vberitate restringere. **O**s-
tendebat namq; eis deus per suam

patientia q̄ ipsoz querebat peniten-
tia. qz non vult tantū deus morte
peccatoz. quantū vt cōuertatur 7
viuat. **M**ollire autē adhuc mentis
eorū duriciam nitebatur diuina ma-
iestas/signis et p̄odigijs celitus da-
tis. terroresq; simul et minacē dex-
teram ostendendo/potius q̄ inferen-
do. de quibus supradicti hystorio-
graphi fides. vt in ceteris eadē in
hoc sufficiens erit. **R**elegamus er-
go quid in sexto hystoriarū suarū li-
bro de h̄iē ipse signauerit ioseph9
Hed infelicē inquit plebē teteram
quidam homines et deceptores fal-
sa vaticinantes suadebant. vt euidē-
tibus signis et iudicijs iracūdie et
indignationis diuine non crederēt.
quibus aperte futurū 7 vrbis et gē-
tis p̄sagabatur exādiū. **H**ed ve-
lut afflati et amentes. et qui neq;
oculos neq; animas in se haberent
sp̄nebat oīa que celitus nūciaban-
tur. **E**tei stella p̄fulgēs/gladio
per oīa similis/imminere de super ciui-
tati 7 cometes. p̄terea exālib9
flāmis ardere visa est per totū anū
Hed et ante exādiū tēpus ac belli.
cū populi ad diē festū cōuenirent oc-
taua die mensis x̄antia q̄ est april
tēpore noctis hora nona tantus lu-
minis fulgoz aram tēplūq; circūde-
dit. vt putarent omnes diē clarissi-
mū factum. et permansit sp̄acio ho-
re dimidie. **Q**uod imperitis quidē
et ignavis p̄osperū videbatur. s̄ le-
gisperitos et p̄obos quosq; docto-
res non latuit exāiale portentū. **I**n
eadē q̄q; festiuitē vitula sacrificijs
admota et aus assistēs. inter ip̄as

29

ministerorum manus enixa est agnā
Ded et ianua interioris edis q̄ respī
ciebat ad orientē cū esset ere solido in
duta ac p̄inde immēsi p̄dēris q̄ vix
viginti viris sumo conatu impellēti
b̄ clauderetur ferris quoq; v̄tib9
et feris munita ac pessulis in altum
tenissis teneretur obstructa. repente
hora noctis sexta p̄ma et xx̄. die mē
sis apparuit sp̄ōte patefacta. **D**ed et
trāfacto die festo post aliquot dies
p̄ma et xx̄. die mēsis arthemēsu q̄
apud nos mai9 vocatur p̄digios9
apparuit visus et sitē p̄ne excedens.
Quod vere falsū putaretur nisi oca
lorum sitē confirmasset maloz cō
seuta p̄nāes. **E**tenim p̄p̄e solis oca
sum visi sūt arcus et quadrigē i oi
regione p̄ aerem et armatoz cohō
tes nusceri nubib9 et v̄zbes arcūta
et agminibus improuis. **I**n alio
itē die festo qui penhecostes appel
latur noctu sacerdotes ingressi tēplū
ad ministeria ex more complenda.
primo quidā mot9 quosdam strepi
t9 q̄ senserunt tum demū voces subi
tas audiunt dicētes. **N**igrem9 hinc.
migremus ex sedibus istis. additur
hys etiam aliud terribilius. **E**tenim
quidā ananie filius ih̄us noīe vir
plebeius et iustic9 ante quartū bel
lū anū cū ciuitas et in pace et habū
dātia p̄ducaret in die festo taberna
culozū repente clamare cepit. **V**ox
ab orientē. vox ab occidēte. vox a q̄
tuor v̄rtis. vox sup̄ iherosolimā et
templū. vox sup̄ sponsos et sp̄sas.
et vox sup̄ pl̄m. et indefinēter diu noc
tuq; p̄ om̄s plateas circumiens h̄
clamabat vsquequo quidā p̄mores

ex populo viri. velut ifausti p̄lagij
indignatione cōmoti correptum ho
minē multis verberib9 affiaūt. **N**e
ille nequaq; pro se aliquid loquēs
Dz nec eos quidem q̄ circūsteterāt
tepcans. easdem voces pari obstina
tione et clamore repetebat. **T**ūc p̄n
āpes intelligentes ut res erat nu
minis esse in viro motus. p̄ducunt
eū ad iudicē romanozum ap̄d quē
flagris ad ossa vsq; laniatus. neq;
p̄as neq; lacrimas fudit. **D**ed eā
dem vocē miserabiliter et cum quo
dam euulatu emittens p̄ singula pe
ne verbera p̄ferebat. addens etiam
hoc v̄ v̄ iherosolimis. **P**rosequitur
et aliud idē hystorzioḡph9 maio
re gestum miraculo dicens ocaulū
quoddam in sacris letteris reptum
q̄ p̄ idē temp9 vitum designaret
ex eozum regione processurum. qui
totius orbis potiretur impio. **C**ui9
ocauli p̄sagiū idē hystorzioḡph9
vespasianū declarare suspicatur. **D**z
vespasian9 nō alijs q̄ illis solis gē
tibus que romano imperio v̄dā bā
tur subdite dominatus est. **V**n̄ ius
tus ad x̄pm̄ h̄c r̄nsa referuntur. ad
quem dixerat p̄z. **P**ete a me et da
bo tibi gentes hereditatem tuam et
possessionem tuam terminos terre.
et cui9 p̄ idē temp9 p̄ apl̄os suos
In omnem terram exiuit sonus co
tum et in fines orbis terre verba co
tum.

Capitulum quītum. **Q**uanta
fuerit calamitas obsessozum et ob
stinate maliciē quis fuerit finis et
que pietas titi.

Ene tot & tanta medio
oris plage aut p̄fūctōrie in
dignationis dei aduersus
impenitentia iudeoz signoz p̄ces
sisse videatur indicia: calamitate in
tolerabile. exadū irreparabile. re
probate & exēcate gētis inaudita
et auctis seculis incōgnita seruitute
succintus sermo percurrat. Quātis
ergo malis tunc vniuersa mulcta
ta sit. atq; ipsa indee terra. bello. sa
me. igni. cedibusq; vastata sit. q̄ta
populoz milia p̄ces simul cū cōiu
gib9 ac paruulis liberis abq; nume
ro & abq; discretionē trucidati sūt. q̄
enā diuersarū vrbū obsidies. sed
et ipsius magnificē & famosissime
ciuitate iherusalē q̄ta vastitas & q̄
ta fuerit diuersarū mortū strages.
quis per hec singula belloz extite
rit modus. & vt scdm id qd̄ p̄phete
dixerat. abhominatio desolatiōis i
ipso quondā dei famosissimo colloca
ta sit templo atq; ad vltimū aunc
ta ignis populatus sit & flāma con
sūperit. si quis plen9 nosse vult.
hystoriam iosephi relegat. Nos ve
ro ex hys ca tantum que ad expla
nationem suscepti operis sufficiunt
assumemus. in quibus refert qd̄ ex
omni iudea populi in die sollempni
pasche iherosolimam velut exitiali
quadam manu cogēte conuenerant.
Quos triace cētena milia diat ho
minū fuisse. iusto scilicet dei iudicio
tēpore hoc vltiois electo. vt q̄ i die
bus pasche saluatoz suū & saluato
rem xp̄istū domni/ruentis mani
bus & sacrilegis vob9 violarunt
in ipsis dieb9 velut in vnū carcerem

ois multitudo conclusa feralis pene
exitū. qd̄ mercebatur exaperet. Pre
teribo sane q̄ in eos. vlt̄ gladij cete/
vel alijs belli machinis collata sūt
explicare. ca tantummodo q̄ dice fa
mis exitio p̄tulerit supradicti hys
toziographi sermonib9 p̄ofecam.
quo legentes hec itelligāt q̄tum pi
aali sit audere aliquid i xp̄istum.
et q̄ graub9 ausa supplicis experi
entur. **A**ge itaq; q̄nt9 iosephi hys
toziatum liber ponatur i medio. ex
quo ois eoz luctuosa tragedia per
noscatur. Diuitib9 autem permane
re inq̄t aut perire vnū atq; itē erat
Di enim i vrbē p̄māssent faculta
tum suoz causa/crimine obicco q̄si
qui de t̄nsfugie do cogitaret/perire
batur. **N**ecessitas vob̄ famis. factia
oerū extollebat arrogātia. **E**t vtrū
q; simul inedia cū temeritate cresee
bat. **P**ublice vero fumētū nūq̄ oi
no erat. s; irruētes vrbis p̄dones p̄
scrutabatur domus. & si quid iueni
sent tanq̄ de hys qui sefellcant pe
nas sumebat. si vero nō inuenisset.
nichilominus tanq̄ eos qui occulti
us et diligentius absconderant au
ciabāt. **J**udicium vero haberi ab eis
pabula capiebāt hoc ipso. qd̄ adhuc
viuerent. & subsistere vob̄pozibus vi
debantur. tanq̄ qui p̄ofecto iam
interissent. nisi absconditos vspiam
tegerent abos. si quos sane tabesce
tes macie vidissent hos cum venia
p̄teribant. superfluum putantes
perimere quos paulo post assume
ret fames. **M**ulti tamen in occultis
omni censu suo mercati sunt vnum
metrum. si diuites fumentū cede

29
si inferiores fuerunt / et conductes se
in interioribus quibusque penetrabilibus
domibus nonnulli nec in panes affectas
ymo crudas fruges edebant Alij ve
ro inopiam vel necessitatem vel metum per
mitteret excoquebant Et mensam qui
dem nullam expectabat apponi. sed ex
ipso semivivida igni rapietes / prope ve
lut furta deuocebant. et erat infeli
cis ipsorum abis spectaculum miserabile.
cum validiores quique inuicta diriperet
Imbecillibus vero nichil propter lucrum
supersesset ac lacrimas. Et omnium licet
reum acerbitates superaret fames. ni
chil tamen ita subruit. atque subuertit si
aut verecundia Quicquid enim salus re
bus pudore dignum est. id in hac neces
sitate contempnit. Denique et uxores
de virosum manibus. et filij de patrum
et quod est infelicitas matres abos de
parvulorum manibus atque ore rapiebant
Et cum dulcissimi liberi in manibus at
que ante ora positi tabescerent exigua
vite subsidia a dentibus ipsis exime
nemo parcebat. Verum ne ipsos quidem
infelices et perexiguos sumentes la
tebant abos. sed continuo aderat pre
donum quis / et statim ut clausas cuius
piam conspexisset fores. indicium crede
bat esse quod inuictis positi ederent.
et repente despicantur foribus precipites
truebant. atque ab ipsis / ut ita dicam
fauibus exprimentes. si quid forte in
sumptum iam fuerat reuocabant. Vere
bantur senes si abum vendicare temp
tassent. sparsis etiam criminibus mulie
res traherentur occultare nitentes si
quod forte deprehensum fuisset. in mani
bus. Nulla senibus reuerentia. nulla
erga puulos miseratio. sed in exiguo

panis fragmento parvulo inheren
tes et ex ipso cum inheserant suspensos
elidebant in terram. In eum vero qui rap
tores abos preuenisset assumpto cru
delius seuebant. et excoquebant di
ra supplicia obturantes infelicitatem na
turales digestionum meatum Alijs ve
ro precacitas iudex per eadem vereda
adigentes Horresco que gesta sunt
referes. Ad confectionem post hec u
ni panis aut ciat farina. miseros
pungebant. nam ipsi tortores pariebantur
fame. Esset enim quodammodo to
lerabilis si hec impulsus inedia facere
viderentur. Sed ut vel prepararet
sibi in posterum abos vel ut crudelitas
exercitatio conualesceret. In his etiam
si qui forte furta pro stationes hostium
pro colligendis herbis erupissent oc
currerent eis qui se hostium manus effu
gisse gauderent. diripiebant que
quid attulerant. Supplicantiibus
autem. et terribile quoddam sibi nomen
dei inuocantibus. ut vel parte aliqua
ex his que secum mortis periculo que
rant indulgerent. nichil proesus pre
bebant. sed hoc beneficium loco esse
rat. si comprehensum viuum licuisset
euadere. **H**is autem post aliquanta ad
iungit dicitur. Iudicis vero cum egres
su vrbis omnis propter spes excludere
batur salutis. et inualescens acer
bitas famus. domos simul et fami
lias gentemque vastabat. ita ut pene
trabilibus strata iacerent mulierum
parvulorumque cadauera. per plate
as vero infelicitum senum corpora
fame magis quam etate consumpta.
iuuencis vero atque omnis etas ro
bustior velut simulachra quaedam

in vijs et egressibus oberrabat. con-
tuentes quocumque loci gressu surripu-
isset inedia. Depelire autem cadauera
proximorum. nec defunctorum multitu-
do. nec virum debilitas permittebat.
simul et pro vite sue incerto unusquisque
verebatur. Deique aliqui supra eos
quos sepeliebant animas emiserunt. multi
etiam dum prosequuntur funera prius quam
ad sepulchrum veniretur efflabant. sed
nec placet ex more defuncti exhibe-
batur aut luctus. quia hoc totum sibi
vendicauerat famens. Quod nec audi-
tas inedia humorum cuique reliquerat
lacrimarum. Obsiderant autem tantam pro-
funda silentia. et nox plena mortis
cuncta pretererat. quibus malis omnibus
grauiores soli vigeant prodones. qui
ne sepulchra quiete diripe et spolia
re cadauera illiarum ducebant. non tam
preca petentes quam scelus irrisio cumu-
lantes. et acie gladioque suorum in cada-
uerum obtinacitate probantes. Inter-
dum etiam in nonnullos adhuc spiran-
tes. mucro examinandum agebat quod
alij seminales cum viderent. supplices
dexteras preterebant ut in se quoque
beneficij loco quarteret scelus. quo
scilicet cruciatibus famis velotius ab-
sorberetur. sed nouo crudelitatis gene-
re necesse quam sponte inferebant. si ro-
garetur negabant. Cum tamen unusquisque de-
sistentium cum gemitu retroque oculos
ad templum. non de morte pro-
pria dolens. sed de impunitate predo-
num quos supersites relinquebant.
et primo quiete sumptu publico sepe-
lite mortuos iusserant fetoris into-
lerantia. ut vero omnem sumptum
cepit vincere multitudo morientium.

de muro cadauera precipitabant.
¶ At cum tytus arcades prouidisset re-
pletas mortuorum cadaueribus valles
et humani corporis tabo patriam terram
rigari. cum ingenti gemitu eleuatis
ad celum manibus deum inuocat testem
hoc sui causa non prouenire. sed se sus-
tinere ista iniuriam. **¶** Et post aliquanta
iterum iosephus talia quam praeferuntur
Non curabor inquit proferte quam sen-
tio Arbitror enim quod etiam si aduersus
impios aures romanorum paulisper ar-
ma cessassent. aut terre hiatus aut a-
que diluuium. aut sodomitanis igni-
bus aut fulminibus celitus supplicium
torrens ciuitas depedisset. quam multo
infaustior illis qui hec perpessi sunt
et nequiorum viciorum presentem hanc
protulisset et tunc pro quibus omnis
gens pariter metretur extingui. **¶**
Sed et in vi. libro de eisdem talia scri-
bit. Et eorum inquit qui pro tota ciuita-
tem famis inedia corrumpebantur mul-
titudo innumerabilis erat. quorum nec
explicari miseria potest. Per singu-
las namque domos si ubi aliquid fuisset
abi reptum. bella continuo et ceteris inter-
caros ipsosque pariter ac liberos nas-
cebatur. dum non solum e manibus. sed ex
ipsis etiam faucibus iniuriam abum capere
certabant. Fides autem nec mortui-
is erat. Sed et ipsi cum iam spiritum
exalarent perscutabantur a predo-
ribus. ne cui forte intra gremium
abi aliquid essideret. Alij autem per
inediam hiates. velut rabidi canes
huc atque illuc ferebantur et quasi in-
sania quadam exagitati in eandem
domos sub momento temporis ite-
rum ac sepius irruerunt. Omnia ta-

29
men necessitas vertebat in abū. cā
am illa que nec mutū quidē aīalib9
edere vsus fuit. Ad vltimum ne lo
tis quidem vel angulis aut ipsis e
ciam caliamētē abstinerūt. Hoc
corū quoq; indumenta detrahētes
conficienda dentib9 ingerēbant. Nō
nulli et feni veterē festuacis edebāt.
sed & de quis quilib9 collectis paruis
simū pondus dragmis quatuor di
strahēbāt.

Capitulum sextum. De mari
a que urgente fame comedit fili
um.

Sed quid op9 est p hoc pā
dus illi9 famis explicare cū
gestum sit ibi faan9 quod
neq; apud grecos neq; apud barba
tos illius vil9 accepit auditus. hoc
tendum quidē dictū. auditu vero in
credibile. Equidem libēter tā ima
ne faan9 ne q̄s me crederet mōstru
osa narrare siluisse. nisi multos me
morie nrē viros testes cōmissi sceleris
habuissem. Porro vero ne alī
quid in hoc prestare patre me ar
bitror. si subtraham eorum verba.
quorum pertulit facta. **M**ulier
quedam ex hijs que vltia iordanis
alueum commanebant. nomie ma
ria cleazarū filia. de vico berthoeon
quod interpretatur domus ysopi ge
nerē & facultatib9 nobilis. cum reli
qua multitudine que cōfluxerat ihe
rosolimis rep̄ta. cōmunē cū oib9 ob
sidiois casū ferebat. Hui9 reliquas
quidem facultates. quas domo i v̄z
bem querebat tyzāni inuasere. si q̄d
vero reliq̄ant ex magnis opib9 fue
rat quib9 victū cotidianū p̄tenuem

dueret. irruentes p̄ momenta p̄reda
nū satellites rapiēbāt. Pro quib9
ingens mulier velut insania iam q̄
si ex indignatione fatigabatur. ita
ut interdū p̄dones maledictis i ne
rem sui & cōuicijs istigaret. Verū cū
neq; iracundus quis q̄ neq; miserat9
eam opprimeret. & si quid forte abī
fuisset quesitū ab ea. id ab alijs q̄
teteret. nec iā vsq; reperendi copia fi
eret. famis autem dira visceribus
ipsis insisteret ac medullis. & ad
furorem perurgeret iam inedia. fa
me et ira pessimis vsa consultori
bus. contra ipsa iam armatur iura
nature. Erat namq; ei sub vberī
bus paruulus filius. hunc ante oca
los ferens inquit. infeliās matris
o infeliās filii i bello fame & direp
tione p̄redonum cui te reseruabo.
nam & si vita sperari posset. & iugo
seruitutis romane vrgemur. Sed
nūc eā ipsam seruitutē p̄cucit fa
mes. P̄redones vero utraq; vi gra
uiores purgent. Verū ergo o mi
nate. Esto mū abus/p̄donibus fu
ror. seculis fabula que sola deerat
cladib9 iudeoz. Et cū hec dixisset
simul iugulat filiū. Tūc deinde ig
ni superpositum torret. et medium
quippe edendo consumit. medium
vero reseruat obtectum. Et ecce con
festim p̄redones irruunt abuste car
nis nidoze concepto. mortem nunā
tur. nisi sine mora abos quos para
tos senserant dem onstraret. Tum
illa. partem inquit vobis optimam
reseruavi. Et continuo que super
fuerant mēbra retexit infantis. At
illos repente ingēs horroz inuasit.

et crudelis quous animi diriguere.
 vox sanab9 interdusa est. **A**lla vero
 tua vultu. et ipsis eadē pcedonib9
 trualētioz. me9 inqt hic fili9 ē. me
 us est ptus: et faan9 meū est. **E**di
 te nam et ego prioz comedi q̄ genui
Nolite effia aut mē religiosioēs.
 aut femia mollioces. **Q**uod si vos pi
 etas vnat et exccamini abos me
 os: ego q̄ iam talib9 pasta sū. ego
 hys iterum pascat. **P**ost hec illi ter
 rā tremētēz discedūt qui hūc solū
 ex oib9 facultatib9 suis nufere ma
 tri reliq̄zant abum. **R**epleta est autē
 cōfestum vniuersa auitas nepharij
 scelerū nūāo. et vnus q̄z āte oculos
 faan9 qd̄ ppetratū fucāt adducēs.
 tanq̄ si ipse hoc ppetrass̄ hoerebat.
Oēs autē quos famis nāitas pur
 gebat. festinabāt maḡ ad mortē. be
 atos dicentes eos quibus contigit
 interyisse. prius q̄ talum malozum
 polluerentur auditu. **H**ec quidem
 iosephus

**Capitulum. vij. De numero
 occisozum. captiuozum et pempto
 rum fame**

Quem vob̄ tāta calamitas
 inuenit exitū eodē aucto
 re ppaui adnectā. **C**olli
 gens enim supradict9 hystozio gra
 ph9 oēm numerū pceptoz. vel fa
 me. vel ferro. vndeas cētena milia
 designauit. **C**eteros vob̄ latrones.
 v̄ sicarios ac p̄dones. post vrbis
 exādū mutuis iteryisse dedorauit
 vulnerib9. **E**lectos autē quosq; iuue
 nīs quos deoz cozpis et p̄ccitas
 cōmētabat: ad triūphū dicit esse re
 feruatos. **R**eliquos autē q̄ sup̄ vij.

ānos agebāt et aff. viciōs ad opa
 egypti: per metalla destinatos. vel
 per ceteras prouincias esse disper
 sos. **A**lij quidē vt ad ludos gladia
 tozis. **A**lij vt ad bestias traderētur.
Si qui vero itra septimū et deamū
 etatis repti sunt annū: p̄ diuersas
 prouincias in seruitute distrahī ius
 si sunt quozū numer9 vsq; ad nona
 ginta milia pduct9 est. **H**ec vero
 omnia gesta sunt. **iij**o āno respasia
 ni imperij iuxta ea q̄ ipse dominus
 et saluator noster ihes9 xps̄ pdixe
 rat. quippe cū ea que gerēda erant
 tāq̄ p̄sentia videret. **T**ūc cum se
 cundū euangeliōzū fidem vidēs au
 tate fleuit super eā. et velut in auri
 bus eius proloquit9 est hec verba.
Si agnouisset inquit. et tu in hac
 die que ad pacem tibi sūt. nūc autē
 abscondita sunt ab oculis tuis. quia
 veniēt in te dies et arā dabūt te in
 nia tui vallo. et arā dabunt te. et p̄
 urgebūt te vndiq; et ad solum redi
 gent te et filios tuos i te. **I**n hūc
 modum q̄ plurima diuine amoni
 onis tonitrua publice iduratis au
 ribus resonabant quousq; sanguis
 iustozum. sed et ipsius iusti singula
 ris et vniū qui ab impijs iniq̄ effu
 sus est. iusto dei iudicio quereatur.
Attati sūt ergo plagis / bellis stra
 ti. et a patrijs sedibus diuine indig
 nationis exasi turbine. vt in vrbe
 gloriofissima. nec lapis super lapi
 dem remaneret. fuitq; populi iudu
 rati et quouis lapide durioris tribu
 latio tanta: quāta non fuit ex quo
 gentes esse ceperunt vsq; ad diem
 hanc

**Capitulum viij. De pegrinatione fidelium quos sub ea tepestate serua-
uit xps apud bellam.**

Ecclisia vō que fuerat ihe-
rosolymis aggregata diuini-
tus trāste iussa est trāsiordanē ad
oppidū quoddā nomine bellam quo
oblatis ex vrbe auctorib9 dei celesti
fieret vindicte locus q̄ in vrbem gē-
temq̄ sacrilegam fuerat exercenda

Qd et eusebi9 cesariensis in ecclesi-
astica hystoria pleniq̄ refert. **Ca-
pitulū ix. Testimoniū qd̄ phibz io-
sephus xp̄isto. 7.**

Equitē hec omnia rectissi-
me passi sūt qui in filiū dei
man9 sacrilegas extendere p̄sūpse-
rūt cū testimonijs scripturarū 7 vir-
tute mirabiliū operū ipsū esse xp̄m
domini q̄staret. **V**n̄ iosephus. Fuit
autē hys dem t̄pibus ihesus sapiēs
vir. si tamen virū cū appellare fas
est. Erat enī mirabiliū operū effec-
tor doctorq̄ hominū eoz̄ qui liben-
ter que vera sūt audiunt 7 multos
quidē iudeoz̄ multos etiā ex genti-
bus sibi adiunxit. **E**p̄us hic erat.
Hūc accusatione p̄moz̄ nr̄e gentē
viroz̄ cū pylat9 in crucē agendū ef-
se decessit: nō desererūt eū hī q̄
ab imo ipm̄ dilexerāt. Apparuit ei
eis tercia die itez̄ viū 9. scdm̄ qd̄ di-
uinit9 inspirati p̄phete. v̄l hec v̄l a-
lia de eo innumera miracula futura
esse p̄dixerāt. s̄ 7 in hodiernū diē
xp̄ianoz̄ qui ab eo nūcupati sūt 7
nomē p̄seuerat 7 gen9

**Capitulum x. De vespa-
siano qui ceam 7 claudum auasse
legitur. 7.**

Vespasianū q̄z iudee vasta-
tozē p̄zēmq̄ t̄pti iherosolūo
tū p̄ssimi euerforis. vt q̄
bustā scriptoz̄ib9 plaant miraculoz̄
signis ad faciēda v̄dicia dei digit9
exata. **I**p̄z nāq̄ necdū ipatozē:
quidā e plebe lumib9 orbat9. iteq̄
alius acure debilis sedente p̄ tabu-
nali pariter adierūt. orantes opem
valitudinū. eo q̄ sibi foret in quiete
mōstratū. oculos restituēdos si eos
ille inspiciēt. 7 acure debili roborādū:
si illud dignaret calce p̄tingē. **O**zā
tib9 amic9 iuutus licet vtrūq̄ temp-
tauit. n̄ de fuit euētus/impūū quo
q̄ eius 7 interit9 vitellij 7 otonis
qui sedo neroni successerant. pluri-
bus celestiu signis p̄nūciatū est 7
p̄ pte suspendis. **Capitulū xi.**

Que digna in hys cōtigūt:
plurūq̄ signa esse non am-
bigit quisquis euangelicę p̄missio-
nis fideliter meminit cū scriptū sit
Erūt signa in sole 7 luna 7 stellis
7c. **E**a tamē que hic p̄nūciantur.
sine p̄iudicio sententię melioris ea
esse intelligenda arbitroz̄ q̄ in hys
contra naturā fiunt quale est q̄ in
passione domini sol obscuratus est/
velum scissum/petre rupte/monumē-
ta apta/ 7 scōz̄ coz̄pa qui doz̄nic-
ant surrexerūt. **N**aturalis etenī e-
clipsis eē nō potuit q̄ lunat9 coz̄pis
obiectū 2̄figit/cū q̄stet p̄didic lunā
quar tamē animam exiisse nisi for-
te quis de iudicia perfidia incredu-
litas sue solacium mutuetur asse-
rens cum eis vengē tūc in ecliptica

linea soli fuisse opposita - que quide
magna est. et ut astrologi tradunt/
sola de quinque sideribus de nocte um
bra de se emittit ut luna. Quod qu
nec ratio probat nec auctoritas aut
fides approbat repudiatur ut fiale
Si enim adeo luminosum est venter
corporis quomodo tantas parit tenebras?
Dionysius arropagita in epla
ad polycarpum scribit se et plures ali
os philosophantes tunc vidisse lunam
soli inatentem. et quidem contra naturam
Omnino enim erat contrarium tempus +
quod ei postmodum paulo predicante
conversionis dedit occasionem. Hanc
tamen plures alii hunc locutos. Hanc
dionysium prefero + quia quod vidit
scripsit. alii proprias sequuntur opini
ones. **Q**uoniam autem signa plerumque
non modo naturalia. sed et generalia
sicut illud quod domino moriente tenebre
facte sunt per universam terram ab ho
ra sexta usque ad horam nonam. Et quod
in eis particulare est. aut minus na
turale. capacitate generis temporis
perpetuitate compensat. Mors etenim
illa moysi faciem detexit universis. p
petuam duriciam scidit. et resurrectionis
promissas in eterna leticia introduxit.
Illa quoque que die iudicii preue
nire dicuntur. per dies quindecim. si ta
men futura sunt. quoniam de canoni
ca scriptura firmitate non habent +
nature legibus minime subiacent/
dum tamen naturam hinc ut in locis
quod pluribus dicamus solitum cursu re
tum. aut causas occultas eventuum
quorum ratio reddi potest

V Capitulū duodecimū.
Nichil contra naturam auctore

platonē qui naturam dicit dei volū
tatem.

Sed vero platonē sequimur qui
asserit naturam esse dei volū
tatem. profecto nichil isto e
uenit contra naturam. cum ille omnia que
cumque voluit fecerit. Ille quidem dum rerum
causas exequitur. sine omnium divi
nam astruit bonitatem. Optimus est in
quit. Porro ab optimo longe relega
ta est omnis iudicia. Itaque consequen
ter cuncta sui similia prout natura
cuius beatitudinis capax esse pote
rat effici voluit. quam quidem dei volū
tatem certissimam rerum originem esse si
quis ponat. recte eum putare consenti
am. Et quidem sapientia dei et boni
tas que rebus omnibus originem pre
bet. natura rectissime appellatur. con
tra quam utique nichil fit. quia dispo
sitione dei nichil cuacuat. aut cau
sas que in mente illius qui fecit ce
los in intellectu ab unio constituit.
suo priuat effectu. **I**nsunt itaque
rebus seminales eventuum cause. et
originarie rationes. que preordina
to tempore in suos procedunt effectus
ex eo quidem mirabiles. non quod nullas.
sed quod occultissimas habeant rationes
Humor siquidem de intimis terra
visceribus ab arborum vel vincarum
radiabus appetitiva quadam virtute
attrahitur. deinde quadam distribu
tione nature dicitur per plantarum
membra. et cum sua decoctione pro
fecerit turgescit in furculos. et que
ad sustentationem sui non indiget. in folia
et fructus emittit. quod cum maturent. in
musta despumant. et sic per intervalla
temporum consueti usu vicia parturunt.

Si vero occulta dei quibusdam nature circualis / digesti / et matura tus humores absq; temporis interstitio inopinatum vertatur in vinum / miraculū quidē est. quia altitudo diuine dispensationis nostrū trāscēdit intellectū. Sed ut ait sapiēs. cecidit insācie nubil⁹ error cessant profecto mira videri. **N**ō tamen mirabilū dei fidē vel auctoritatē infringo; sed altitudinē diuinaꝝ sapientie et scientie sue plena humilitate veneror et amuroꝝ. sciens quia qđ stultū est dei / sapiēt⁹ est hoīb⁹. In mult⁹ ete nim labi / humana infirmitas est / si aut in nullo aliter sentire q̄ res se habeat / āgelica vel diuina pfectio.

Capitulum de amūterāū Quia deus signis suam p̄munire dignatur creaturam.

Hoc quoq; diuina miseratio est. qđ signozū suozū inditio ignorantiā nostrā quādo qđ p̄mūit. Cometa siquidē appāte / credūtur iminē quiaa. An igno ras terris mutante regna cometā? Italic quoq; iminēte exadio qđ signa p̄tigerint? non nescat quisq; aliquaten⁹ rerū publicaz hystozias at tigit. hystozioꝝ volumia qđ de reb⁹ memorabilibus scribūtur. plena pro digijs sūt et ostētis. Deniq; sub helya et helyseo multa fidei et v̄tutis signa p̄cessisse nō ambigis. Quin te quoq; signozū indicijs penitentiā egerūt in p̄dicatione iōne. Infidelitas nāq; signozū argumētis enigitur. et fides tenera eisdē roboratur. vnde illud. qđ signū oñdis nobis? Et iudei signa querunt. grēa sapien

Capitulum de amūquartū Quod signum. et de sompno

Hic vero intelligūtur signa quecūq; quouis iudicio diuina homini inuūt volūtatē. Dignū siquidē est qđ seipsum sensui. et p̄ter se aliquid aīo ostēdit. Quetam tamē signa sūt que nulli corporaliū sensuū aliquid ostēdūt. sed animo cuiuscūq; rei specae medi ante. aut atra medi⁹ difficultatem verū falsumve frequenter ingerūt. Digna etenim interdum vera. inē dum falsa sunt. Quis nescat sompnoꝝ varias esse significatioēs. quas et vsus approbat. et maiorū confirmat auctoritas? In eis vtiq; quoniā sompn⁹ est animalis v̄tutes scđm sensus qui dicuntur corpo ris et sunt anime quiescunt. sed naturales intenduntur. Contingit in terim vt animus corpore exercitio releuat⁹ in seipsum liberius redeat. et veritatem nūc p̄ figuras et enig mata. nunc imediata facie licenti⁹ contempletur. Quod et illum nō la tuit qui sompni depingens portas. alteram eburneam. alterā corneā finxit. cum et cornu sit penitium vi sui / qui nō frequenter errat. et eburnature desozis. et vsq; ad extremā tenuitatem casum nullo visus acumine penetratur. Hoc quidem den tibus. illud oculis venozibus simili us est. Hinc vera sompna. hinc falsa ad celum mittūt insompna ma nes. . .

Capitulum de amūquintū De speciebus sompnoꝝ et causis et figuris et significationibus. . .

Sunt autē multe spēs somp-
niorū. & multiplices cause.
& varie figure & significati-
ones. Aut enī insomnium. aut fā-
tasina. aut sompniū. aut oraculū.
aut visio est. **P**orro insompnia ex e-
brietate vel crapula aut varijs pas-
sionibus corporis affectuūq; tumultu-
tib9 & reliquijs cogitationū frequē-
tissime oriuntur. **V**ñ & male sanis
amantiū mētibus insompnia nūq̄
desūt. qđ prudenter inuit maro **A**n-
na soror q̄ me suspēsā. insompnia
terrentur. **M**ulta via vltus aīo mul-
tosq; rearsat. gentis honos/herēt
infici in pectore vultus. verbaq; nec
placida/membris dat cura quietē.
Hac quoq; dolentium. aut gauden-
tū. aut quos timoris verat angus-
tia. aut imoderate cupidinis ardor
accendit. non p̄tereunt passionem
Fantasma est cum rerum ignote
videntur species. qualitate vel qua-
titate. a p̄tū mō vel numero a na-
tura discrepātes. ut si forte nec pes
nec capue viri reddatur forme dum
tertū desinit in piscē. mulier forme
sa supne. **H**as quidem species ex
infirmitate mentis & corporis tra-
dūt phisica prouenire. earumq; cau-
sas magis attendunt. q̄ ex eis ali-
quas significātes. **I**n quo genere &
ephiatē. quo quis varijs pressu-
ris quodam q̄si interuigilio s̄ somp-
no potius inquieto/opināse vigi-
late cum dormiat putat ab aliquo
iterim p̄grauari & numerandum ac-
bitantur. **Q**ue quidem omnia me-
dicorum potius indigent cura q̄ ve-
tilatiōe nostra. p̄sertim cum nich

il in eis verū appareat nisi q̄ verissi-
me sunt & molestissime passiones.
Sompnium vero cuius appella-
tio cōmunis est. licet in specie p̄pria
censeatur. p̄ quedam inuolucra tenū-
geat ymagines/in quibus conic-
tum p̄cipue disciplina versatur. &
nunc suū cuiusq; est. nunc alienum/
modo cōmune. interdū publicū aut
generale est. **I**n hys vero omnib9
qualitas p̄sonatum rerum & tempo-
rum diligentissime obseruatur. de
enim ait nestor. **D**e statu publico
regis credatur sompnio aut eius qui
magistratū gerit. vel te quidem. vel
rei viana p̄destinatione. **A**ut si pub-
lice fortune signū ostensum est mul-
tis. de in eo q̄ pluribus rationis
aiubus scđm quosdam sibilla inter-
prete de misterio incarnationis reue-
latū scribitur. **H**ec q̄dem nā modo i
carnationis. s̄ passionis ascensionis
post resurrectionē/aduēt9 quoq; scā-
di interpretē/doctē & dictate sp̄itu
tu patefeat archana. sicut in v̄sib9
sibillinus manifeste reperies. **Q**uo-
rū istud sicut in plebisq; p̄zum scrip-
turis inuenitur iudicium est. **J**udicij
signum tellus sudore madescet. **D**i-
vero apices capitales singulorum
versuum ex ordine cōiugantur ad
confundendam perfidiam iudeorū
hoc inuenietur exp̄sum. **I**hesus
p̄p̄rius. teio. socher. nisi qđ in lin-
gua latina grecarum litterarum p̄-
p̄rietas ad plenū non potuit obser-
uari. **I**pos v̄o v̄s9 de opinor apud
btūz augustinū i libro de citate dei
iuenies. **E**st q̄ mystice visiois ei9 ca-
put. & suma itētio/ihz q̄ p̄figurabat

indubitater esse filium dei viui. ho-
 mine vix / iudice oim / regē eternū.
 remuneratozē sperantiū in se / aucto-
 re vite / eterne beatitudinis ex grati-
 a largitozē. **Ne** quide vlt rei viana
 p̄destinatione ideo dictū est. qz ma-
 gistratus nūc p̄sens intelligit nūc
 futurus. **Ex**adiū quippe numācie
 iuniori innotuit affricano. diuin ad
 huc esset pene miles. **Dū** autūp
 nus adultus aut p̄ruptus est / sōp-
 nia frequētius euanesceūt. **Arborū**
 nāq; / labentibus folijs isompniōz
 vanitas dominaet. quod ⁊ **Vgilius**
 in libro in quo totius phie rimatur
 archana sensisse visus est. dū laben-
 tia folia ap̄ inferos varijs sōpnijs
 oneravit. **Locozū** quoq; diuersi-
 tas / varias figuras quietis admit-
 tit. vt alia alijs / nūc hozz. nūc illo-
 rum sompniōz / vberioza sint. **Vocē**
 nāq; desertus aut palustris ⁊ emunē-
 aozī aut celebriozī fāsticaz yma-
 ginū / seūdiōz est. **Res** quoq; inter-
 dum manifesti⁹. interdū obscurius
 ap̄itur. et nūc seipsam animo inge-
 rit. nūc intimate alio declaratur
Cū vero luce imediata seipsam in-
 fundit. visio est / ex eo q̄ plena ⁊
 vera spēs sui / oculis videatur esse s̄b-
 iecta. quale est / q̄ cassandra oīno
 nō visum a quo alexander hausta
 veneno p̄mend⁹ erat agnouit. q̄a
 eū quies ei rēp̄sentauerat. **Pozzo**
 visionū alia manifesti⁹ est / vt que
 clara rei occurrit ymagine. **Alia** p̄-
 fundiōzē desiderat intellectū. vt ai-
 rem admixta spēs figuraz obnubi-
 lat. sicut est q̄ gaio cesare trāsito tu-
 bione bellū patrie inferente / ad de-

signandū terrozē ciuū / qui erant p̄-
 gaus iūria opp̄medi. **Ingēs** visa
 dua patrie trepidatē ymago dua su-
 o tenūdas. ne cōaues armus auli-
 bus ipugnetet. **Publia** nāq; yma-
 go imperij. publiā metus ⁊ cesareo
 nomine p̄strate vrbis erat undiāo
Qz si imperij nullā in veritate que
 sic apparetet / credit quis fuisse yma-
 ginem / hystoziaz fide cerāoz abitur
Cū enī maiestate vrbis p̄zināp̄oz
 visibili spēcie consuevit honozādā
 exquisito artificio muliebzē formā
 que orbem dextra cōtineret / in eas
 materia ficti studuerūt. **Ea** vero p̄-
 facta in forma egregia venusta quā-
 titate. p̄tium apta dispositione mē-
 bzis quoq; condēctibus. ⁊ sibi iui-
 cem congruētibus vniūsis. cum nō
 tam populi examiationem q̄ amī-
 rationē plena sui cōmentatione de-
 posceret. quidam solas tibias tante
 moli p̄ferende inhabiles esse causa-
 ti sūt. **Quibus** faber respondit eas
 v̄sq; quoq; sufficere / donec v̄go pare-
 ret / omnino credens ipossibile v̄gi-
 nis partum **Qd** ⁊ xp̄risto nato im-
 pletū est. ea corruente ⁊ fracta. q̄a
 humanū cōtrahitur. vbi diuinū im-
 petiū dilatatur. **Cū** vero res per
 quietem. alio nunciante doretur. si
 tamen enūciante honesta cuiq; per-
 sona sit et venerabilis in oraculozū
 spēciam cadit. **Est** enim oraculum
 vt ait quidam diuina volūtas ore
 hominis enūciata. **Nominis** ve-
 ro appellatione censetur. quicqd in
 spēcie videt hoīs. homo / angel⁹ sic
 an de⁹. an queuis alia creatūā. p̄so-
 na at cuiusq; honesta ē ⁊ venerabil.

aut natura vt parentis. aut cōditio
ne vt domini. aut moribus vt reli
giosi. aut fortuna vt magistrat⁹.
aut religione vt dei angeli / homi
nis vt / factis et ceremonijs diuinis
consecrati. Ex quo apparet. ⁊ si nō
simpliciter. tamen secūdu quid / per
sonas arte coniectoria / non modo
honestas. sed et detestabiles vene
rabilū nomine claudi. **D**icit enī
catholice religionis viri / vero deo /
eisq; que munere eius sacra sunt /
piā uenerationē impēdūt. ita hete
rice ⁊ superstitiose religionis hoies /
fictis numinibus ymo potius veris
demoib⁹ et execrabilibus sacris eo
rū / non debitā reuerentiā que nulla
est. sed turpissimū exhibent famula
tū. **Q**uod lat⁹ ex gentiliū libris colli
gitur. **E**neas oraculoꝝ iudicio
pmissa et q̄sita inuenit ytaliā. ⁊ in
ea non tā nūminū q̄ demonū nutu
setē statuit. et semēte romani gene
ris in orco qui eis cōplacuerat semi
nauit. **Q**uid enī aliud agit in somp
nis pater anchises. q̄d impiū. q̄d a
pollo. q̄d alij / quos longū est enar
rare. **V**nde si de semine illo / genus
oritur toxicatū. impiū in deū / crude
le in hoies. persecutioni sanctorū in
uigilans. fide rara / solēpni p̄fidioꝝ
seuile moribus. fastu regale. sedū
auaricia / cupiditabus insigne. super
bia tumidū / omnimoda neq̄cia non
ferendū / miraculionō debet ascribi.
cū auctor eorū homiada fuerit ab in
icio. et a veritate deficiens / inuidie
spiculo / orbi terraꝝ infixit mortē.
Qui ergo ex eo patris sunt. ⁊ si ei⁹
nequeant implete mensurā. solent

tamen illius imitari maliciā. licet
in orco illo / nōnullas plantas / que
virtutis fructū / irāgatione apostoli
ca faciunt. manu dñi constat esse in
fertae. **S**ed si quis ab inicio vrbis
condite / totā reuoluat hystoria / eorū
ambitiōe ⁊ auaricia p̄e ceteris gē
tibus inueniet laborasse. ⁊ varijs se
ditionibus ⁊ plagis. totū cōcussis
se orbe. **I**psi quoq; tirānidis ⁊ sedi
tionū suarū tam crebra dampna sen
serunt vt vix quisq; p̄ncipū eorū /
ad exitū vite / natura ducente petue
neat. **V**n̄ ⁊ illud satyrā: illis apre
tissime facit. **A**d generū ceteris sine
rede aut sanguine pauā. descendūt
reges ⁊ sicca morte tyranni. **I**n
scripturis quoq; canonicis inueniū
tur plurima oracula vt cū ioseph in
sompnis ab angelo sepius erudit.
magis interdicitur ne rede at ad he
rodē. docetur petrus in reptilū lu
theamine / plenitudinē gentiū colli
gendā. **E**t cū visitato ab apostolis
cōstantino. crucis erectū est in impe
rij arte vexilū / ⁊ pace ecclesijs resti
tuta / maiestas orbis / publica voce
scamariorū aduocatorū. ⁊ iudiciū /
omne victoriam / regnū ⁊ impenū
p̄p̄risti / esse personuit. **U**trum
quia dur p̄me species omnino va
ne sunt. ⁊ in postremis / quasi visibi
li specie / veritas menti occurrit / me
diam que corpori veritatis quasi ve
lum figuratū oppandit diligentius
exequimur

**Capitulum decimū sextū. Ge
neralia quedā de significationibus
tam sompniōrum q̄ aliorum figura
lium. ⁊**

Est itaq; tam ad interpretati
 onē sompniōzū q̄ ad reue
 lationē enigmatum ⁊ figu
 rarū/ solum ter attendenda rez; signifi
 catio. que tāto multiplicior ē q̄ vo
 cum/ quanto ab operibus nature/ o
 pera vīcūtur artificis/ imitatis na
 turam. **D**i quis enī sermo tres aut
 quatuor habet significaciones/ stati
 polixenus est. id est multaz signifi
 cationū **O**mnis enī res quot habet
 aliaz similitudines. tot gerit cau
 dem significatiōes ita tamē vt ma
 ior/ nūq̄ minoris sit signū. **D**igna
 siquidē semp minora sunt. **I**nde est
 q̄ hominē/ substantia quous signifi
 cat. vt pote cū hoibus aliquid comu
 ne habentē. quod et in figura repti
 liū petri et in loais pluribus scriptu
 raz manifestum est **P**orro quo si
 multitudo expressior ē/ eo magē cog
 nata/ et familiarior ē significatio
Similitudo vero aut substantia est.
 vt que ex genere aut ex specie. aut
 accidentalis. vt ex quātitate. aut ex
 qualitate aut varijs accidentiū for
 mis/ aut imitationis est/ vt cū quis
 alij quouis motu opis/ ⁊ formatur
Et hoc q̄dē mō p̄t creatura creato
 ri esse ⁊ silis. cū tñ nullo substantiali
 vl' accidentali p̄ticipent. **C**ause quo
 q; suus ⁊ format effect⁹. et recipro
 ce causa si tñ minor est/ effectui suo
 diaē esse ⁊ silis **C**eterz similitū rez;
 sicut idē iudiciū. ita et eadē nota ē.
Et q̄a signa frequēter eadē in eo.
 vl' maxime ars ⁊ ceteris apparet.
 si s̄b p̄ceptitate signoz/ diūsitatē re
 uū/ cauta discretiōe distinguit **H**ec
 quidē generalia sūt **Q**ue vero sunt

specialia singuloz. latius patet
Non tamē pretereūdū est signozū
 vum p̄ q̄litate p̄sonaz / scruozē a
 nutiozē ēē **P**ecunie siq̄dē p̄treatio/
 alijs letū/ tristē alijs cuētū denū
 at **H**ic ex nō apparētib⁹ causis/ iō
 pua vener p̄ntia/ amaritudinē for
 tune frequēti⁹ igerit **V**n ill⁹ ysiphi
 les archeniōz lugētis extincū. nū
 q̄ ipunc p̄ umbras/ attonite m̄ vī
 sa ven⁹ **D**i ei ex reliquijs cogitatio
 nū aut ceteris bachi ve stimulis inā
 tata ven⁹ occurrat/ isōpniōz vani
 tati reat⁹ applicabilē **Q**ue oīa p̄ice
 toz disciplina/ q̄si vana ⁊ tēpnit/ iux
 ill⁹ vira sapiētē **S**ōpnia ne aures/
 nā mēs huāna qd optat. dū vigi
 lat speāt/ p̄ sompnū cernit idipm.
Interdū tñ et p̄ anthitesim/ reuū se
 quēda sūt vestigia veritatē/ sicut cū
 magno p̄p̄rio ruina iminēt / ⁊ zia
 visio vatiana ta quies. leticiāq; vrb/
 ppli tripudiatōis p̄onia/ plausumq;
 theatri sui/ q̄i re totiq; imperij bene
 gesta/ fortuna/ perituri duās oculis
 ingerebat **H**ec quoq; que turpis ⁊
 obscena ē i sup̄fiāe honestissime ve
 ritatē q̄nq; s̄bstantiā gerit. **C**esar i
 minore etate/ in sompnijs sibi visus
 est matris iestate cubicula/ ⁊ turpi
 tudie sopozis attonit⁹. cū tē ad ma
 thematicos retuliss̄ vniversa terrā
 diaoni eius subiacendā respōdēt.
Hic itaq; magnimi vira spes | ad
 occupandū ipiū erecta est **D**eiq;
 ad speac̄ facti/ quis vira iustior. q̄s
 dauid neq̄oz a cūde lioz. quē de coz
 bersabee ad p̄dicōez homiadū et
 adulterū inuitauit? **Q**ue quidē m
 omia contrariū faciunt intellectum

am vrias dyabolus. dauid. xps.
bethabee/pacoꝝ labe deformis ec
clesia figuretur **F**requēs tñ 7 quasi
regulare ius est vt a similib9 ad si
milia reuertat iterp̄tatio. verū hāc
visionū quas quies induat diuisio
nē/ p̄ opposita nō fieri/certū est. cū
catē pro pte sit visio/alunde oratu
lum. et pp̄t̄ retū figuras possit somp
nijs aggregari. et vniuersas eoz
spēs qñq; attingat. quod 7 studio
sis scripturatu planū est **V**isio affri
ciani apocalipsis apli. danielis 7 eze
chielis oracula sompnia pharaonis
7 ioseph. eoz que dicta sunt faciūte
fidem **P**ersonis quoq; quibusdā ve
ritas frequēt9 illucescit. vt pote p̄po
sitū habentib9 animū. alias frequē
tior error inuoluit. **A**ugust9 cesar
cū aduersus anthoniū dimicatur9
esset. cōgritudine graui laborans in
quiete mādātū accepit vt ad victo
riam psequētā sequēti die pzelio in
teresset **P**aruit itaq; leticia deuce9
in pzelū 7 viat. **S**ocrates sibi
ex ara veneris que achademie cat
vidit offerre agnū/collū inferentem
celo. rostro tangētē sydera. regio
nem que aplane dicitur penetrantē
7 trāscendentē aspect9 omnū. 7 tā
ta vocis sonozitate 7 leticia canētē.
vt totū mulceret orbē **D**e quēti die
aristides ab achademia puulū fili
um platonē socrati obtulit. litteris
7 morib9 ibuendū **Q**uo viso mētis
vitijs ex corp̄is dispositiōe ceptis
Hic est inq̄t agn9 quē nrō appolli
ni ven9 achademica psecrauit **P**la
to litteratū quas psequēbat causa
pfiāscens in egyptum. se a piratis

capi inter eundū 7 venūdari vidit
Quod 7 dum met atigit **C**api
tulum de amūseptimū **C**ōiectoria
nō esse sequendam.

Sed dū has cōiectoz tradi
tiones exequimur. veroz ne
merito non tam cōiectoria
exequi q̄ aut nulla. aut inanis ars
est. q̄ dormire videamur **Q**uisq;e
enī sompnioꝝ seq̄tur vanitate pax
in lege dei vigilans est. 7 dū fidei
facit dispendiū. p̄niciosissie dormit/
veritas siquidem ab eo longe facta
est. nec eam facili9 potest apphēde
re q̄ vzionem expūgere. vel pūcto
curare carāncā. que caligantib9 oau
lis i meridie palpat **E**t licet h̄ sōp
nolentia p̄fidie/sit stimulis fidei ex
citanda. 7 malefici9 poa9 q̄ artificij
ipugnāda illusio. diuine tñ grē dis
positionis sue nō obstruim9 vias.
nō p̄cludimus semitas. qui spūs
vbi vult spiret. 7 pro arbitrio suo
subiectis mentib9 infundat veritate

Verū quis quis credulitatem suā
significationibus alligat sompnio
rum. planum est/ quia tam a sincer
itate fidei/ q̄ a tranante rationis exoz
bitat **P**lane si sermo p̄feratur abi
guus 7 cui9 multe sint significatio
nes. nōne merito parū doct9 videbi
tur quisq; ex eo atra discussionem
vt p̄dictum est multiplex est et
sensuum sibi aliquid p̄tinacius sua
debit. **P**rofecto rerum omnium
varia siḡficatio. **M**ultiplicium vero
distinatio diligens habenda est ne
forte dum vnam diligentius seque
ris. in alia deterrus p̄olabaris **V**n
de patet conisatorum qui nomine

danielis inscribitur/ auctoritatis et
 ventatis robore desitutu. cum res
 singulas singulis significationibus
 arceret de quibus non videtur laus
 exequendum/ cum tota huiusmodi
 sit inepta traditio/ et vagus coniec-
 torum liber per curiosorum manus
 impudenter discurrat. **H**abuit sane
 daniel gratiam interpretandi visiones
 et sompnia. quam ei dominus inspira-
 bat. sed absit ut vanitate hac in arte
 redegere vir sanctus qui lege moysi
 prohibita esse nouerat. ne fidelium
 quis sompnia sequeretur. scies utique
 satellite sathane ad subuersionem ho-
 minum in angelum lucis transfigurari. et
 inuisiones fieri per angelos malos. **J**
oseph quoque interpretandi gratia egypti
 principatum obtinuit et que statres
 quasi de inuidia sompniorum/ reditu
 hismaelitis obnoxium fecerat seruitu-
 ti. dignitas domini non minus iocundo quam sa-
 lubri misterio/ reuelata facie futuro-
 rum/ que se regi quiescenti igesserat. quasi
 quodam sompniorum vehiculo/ de squa-
 lore carceris in regni fastigium sublima-
 uit. ut non modo liber de seruo. sed no-
 bilius et potius primum vno tantum reg-
 ni saluaret solio prederet a rege. **Q**uod
 utique si de humane sapientie artificio
 contingere potuisset. aliquem decessorum
 suorum ante eum meruisse crediderim.
 vel scientiam prometendi virum sanctum
 et pietatis affectu plenum. si non hu-
 mano generi in commune quod tamen e-
 quitatis esset. fratribus et filiis faci-
 le putauerit reliquisse. **A**d hec moy-
 ses cruditer in omni sapientia egypti-
 corum. hanc artem aut nesciuit aut spre-
 uit. cum eam impietatis errorem de-

testatus: a populo dei exterminare
 curauerit. **P**reterea sanctus daniel
 disciplinam et sapientiam didicit cal-
 deorum. quod utique sanctus vir non fecis-
 set. si gentium disciplinis institui. cre-
 didisset peccata ascribendum. habuit
 que eruditionis precipue quos legis
 et iusticie dei se gaudebat habere con-
 sortes. simul etenim discabant anany-
 as. azarias. misael. quicquid poterat
 docere chaldeus. simul a mensa et a re-
 galibus epulis abstinebat. quod inspi-
 rabat deus. **A**ceptis leguminibus pa-
 uiter reficiebatur. ciste contenti erant.
 mulierum suorum stipendijs regi vna femu-
 labatur. **V**ed ecce privilegium quod
 homo asferre non potuit sigillatim da-
 tum est danieli. ut in luce proderet
 enigmata sompniorum. et domino dicta
 te umbras discerneret figurarum. **V**t
 ergo familiaritas diuine gratie eui-
 dentius illucescat. quid rex in strato
 cubans precogitaret agnouit. et me-
 ditationi visa coniectans misterium sa-
 lutis quod umbra obnubilabat et in fine
 seculorum completum est/ aut complendum
 prudenter exposuit. **S**ic tunc solent
 coniectores eam cogitationes exautere
 et umbras exinanire/ explicare inuo-
 lucra. et illustrare tenebras figura-
 rum? **S**i quis est qui pari gratie privile-
 gio gaudeat. accedat ad danielē.
 et ioseph et similitur eis domino gratule-
Quem vero veritate spiritus non illus-
 trat. de arte somnolenta frustra con-
 fidit. cum ars omnis habeat a na-
 tura originem ab usu et ratione pro-
 cessum. **R**atio vero in hijs tantum
 defectum patitur. ut quo se vertat
 quid iudicet plerumque omnino non

habeat. qđ quidē aī frequenter eue-
niat. faillime ex paucis colligiē.
Solliat qđā nomē teni a meōria
exadit. 7 si narratiōis auctore mag-
nū teneā augustinū. In re dubia se-
sum alteri9 cui rem nouerat esse no-
tā. magna instantia sibi postulabat
exponi. **C**ū vero alter petitiō de si-
deriū pmissiōib9 protraxisset. 7 v-
ni9 instantia deluderetur calliditate
alteri9. accidit vt eadē nocte parē
sompniaret. alter qđ rem qđā petiti
exponeret. alter qđ ei a doctore dili-
gentissime exponeretur. **F**actūq; est
vt aī umbra quietis euanesceret.
semitaretur ille ad sciētā quā diu
qđierat. sine doctore beneficio. nul-
loq; sui exercitio peruenisse. **D**eide
aī more solito opđ doctorem agē t.
vt sibi promissum solueretur. iā in-
quit doctoe factum est qđ petisti / aī
ea nocte te vt docere accesserā. **Q**uis
hui9 sā explicet rationē. nisi qđ bo-
ni sps. vel maligni / exigētib9 hoīm
merit9 eos erudiūt. vel illudūt.
Nouit ei iheronimo referēte catho-
lica mater ecclia. qđo ad tribunal iu-
dias dei capt9 eo qđ libris gentiliū
vehemēt9 inhereret. ibidē vocat9 est
cōfiteri se ultra gentiliū libros non
modo nō lecturū. s; nec eam habi-
turū. **A**nte siquidē professionē inter-
rogatus / cum se diceret xpistianū.
ei a iudice probrose obiectum est. qđ
non sup erat. s; acetonianus. hoc ta-
men non audacter affirmare sōp-
ni9 censendū noie / aī idem veraasse-
mus. **H** prudentissim9 doctoe umbra
sompni9 non fuisse / sed rem scā ve-
raciter agi dōmīno visitante eam

sursum ad religionē confirmet. 7 v-
plena assertionis sue faciat fidem.
liuorem verberū in cute / vulnerum
aeritices expergescit9 oñdit in cor-
pore. **S**ed cum hec a spiritib9 circa
hoies fiant / eā solam rerū ymaginē
fidelis aīa non aspernatur. que in
nocentiam relinquit incolumē. **Q**
si materiam vicijs afferat libidinē
forte accendens aut auariā aut da-
minādi ingerens appetitū. aut quic-
qđ huiusmodi est. ad subuersionē
aīe proculdubio aut cad aut spūs
malign9 imittit. **Q**ui in quosdā ex-
igentib9 culpīs dño pmittente tan-
ta malicie sue licentia debachatur.
vt qđ i spiritu patiūtur. miserrime
H mēda assimen credant in corpib9
eucnere. **Q**uale est qđ noctiulā quā-
dam. vel herodiaē. vel preside noc-
tis dominam / conalia et conuentus
de nocte afferunt conuocare / varia
celebrari conuiuia / ministeriozum
species diuersis occupationibus ex-
erceri. **H** nunc istos trahi ad penam
pro meritis. nunc illos ad gloriam
sublimari. **P**reterea infantes expo-
ni lamijs. et nūc frustratim de serp-
tos / edaci ingluuic / in ventrem tra-
ictos cōgeri / nunc presidentis nu-
seratione relictos in cunas reponi.
Quis vel ceus hoc ludificantium
demonum non videat esse nequici-
am. **Q**uod vel ex eo patet qđ mu-
lierulis et vitis simplicioribus et
infirmitatibus in fide ista proueni-
unt. **S**i vero quis qđ eorum qui
hac illusionē laborat. ab aliquo
constanter 7 ex signis aliquib9 ac-
guatur demoniū statim aut supatur

aut cedit. Et ut dicitur ex quo quis in luce arguitur cessant opera tenebrarum. Huius autem pestis cura efficacissima est ut fidei quae amplexus huius mendacis subtrahat mentis auditum. et nequam respiciat ad huiusmodi vanitates et insanias falsas.

Capitulum de amū octauū. De fundamento mathematicae et exercitio sensuum et viribus anime et profectu rationis. et efficacia liberalium disciplinarum.

Possit utinam tam facile mathematicorum errorum a praestantioribus animis amoueri. quam leuiter in praesentia fidei vere et sane praesentiae istarum illusionum demonia conqueſcunt verumtamen eo periculosius errant quo in soliditate naturae et vigore rationis suae firmitate videntur errorem. Temere autem siquidem videtur vniuersis in legem naturae priuaticari et stultum dissentire gratis ab eo quod ratio persuasit. Adversus ergo sumunt inimicum. ut per vera diuinitus gradientes se et sequipedas suos praecipitent in laqueum et foueam falsitatis. Mathematicum ergo probabile quod penultima breui enuntiatur. quam et natura inducit ratio probat. et utilitatis experientia approbat. quasi quoddam doctrinae suae iacuum fundamentum. ut ex inde opinionum suarum lubziorum quasi quaedam ymagine rationis in mathesi reprobatae que profertur extensa penultima perniciosissime prolabatur. Primo namque res quas natura creauit discutunt eas multiplex inuestigant. nunc quo ex partibus suis. nunc quo ex materia et forma consistunt in quibusdam.

Quod ut facilius possint se suum vitare pensant et intellectus efficaciam metuntur. et quia sensuum ebetudo / rerum corporearum naturam non transgreditur paulatim aliorum beneficium ad subtiliora surgunt. Visus enim in solo corpore / eoque praesentibus coloribus tantum quantitates examinat et figuras. Voluntas contingit auditum. Gustus de saporibus iudicat. Olfacendi vis in odoribus tota versatur. Quid dux quod molle sit. quod lenis. quid asperum. quid ponderosum. quid leue. quid calidum. aut frigidum. quid humidum sit. aut siccum. tactus discernit. Est interdum figure explorator et quantitatis et ponderis conscius. dolorem quoque percipit et voluptatem. isque per omnes se res sensati corporis partes diffunditur. adeoque cohaerens animis est. ut eo discedente videatur et tota corporis vita discedere. Si vero corpus absentium praesentibus proprietates inquiris eas tibi tracta similitudine ab his quae sensus agnouit. poterit ymaginatio praesentare. que tanto erit fidelior quanto expressior fuerit similitudo. Vnde et titius apud maronem non asseclute similitudinis via lapsam sibi quaeritur ymaginatione. Urbe quam dicunt romam melibee putauit / stultus ego huic nostrae similem / qua sepe solemus. pastores ouium teneros depellere fetus. verum haec inter alias etiam caput extulit vrbes. quantum lenta solent inter viburna cupressi. Qui autem familiariter expresserit rei similitudinem et fidelis et vera est ymaginatio. quali videtur andromache apud virgilium. O michi sola mei

sup astinatis ymago. **D**ic oculos.
sic ille man9. sic oza ferebat. **E**t nūc
equali teatū pubescēt euo. **P**erum
si ad incozpea diuertendū est. rati
one opus est et intellectu. **C**ū ab h
intelligentia hęc nō valeāt pprehē
di. et verū nō possit esse de hys sine
ratione iudiciū. **I**ntellea9 itaq; alijs
deficientib9 exere vires suas. 7 q̄si
in arce anīme constitutus omnia in
ferozia complectitur. cū ab inferiori
bus superiora nequeant cōpzehen
di. et nunc quidē res vt sunt. nunc
aliter intuetur. nūc simpliater nūc
compositē. nunc disiuncta cōiungit.
nūc cōiūcta distrahit et disiūgit.
Simpliat vero incedit intellectu9.
dum rem quālibet cōtemplatur.
puta hoīem equūve cōapiēs. **C**ū
vero res plurimas gradatā plectat
cōpositioni obnoxius est. puta hic
itelleatū hoīem albū equūve curte
te. mente cōplectens. **D**isiūcta con
iungit. si humano capiti ceruicē iun
gat equinā. varias inducens vndi
q; plumas. ut iuxta poetā turpiter
atruū desinat in piscē mulier formo
sa supne. **H**ūc vō ad auditores su
os verbo trahunt poete / cū hycō
ceruū / centaurum describunt / et chi
meram **C**oniuncta vero disiungit.
vt si formam teneat ab h materia.
cum tamen sine ea forma omnino
esse non possit. nisi forma essendi 7
ei adherentes forme formatum. ex
quibus ille fluxerunt que in materi
a sunt. et corpus efficiunt. **P**erō
cum res aliter q̄ sine componendo
inspiciat eo q̄ cassus est / et a verū ve
ritate deficiens ad opinionis erro

tem vergit. et se esse asserit vel non
esse pleno nonine opinio est. **S**ed
licet aliter q̄ sine dum tamē simpli
ater cōiuncta disiungat. nō inanis
erit cōceptio que totius inuestiga
tionis sapientie expeditissimā parie
viā. **H**ic est enim totū philosophie
instrumentū quod et mentem mira
subtilitate exauit 7 et res singulas
a seinuicem nature sue pproprietate
distinguit. **A**bstrahente tulerē
itelleatū / liberatū artū officina pe
ribit. cū atra ipi9 opam / nulla eaz
rite haberi valeat aut doceri. **H**ic ita
sicut formā sine materia; sic 7 mate
riā aggredit sine forma. et qd̄ appē
virtutis potētia tenere nō suffiat / su
o quodā defectu it̄dū pprehendit.
vt si videantē tenebre non vidēt.
et non audiendū silentiū audiatur.
Ecce non est homo qui nō sit alb9
aut niger. ā medi9 coloris p̄iceps.
nec potest esse hō qui nō statim pos
sit ēē aliq̄s hō. cū itē sit aliam / ēē 7
vnū numero esse. verū tamē sic ho
minē intellectu9 attingit. vt ad nemi
nē hoīm aspici9 illi9 de scēdat. gene
raliter intuens q̄ non nisi singulari
ter esse potest. **S**icut enī dicendi et
significandi. sic et itelligendi diuer
sitas / subsistendi modos sui numero
sitate transcendit. et homo qui non
potest nisi singularit̄ esse / vniuersa
li clauditur mentis cōceptione. **A**
Diffinit ḡ ratio quod cōapit intel
lectus ai al rationale mortale quod
in solos subditos cadere nemini rec
te sapientū ambiguū est. **D**um ita
q; rerum similitudines et dissimili
tudines colligit. dum differentū cō

ueniēdas ⁊ zuenientū differēdas
 ali9 pscrutatur. dū qđ singula cū
 plurib9 qđ cū pauciorib9 cōe hēant
 diligēti9 iueſtigat. q̄re reb9 ſingul
 adēe neceſſe ſit. q̄ abēe nō poſſit. p
 ſpica9 p̄ſeplae. multo capd ſe rez
 inuenit ſtat9. alio9 q̄dē vniūſalē /
 alio9 ſingulare. Quos p arbitrio
 ſuo diffiniens ⁊ multifariā diuidēs
 ad ipi9 archana nature mentis trāſ
 mittit aspectū vt nichil naturalū
 plene abſconditū ſit ab oculis ei9.
Et p̄mo ſubſtantiā qui oībus ſub
 eſt acutius intuetur. in qua man9
 nature pbatur artiſici9. dū eam va
 rijs p̄prietatib9 et formis q̄ſi ſuis
 quibuſcā veſtibus induit. ⁊ ſuis ſen
 ſuū p̄ceptibilib9 inſormat. quo poſ
 ſit opāus humano ingenio p̄p̄hē
 di. **Q**ſ igitur ſenſ9 p̄cipit formis q̄
 ſubiectū eſt ſingularē. ⁊ p̄ma ſub
 ſtātia eſt. **I**d vero ſine quo illa nec
 eſſe nec itelligi poteſt ei ſubſtātiale
 eſt. ⁊ plezq; ſcda ſubſtātia noiatur
Hic autē qđ adēſt qđem ſubſtātie /
 ea manēte abeſſe poteſt / accidētib9
 aggregatur. ſingularē qđem ſi vni
 uſ tm ſit. vniuerſale ſi licet nō na
 tura / cōformitate tamē ſit cōmune
 multoz qđ forte ſaali9 i intellectu
 q̄ in natura rerū poterit inueniri. in
 quo genera ⁊ ſpēs differēti9 p̄p̄ia
 ⁊ accidētia q̄ vniuerſaliter dicūtur
 planū eſt inuenire. cū in actu rerum
 ſubſiſtentiā vniuerſaliū querere exi
 guis fructus ſit. ⁊ labor inſinitus
In mente vō vtiliter ⁊ ſaallime re
 peruntur. **S**i enī rerū ſolo numero
 differentiū ſubſtātiale ſimilitudinē
 quiſ mēte p̄tractet. ſpēm tenet. **S**i

vō etē ſpēs differētiū zueniētia mē
 ti occurrat. generis latitudo mente
 diffūditur. **V**eni9 dū rez quas na
 tura ſubſtātiale vō accidētialiter
 aſſimilauit cōformitate p̄cipit intel
 lect9. in vniūſaliū p̄p̄hēſione mo
 uetur. **C**ū vō ſimiliū differēti9 a
 gitat. quāto expreſſi9 tāto ad opa
 nature que ſingulare ſunt familia
 ri9 accedit. **S**i ſubſtātia ſuis veſtita
 p̄p̄rietatib9 inſpiciat. a nature cōditi
 one non diuertit. **V**inante deſtracta
 ſpēs eā q̄ſi formaz exiit veſtimētō.
 acumen qđem ſuū exercet ⁊ rerū na
 tura qđ ſcilicet in ſe qđ in alijs ſint
 liberi9 ⁊ ſi deli9 p̄templatur dū rerū
 ſub am quātitate ad aliqđ q̄litate ſi
 tū eē / vbi / qm. habē. facere. pati. ſin
 gillatim diſcutit. ⁊ diſcernit. **Q**ue
 ⁊ ſi ſingillatim eē nō poſſint. ſingil
 latim tū eē iueſtigari q̄unt. ⁊ ad ta
 ri9 philoſophie p̄p̄diū vtiliſſima ē
 h̄ ſpeculatio / i q̄ magnitudis ⁊ mul
 titudis q̄ duo totū orbē cōplectūē ⁊
 abiūt natura diſcutit. **N**ūquid ab
 ſtrahēs itelleat9 dū h̄ agit ocoſus ē
 ā iutel p̄ que aim9 honeſtaz arāū
 q̄dib9 ad thronū p̄ſumate philoſo
 phie p̄ſcendit. **M**ultitudinē q̄ q̄ po
 tētia ſui in iſinitū creſcit ſicut cōtera
 magtudo de creſcit i iſinitū binēbz
 diuſiōe p̄tiē dū eā nūc ſimpliat ⁊
 p̄ ſe nūc ad aliud relatā p̄tue. alte
 rā demādās arſmetice. alterā muſi
 ce pleno iure reſeruās. **M**agnitudi
 nē q̄ ſecat i duas ſpēs. alterā imo
 bilē ſbiāēs geometre. alterā ſez mo
 bilē h̄ijs q̄ aſtroz et celeſtiū ſaam
 p̄oſitentur. **I**n h̄ijs vero q̄tuoz
 ſpētib9 mathēſis id eſt doctrinalis

to ta consistit. et quasi quatuor phisic li
mitibus mudane sapientie perfectione
assequitur. **Primum** itaque gradus est
ab arismetica numerorum virtute in
mutare. **Deinde** a proportionum gra
tiam a musica trahere. **Tercium** opti
nere sciam a geometria mensuram.
Quartum idemque nouissimum vera po
sitione syderum assequitur. et vim cele
stium perscrutatur. **Quorum** vero qui scienti
am proficuntur astrologorum alij opinionis
errore plabuntur ad fabulas in quo
de phidie et Iginus. **Alij** sola yma
ginationis virtute contenti sunt quod ve
rum sit doctorum iudicio reseruates.
satis agentes sibi dummodo veri simi
litudine teneant. utrosque alterutra
astrologia eruditionis sue rapit pro
fessores. **Sunt** alij qui in professione
astrologorum veritati quidem iugilant. eo
soluti. si positione vera motuque
syderum rationemque signorum celestium ve
raciter assequuntur. **Capitulum xix.**

**De differentia mathematice doctri
nalis et mathesis reprobate et tradi
tione mathematicorum et erroribus eorum**

Quia quod probabile est celesti
um aliquam esse virtutem. cum et
in terra non credatur aliquid
gigni. quod a manu opificum dei bonum
aliquem non forciatur effectum. qui curio
siores sunt celestium potentiam investi
gant. et de singulis que in sublunari
globo proueniunt astronomie sue
regulis nituntur reddere rationem.
Est autem astronomie nobilis et glo
riosa scientia. si diuinitatem suam intra
moderationis metas cohibeat. quam
si licentiae vanitate excedit. non tam
phisic species quam impietatis decipula est.

Et quidem multa sunt mathesi doctri
nali et diuinationis mathesi comuni
a. sed dum diuinationis/sobrietate men
suram excedit toto dissidens sine non
instat. sed suum de doctis professorem.
et enim zonas partuntur. parabolos
determinat. cum signis suis obliquat
zodiacum. et orbem sere totum coloris
angunt. et labore metuuntur plane
tatum. et planum nullius erroris par
ticipant facunt. et a polo arctico ad an
tarticam axem induunt. et signa per
gradus et puncta diuidunt. et orienti
um et occidentium signorum et siderum
proportionem tenent verique comune
est. utraque tamen in eo phisicis acqui
escit. et teneritudine subtilium corpo
rum in quasdam sectas vias et arcuum
inter capedines non estimat dissipari

Afferunt quoque comiter/solē caloris
auctorem esse. humorumque augmentum et
defectum (quoniam id sensus probat) motui
lunari accommodant. et in hunc modum
plurima. **Ceterum** mathesis que fu
turorum pollicetur iudicium/phisic ut
dicitur est trahens origine ultra pro
greditur. et elationis sue temeritate
in progatiua eius prouipit qui stel
las numerat. quantum ipse noia solis.
signa. potestates. cursus loca. tempo
ra nouit. quoniam hoc ipsum astrono
mie sue beneficio sibi astrologus re
promittit. tantoque longius a via ve
ritatis aberrant. quanto ad eam re
trepidare tumidius moluntur. **Digno
tum** ergo naturam reuoluentes prout
ca forte nouerant. dum in stellis copi
bus fluctuaret. **Alia** dicunt masculi
ni generis/alia feminini. essent. et
forsitan multiplicata per sobolem.

nisi quia dissociata locis in coitu conuenire non possunt. Planetarum quoque et filia quoniam et orbis moderatores eos habent diligenter explorant. quod ex affectione eorum et motu et applicatione unum ad alterum choros stellarum facile est inuenire. Saturnus ergo quod frigidus est et senex grauis est et nouus. et de natura maliciae morositate contrahit ab etate. Orbis ergo inimicus vix suis et scolasticis patet. Succedit ei iupiter contra iupiter et salubris tamen benignitatis omnes. ut nec de malicia praesens nec martis ferocitate subiciat. quem offendat nisi forte et ipse in orbis subiciat dispendia stationari factus sit. retro gradusve aut adustione miserabilem patitur. Mars ferax naturaque in domibus omnes praeter scolasticos suos persequitur. mitigatur tamen interdum iouis accessu vel venere. quoniam et ipsa iustitia est et benigna. Mercurius vero talis est. quale vicini planete permiserunt. cum et ipse conuertibilis naturae sit. potestioribus coheret. Unde plerique cum presulem eloquentie opinantur. eo quod illa iuncta sapientie plurimum possit. maliciae sociata nocet plurimum. Hec quidem et si non docuit. secta tamen erroris attingit lucanus. cum timore vrbis describeret. bellumque civile necessarius astronomie et argumentis inuincibiliter appropinquante caesare futurum denunciat. Innuet enim poeta doctissimus si tamen poeta dicendus est qui vera narratione rerum ad hystoricos magis accedit. illius maliciam irrefragabiliter adimpletam qui solus in throno da-

mialij sui residebat. Et licet figuris parcarum consilia discurat. metegs stellarum. corporum tamen que videntur nondum plena notitia tradidit. cum in tota mathematicorum domo adhuc non sit questio expedita. an ex elementis sidera ascendant. an ex quinta essentia quam aristotilis introducat. Nam quod eis obiciunt pueri mollia sint an dura. et si quid eius modi est. etiam audire dedignantur. quibus aliqui famosos et suo iudicio sapientes. in talibus viderim miserrime laborare. Expediunt tamen. et suis rationibus probant. quod fata deliberent. et deprehensa voluntas siderum que in sublunari globo sortitur effectum. Et forte sua nuntius irrita est. quam non mathematicus profert. At ergo. Quod dadas genitum superi quod peste paratis. Deuicium extremi multorum tempus in unum conuenere dies / summo si fugida celo. Stella nocens nigros saturni accenderet ignes. Deucalioneos sudisset aquarius ymbres. Totaque diffuso latuisset in equoce tellus. Si semini radijs nemeum phebe leone. Nunc premeris toto flueret incendia mundo. Duxensulque tuis flagrasset aerebus ether. Hic cessant ignes tu qui flagrante minacem. Scorpion incendis caudachelas perurus. Quid tantum grandine parcas. nam nutis in alto. Iupiter occasu premitur venensque salubre Hydus hebet. motusque celer allenius heret. Et celum mars solus habet aur signa meatus. De seruire suos mundosque obscura feruntur

Ensisferi nimirum fulget latus orio
tus. Amminet armorum rabies ferarum
potestas. Confundet ius omne ma
nu. scelerum nefando. Nomen erit
virtus multosque exhibet in annos.
Ecce ex qualitate planetarum. ex
positione signorum. et conuersu causa
tum quod manifestus belli inuitabilis
sequatur euentus. Hoc etenim ad
artis traditionem plurimum spectat.
ut de naturali vel causali constet do
minalio planetarum. Omnes siqui
dem praeter solem et lunam qui soli
singulis contenti sunt duobus domi
alijs gaudet. naturali scilicet et acci
dentali. Naturale quidem atque domi
aliu est. in quo quisque creationis sue
principium habuit. si tamen genellia
consentit eos a domino esse creatos.
Iune igitur dominalium caeter est. leo
solis. mercurij virgo. libra veneris.
scorpio martis. sagittarius iouis.
saturni capricornus. et hoc naturaliter.
Casualiter vero saturno credit aqua
rius. pisces ioui. aries marti. vene
ri taurus. i mercurij sorte gemini ce
dunt. Luna vero comoda est. quam cum
alijs stellis quicquid illi garrat. cre
auit deus ut fesset nocti. Quid e
nim de sole dicam qui dux et princeps
est et moderator luminum reliquorum.
Cum utique reclamantibus omnibus hijs
planetarijs non timeo bonum et ne
cessarium profiteri. cum et diem videntibus
cunctis illustret. temperet orbem.
anni tempora diuidat. inducat rerum
viassitudines. et alia plurima que
nunc longum est enarrare. Sed li
cet multarum utilitatum in eo et
in ceteris cause resideant. ipsorum

tamen et omnium que recte sunt. v
na est. et prima causa que mundum
fecit proprie maiestatis potentia.
eumque sapientie sue virtute et imen
sitate formauit et firmavit. et ut et
tam substantiam quam formam confer
ret. sola iducta est bonitate. **Dez**
mathematica vel planetarum dum pro
fessionis sue potentia dilatate nititur
in erroris et impietatis medicam pri
uiosissime corruunt. Nec cuiuscumque artis
regula seruatur illesa. nisi dum infra
proprium generis ambitum cohibetur. pra
sertim cum iuxta sapientem frequens sit
aliquid extra regulam inueniri. Dis
enim regula alicui generi rerum accom
modata est. Si vero traducta ad ali
ud. statim in veritate impingit obnoxia
falsitati. Si ergo mathematica pro
bate matheseos. i. doctrinalis esset
sine contenti. et vera assequi posset po
sitionem stellarum. et ex signis suis so
bria etuditione sedis et naturaliter
pronouent qualitate prescire temporum. et
speculationis sue iocundissimum carpe
re fructum. Cum vero dilatata philatna
sua et magnificat simbras. dum con
stellationibus et planetis nimium vir
tutis ascribunt. eis nescio quam aucto
ritate operum ascribentes. in creatoris
prosepunt iniuriam. et dum celestia que
tractant ad sobrietate non sapiunt.
iuxta apostolum stulti sunt. Vide in quod
tam erroris abyssum ab ipsis celestibus
cadant. Constellationibus suis as
scribunt omnia. tu videns an ei fiat
iniuria qui fecit celum et terram. et
omnia que in eis sunt. Deinde e
am constellatio rebus necessitatem
indiat. ut arbitrij perimat libertate

An et hoc recte / teā delibera / **Ad**
tāta deniq; qdam puenē vesariā .
vt ex diuersis stellarū positionibus
dicat ymaginem ab hoīe posse for
mari q si p iteualla tempm et qua
dam ppxtionū ratiōe i stellatiōe
suata formeē . stellarū nutu recipiet
spm̄ vite . et sicut tibi oculute veitate
manifestabit archana **Et** licet qnq;
q honesta vel rca sē . vt se in loco mū
do velle seruari vel solū teū qn aliqd
qntē pab9 et muneab9 iuocādū pā
piat . maligni tñ spirat9 hāc esse fal
laciām certissimū est . q vt min9 ca
ueatur innocētie vel iusticie pcep
ta pleniq; videtur offerre . Hanc q
de ydolatrie specie esse / fidelium null9
ignorat **T**ōge vero qmodi9 in ce
lū ascendūt astrologi . qui achade
mūozū more quicquid eis occurrat
probabile suo iure defendūt . Itaq;
quidā eoz motu quodā irrationabi
li planetas aduersus aplanē niti
confedūt . Alij auctore aristotile eos
tē ai firmamēto ferri profitētur .
quozū neutrum teste muneio astrol
gie regulis inueniatur aduersū .
At genelliaā dum ad diuinationē
sacntie celestiu nimis insistūt tā ip
sozū celestiu q dei noticiā pdiderūt
Qui tñ int eos suū qmodi9 excusa
te vident errozē . ai plotino auctori
tate opm non detrahūt creatori . s;
semel et simul ab eo legem asserūt
institutā quā null9 vnq; conat9 eua
uat . ai oīa que disponit futura sē .
vt puidit . Quod forte papim9 in
tellexit cum diceret **In**apit ex alta
graue . et imutabile sanctē pō9 ad
est verbis et vox facta sequūtur **Ab**

eo ergo sua pfas attributa ē singu
lis creaturis . in quib9 non oportuit
celestia locū tenere nouissimū . et q
digniora sunt alijs hze mimū pta
tis . **E**is itaq; quātū voluit ptulit .
q et si sibi retinuerit opis pnapatū .
signoz illis ad min9 indixit obseq
uin **Un** et si non sepe faciāt opa sig
nozū tñ auctore deo exhibent miste
ria . **H**inc forte illud **C**eli enarrāe
glām dei et opa manūū eius anūci
at firmamentū . **N**ec mirum ai et a
uct . et alia plurima institutiōe dei
et nature beneficio qdam futura sig
nis pzeueniūt **Di** igitur celestia
signa sunt rerū q pzocul dubio vctū
te sunt necessario . ai eas imutabilē
dispositio ordiauerit . qd pzohibet
ea q celestiu pzeuāātur iudicio sci
ri ab hoīe et homi inuicē iudicari ?
Digna siqdē hoīb9 data sūt ad eu
ditionē nō illis qui celestiu cōscij se
cretozū nullis indigent signis

Caplū xx . **Q**z prouidētia rerum
naturā nō pimit . neq; serice rerū i
mutat prouidētia et qd liberū arbi
trū manet ai prouidētia

Probabilia qd sūt h que p
ponunt s; tñ nemī venenū
hic sub melle latet . **F**atalē
etenī quādā nācitātē reb9 iponūt s;
p̄textu huilitatē et tūctētie dei . timē
tes ne forte ipi9 cuacuetē dispositio
nisi rerū euēt9 nācitātē cōiteē **P**rete
rea pūilegiū diuine maiestātē irū
pūt sciaz vēdicātes q tpa pūdeāt
et momēta q filij testimonio : p̄ziste
suata sūt p̄tāta **A**deo qdē . vt absēō
dita sint ab oculis eozū : quib9 dei
filij qāiq; a p̄ze audierat patefecit

Deinde mentes hominū timore e-
lationis extollūt. aut desperationis
pusillanimitate p̄sternūt dum vel
vita in diuturnā. aut mūdi prospe-
ra deiciēdis promittūt. vel ecōtra i-
minentia fata à sc̄li aduersa minā-
tur erugendis. **C**erte superiorē timo-
ris / vel inferiorē spei molā quib⁹ si-
delis aīa in area mūdi tentur tolle-
re p̄hibētur. **C**ollūt tamē tā in suā
et clientele sue perniciem? q̄ in p̄tu-
melia p̄hibēt. **V**erū sicut serues
reum dei p̄uidentia non imutat?
sic et eterna dispositio / rerū natura
nō permut. **N**eq̄ enī homo nō pec-
care nō poterat. quia eū de⁹ p̄noue-
rat peccaturū. aut quia ille nō pec-
care poterat / eū peccaturum dñs ig-
norabat. **N**eq̄ nō mori posse nescie-
bat. eo q̄ erat peccati merito mortu-
rus. neq̄ eū mori necesse erat. quo-
niam hoc dñs p̄sciebat. **F**act⁹ est
igit̄ quodammodo immortalis pauldu-
bio moritur⁹. et mortē culpa attulit
quā natūe p̄ditio nō inuenit. **E**ss⁹
ab ea immortalitate qua nō mori po-
terat in eā qua mori nō poss⁹ trāsse
rendus? nisi culpa iobediētie p̄sisa
iusticie semita / tāte glorie aditū p̄-
tēpoze p̄dusisset. **I**taq̄ peccare et nō
peccare potuit. mera p̄dit⁹ libertate
arbitri⁹. qui nulla dispositiois vio-
lencia / nullo fatoz ipulsi / nullo cō-
ditiois stimulo / nullo adhuc nature
defectu v̄zgebatur ad culpā que idu-
bitata patēs pene hoīem spōte lap-
sum ipegit i mortē / verū quia i ius-
ticia frena laxauit arbitri⁹. sic i ea
oppress⁹ et obrut⁹ iacet. vt iusto dei
iudicio. quia tūc noluit abstinere a

peccato cum potuit? modo nequeat
abstinere cum velit. **I**n eo tamē so-
lo adhuc ei libez viget arbitrium.
vt sibi ad op⁹ inq̄tate sufficiat. et si
ad bonū nō nisi a gratia p̄uent⁹ et
adiut⁹ assurgat. **H**ic iusticiā p̄ se de-
serens. traduct⁹ est in regnū peccati
et mortē. vt iugo seruitutē pressus.
necessitati deliquēdi et moriēdi s̄bia-
ceat q̄uis hoc nō fatoz series. sed
p̄uaticatiois mentū itroducat. **A**li-
oqui hoīez nulla iusticia condēpna-
bit. cū culpa nō in eū. s̄ in ipsius re-
tozq̄atur auctozē. **P**ossibilia itaq̄
sūt que nūq̄ futura sūt. q̄ si quia nō
erūt euenire nō possent / neq̄ possi-
bilia dicerēt. **N**auale siquē bellū
fieri. itēq̄ nō fieri possibile est. alte-
rum tñ p̄cise et de terminate verū
est et p̄scitum. **C**plm. xxi. **A**n
possint a deo sciri q̄ nō sciūt. et q̄ re-
tū mutabilitas ei neq̄q̄ ē iustificā.
et q̄ itē sciētia. p̄scētia. dispositio.
p̄uidentia. p̄destinatio. et q̄ reā i fini-
ta sūt. vt numer⁹ eoz nō queat au-
geri. vel minui. et q̄ p̄uidentia nulla
necessitatem reb⁹ induat.

Quod ecce iam alterius diffi-
cultatis succrescunt cornu-
a. et quocūq̄ me veritā ce-
rore videoz iuolūt⁹. **H**i enī q̄ nō sūt
nec erunt esse possūt. p̄scato et deus
potest scire qd non scit. aut eo igno-
rāte potest aliqd euenire. **B**ellū nāq̄
nauale qd nō erit. sicut et gen. sic et
a gerentib⁹ sciri potest. **H**i ergo de⁹
potest scire qd nō scit potest vtq̄ et
nō scire qd sit eo q̄ ḡiacentiū simul
nulla possit eē scia. cū alter⁹ eoz se-
per eo q̄ veritatis substantia careat

fit obnoxium falsitati. **P**roero menda-
 tioz nulla scientia est. Quomodo er-
 go scientia imutabilis est. cui deces-
 sus veru potest fieri et accessus que-
 rit ignozare quod scit aut scire quod
 nescit? **Q**uod si eam variabilem esse re-
 cipim9 iacobo reclamante iam apud
 ea e variatio et viassitudinis obum-
 bratio et pater luminu esse desistit.
 si elabitur qd pnovit. **H**oc equi-
 dem nec gentiliu error circa sua non
 tam numina qd demonia dignaba-
 tur admittere. qui fugiam paludem
 dys peruia esse negabat. dicentes
 ea oib9 venerada et vsq; quq; illia
 tam a celestibus preterita. **M**entes
 namq; celestiu obliuio non contin-
 git. **N**uquid ergo fides recipiet qd
 de deo vel ipa pfidia abhorret? **C**o-
 stat autem apud omnes quia deus
 scit illud non esse futuru. **E**t si ple-
 nq; non recipiat illu posse scire. aue-
 non posse scire hoc esse futuru. ne eu
 mutabilitatis nota vel impotentie
 minuere videantur. **D**ed esto vt
 deus (qm plerq; id recipiunt) possit.
 du tamen si fieri potest possitioe aut ca-
 uitione non perces scire quod non
 scit. no ob hoc esse eu mutabile qd
 conuincit. cui9 scientie non decedit a-
 liquid vel accedit. cum illud solum
 in rerum natura veru esse contingat.
 qd ille ab inicio stabilitatis sue punc-
 to prefixit. **D**u tamen hoc recipitur
 exactissima diligentia precauendu est.
 ne cognatio modoru verbi qua ap-
 pollonius inducit quicq; perfidie us-
 gerat aut falsitatis. **H**ec ipa quoq;
 possibilitas eueniendi non leuitati
 illi9 q no mouetur. s; veru falsitati

que natura non indignate moneri
 possunt quenieter ascribitur. **M**a-
 net itaq; vsq; quq; immobilis integri-
 tas scientie dei. et si quid varietatis
 aliam inest. no tam scientis qd scito
 eu mutabilitas est. **L**icet eni que sci-
 entia dei complectitur. mutabilitate
 subiaceat. ipsa tamen alteratiois vi-
 ces ignozat. et vno singulari aspec-
 tu et indiuiduo. omniu que dia aut
 quocunq; sensu exrogitari possunt v-
 nueritate claudit et continet. **A**dea
 equidem sine motu vt localia sine
 loco. nascentia sine inicio. de cetera
 sine fine. fluctuantia sine alteratioe.
 temporalia sine mutabilitate et mo-
 ra. sic vniiformiter apprehendit. vt
 ei nec preterita transeat. nec futu-
 ra succedat. **N**ec miru hoc in eterni-
 tatis statu. nisi quia quicqd ibi est.
 mirabile est. cum et in nobis muta-
 bilium motum et infestatum cur-
 sum aliquatenus quiescens copre-
 hendat aspectus. **I**ntellect9 quo-
 q; rem magnam sine distensione et
 sine attractione sui rem modicam co-
 templatur. nec loco indiget vt lo-
 calia claudit nec spacioz interstichis
 vt distatia amplectatur. in eoq; patre
 luminu insequitur. sed no passibus
 equis. cu hic multis. ille vero oino
 nulli motui obnoxius sit. **C**um ve-
 ro simplicitatis diuine aspectus in-
 numerabilia claudit. vna tamen
 est et indiuidua substantia prescientis
 ei9 essentialiter vna. cum sibi sit
 idem esse et sapientem esse. **N**oqn
 fingat q potest qd h diuersa quirent.
 nec pma veru oium causa erit. que
 vt sit coniunctionis amiriculo eget.

Creature vero scientia longe dis-
paris conditionis est. **S**piritus siqui-
dem et aie non est idē/esse/et scien-
te esse/āi aia primo affectionis mo-
tu iualescens disponatur ad cogni-
tionē rerū/eaq; si radicata fuerit/ut
aut omnino/aut sine iuria nature
dūelli non possit/habitu suo info-
mat aiam/faatq; scientē. **H**ic ergo
habitus rectissime scientia appellat
licet et res subiecte interdū scientie
noie censeant. **U**nde et viāssim no-
minibus mutatis quod vnius est
transit ad alterū. **D**ic vtiq; et scien-
tia dicitur multa/āi tamē multitu-
do rerū potius q̄ scientie sit. **S**i er-
go sapientie dei imensitas et simpli-
citas attendatur/vna est simplex et
individa. **S**i subiacentiū multitu-
do; multiplex ē et multiformis. **D**ic
eā si substantiā volentis aut poten-
tis/qua vult aut potest attendas/v-
na est voluntas et potestas. **S**i que
vult et que potest/infinitus oīm nu-
merus est iuxta illud prophetiā.
Magnus dominus et magna virtus
eius/et sapientie eius nō est nume-
rus. **I**teq; **M**agna opera dñi exqui-
sita in omnes voluntates ei⁹. **E**t il-
lud. **Q**uis loquetur potētiā dñi?
Hec autē res vniiformis et varia li-
cet totius varietatis ignara sit/var-
is tamen noibus appellatur. sed ex
varijs causis. **P**otentia siquidem/et
p̄sentia/dispositio/providētia/et p̄-
destinatio noiat. **S**ed scientia ex
istentiū/p̄sentia futuroꝝ/dispo-
sitis faādoꝝ/providētia gubernā-
doꝝ/p̄destinatio saluandoz est.
Et est p̄destinatio ab eterno gra-

de preparatio/p̄r quā vnusq; vo-
catur ad vitā/sicut ait apostolus.
Quos p̄destina^t. hos et vocavit.
hos et iustificavit. hos et gloriificavit.
Et alibi. **A**puđ te est fons vite/et
in lumine tuo videbimus lumē. **D**e
ergo reuerenti quadā audacia/scien-
tia dei que finē nescit/vel sermone
finē iueiat. scientia dei est oīm que
sunt/fuerunt et futura sunt/vera con-
prehensio et plena notia. **O**mnia
siquidē vera nouit et sola nullamq;
dignat agnoscere falsitatē/cam ta-
men diiudicat et condempnat. **E**t
ergo necessario infinita/que vniuer-
sa vera completatur. quoz vtiq; nō
est numerus. et adeo infinitus vt si-
nem non inueniat. nisi in sapientia
dei/que sola seipsam quanta sit no-
uit. **N**ichil ergo eozū que nouit (q̄
nā vera sunt) euanescit. oīm q; dis-
positorū p̄sentia sint/p̄terita/an-
futura/initiū et causa/veritas ē. **H**e
siquidē ait. **P**rināpiū verborū tuo-
rum veritas. que nullo defectu sui
transibunt. **T**ransibunt tamen ce-
lū et terra. quoniā et hoc te verbis
veritatis est. **T**unc vtiq; āi de for-
mitate mūdi purgata/reformabilē
celum nouū et terra noua. **D**entiat
vnusquisq; quod ei fides vel ratio
persuadet. ego sine p̄iudicio sente-
tie melioris/vera modis oibus arbi-
troz infinita. āi in oibus que sunt/
et que non sunt/ab inīcio esse neces-
se sit vel non esse. et eozū que cōtra-
dicioie opponūtur/alterū semp ex
necessitate sit verū. **T**anta ergo nu-
merositate semel et simul veroz ex-
creuit/aut potius extitit numerus.

ut omnino minui nequeat/ vel au-
 gei 7 ubi quaq; i eum maneat infini-
 tus. nisi apud infinita sapientia dei
Indesideris q; scientia est cui nichil
 illi eorum elabitur. 7 oio augmentu
 non recipit q; ea omnia comprehedit
Ratione vero eorum que de 9 ab eter-
 no in sapientia id est in unigenito
 verbo disposuit. creas ibi oia simul
 qua postmodum consequenter produ-
 at in opera secundu prouisu ordinem
 singula traducens a generatione qua
 inapiuit esse per sorte qua fluctuans
 videtur lapsibus ad corruptionem.
 que quasi existens filiu prescindens /
 retundit ad non esse / parcas vel fa-
 ta antiquis placuit appellari eo qd
 constitutiones prouidentie dei quin ef-
 factu mancipentur nemini parcat. 7
 a verbo dei quo eternaliter oia dixit
 7 facta sunt / executionis firmamen-
 tum accipiat **U**nde stoicus oia ne-
 cessaria credit. timens euacuari posse
 scientia immutabile **C**ontra epycu-
 rus eorum q; conueniunt nichil prouide-
 tie ratione dispositu. ne forte neces-
 sitate mutabilibus rebus inducat opi-
 natur. **P**ari ergo errore desipiunt.
 cum alter casu / alter necessitati vni-
 uersa subiciat. **M**utabiliu igitur re-
 rum dispositio immutabilis e. 7 eter-
 ne prouidentie immutabilis status. om-
 nium mutabiliu continet cursu **C**u
 vero ipsa ab eternitatis sue status
 moueri non possit. contingentiu seriem
 ab omni nexu necessitate absoluit.
 7 licet lux inaccessibilis sapientie dei
 humane scientie tenebras inoperabi-
 liter antecedit. est tamen in quo cla-
 ritate illius / caliginis nostre oculus

quo ad aliquid conuertetur. **P**icit e-
 num qd video imminere / nulla ex eo
 quia videt necessitate pueniet. sic
 et quod illius oculus contemplatur non
 est necessarium euenire. **H**ao eade
 lapidem. vel sagitta qua in nubecula
 culatus sum? exigente natura recasu-
 ram in terra. in qua feruntur oia suo
 nutu potera / nec tñ simpliat reade-
 re in terra aut quia noui readeere ne-
 cesse est **P**otest eni readeere 7 non re-
 adere **A**teru tamen 7 si non necessario
 veru tamen est. illud utiq; qd scio fu-
 turum **S**i enim futurum non est. 7 si
 forte putetur. non satur tamen quoni-
 am illius qd non est. non scientia sed
 opinio est **C**eteru et si non esse pos-
 sit. nichil impedit esse scientia que non
 necessarioru tantum sed quocunq; libet
 existentu est / nisi forte 7 tu cu sto-
 cis existentia censeas necessarius co-
 parata **D**ic 7 q; ille prouidit? om-
 nia proculdubio implebuntur **C**on-
 tingentia tamen omnia / 7 non eueni-
 re possibile est **A**deo quide ut ad eue-
 niendu res quas cum eo futuras p-
 nouimus / non magis ipsius q; nos-
 ter visus astringat **V**idet ab illius dis-
 positione subsistendi forma omnia
 forciantur quatenus bona sunt. alias
 aut non forme existendi ymagine ge-
 runt / sed defectu illius enormitatis
 sue vicio protestatur **P**rescientia
 ergo rebus causa eueniendi non est.
 aut euentus veru ei causa est presci-
 di. ne aut temporalium motu eter-
 ne prouidentie causa sit. aut a pu-
 rissimo fonte bonitatis? malorum
 profluant riuuli. **D**eus vero bono-
 rum dumtaxat auctor est **Q**uod ve-

ro in topiis vulgo obiatur. quia
necessario si quid presatur eueniet/
nullo veritatis robore subnixū est.
nisi forte rebus ab omni necessitate
absolutis modum cōplexioni que
tribuat. ut potius necessitate conse
quendi q̄ consequētis p̄posite emū
ciatiois veritas constet. Nec me ac
tabis. ut licet dispositaz rerū muta
bile ēē fatear naturā. sciaz disponē
tis ob hoc dicā esse mutabilem. at
scdm ipsius veritatē archanū (iohā
nem filiū tonietri loquor) fidei con
stet. quia quanta cumq; sit labilitas
subiectoz. quod factū est in eo vita
erat. p̄ quē facta sunt vniūsa. Eius
itaq; dispositio tanta sue stabilitatē
incolumitate viget. & munitur. ut
nullo rerū motu conuati nulla possit
temporis aut casus mutabilitate
conuelli.

Capitulum xxii **Q** ex possibili
nō sequitur impossibile. et quid ex
quo necessario consequitur nouit altis
simus qui omnia solus potest.

Istas tamē dicēs nisi eue
nerit aliquid quod p̄uidit
illud certa significatiōe cō
plectens. forte lapidē recasurū in ter
rā fallitur dispositio. qz ergo lapis
non recidere potest. iubes me de duo
bus eligere. quoz neutrū cōter ap
probatur. ut vel fatear p̄uidentiam
posse falli quod fides abhorret. vel
qd̄ absonū est. ex possibili ipossibile
p̄sertione vera p̄sentia euenire. An
gustie quidē sunt vndiq; hinc ne di
uinam nūquā maiestatem. inde ne
multoz clamozib9 & sententiē que
iam fere omnibus persuasa est con

traditā. **Q**uod quia melius est iū
dere in linguas hoīm q̄ impie ver
sari in deum. si utiq; vitare nō pos
sum. abson9 malo videri q̄ p̄fidus.
Nō etenim oībus persuasū est. quod
ex possibili ipossibile nō sequatur.
nā hoc nōnulli recipiūt. **Q**uod an rec
te. viderint ipsi et iudicent. **A**t ut
ex vero falsum sequatur. nemo sapi
ens acquiescat. **V**erū siquidē ex fal
so seq̄. et vero. **Q**z ex vero nō nisi
verū. **E**x possibili quoq; et ipossibili
interdum possibile sequitur. non ta
men ex quouis ipossibili oīa im
possibilia. nisi forte aliud tibi p̄sua
serint illi quozū si omnia vera sunt
ex vno ipossibili sequūtur omnia
impossibilia. et ex quouis falso que
libet falsa. **S**i vero obtinisses ex
vero falsum. iure et ex sententia om
niū querecer me a semita veritatis
abduci. **N**ō tamen hys impoz
tunitatib9 eaten9 p̄remoz. ut quod
inopinabile est licet iueniam conso
tes erroris. p̄propria temeritate. tue
ri contendā. **H**alo cum achademice
(si tamen alia via nō pateat) de sin
gulis dubitare. q̄ p̄niosa simulaci
one. scienter quod ignotum est vel
absconditum temere diffinitē p̄se
tim in quo assertioni mee fere tot9
aduersabitur mundus. eoq; libenti
us achademicos audio q̄ eoz que
nou nichil auferūt. & etiam in mul
tis faciunt cautiozem magnozū vi
rozū auctoritate suffulti. **C**um ad
eos etiam in senectute transferit ille
in quo latinitas nrā solo inuenit q̄
qd̄ isoleti græcæ elegantē opponit a
p̄fert ciceronē loquor rāni auctorē

eloquij. quem ad eos quasi in calce
vite diuertisse liber de natura deo-
rum inscriptus docet. **E**fferat stoya
inopinabiles sententias suas. quas
paradoxas vocant. veras quide[m] pre-
claras et admirabiles. nos pingui ve-
diatur inuncta agētes. nichil eoz
approbamus que oib[us] aut plurib[us]
aut sapientib[us] singulis in facultate
sua probabiliorib[us] falsa esse viden-
tur. **N**ec si aucto ipse aut aristoteles
impossibile ex possibili producat. ac
quiescendū sentio. me pot[er]t aliqua
fallacie nube deceptū ve[]t[er]um opi-
nabor. **M**ac q[ui]a via tediulas tuas
egredior. ut dicā p[ro]vidētia falli non
posse. rem tamen q[ue] p[re]uisa est posse
non evenire. **P**ed quid inferre q[ue] sue-
veris scio. **E**rgo possibile est eā non
esse p[re]uisam. **E**sto inq[ui]t. quo vitra
p[ro]gredier[is]. **E**rgo inquis redamāte
philosophia. et q[uo]d ē nō esse. et q[uo]d
fuit possibile ē nō fuisse. et q[ui]a p[ro]p[ter]
venit reuocari possit ne fuerint. **E**t
quide[m] infinitā potentia dei sciētiā
et caūāle mee legib[us] nō coarctat.
nec ei finem q[ui] nō habet impono.
Deo enim quia omnia potest. s[ed] ta-
men quia mendose colligis patēter
videt. **D**amo. quia diuine maiesta-
tis inensitatem paruitatē humane
modulo arā scribis. et eternitatis
immutabilem statū quem null[us] o[mn]i-
no motus attingat. labentū rerum
ymagine et succedentū sibi tempo-
rum varietate distinguis. **P**z lō-
ge secus esse hic atq[ue] in hys ex p[re]-
cedentibus oportuit cōcipi. cū eter-
nitatis statū nullus o[mn]io motus at-
tingat. et creatura q[ui]bet accessu vel

decessu accidētū moucatur. **H**omo
siquidē si quid p[ro]uidet futurū.
statim mente eius quidā motus ag-
greditur. ut anim[us] quādā applicati-
one sui ad aliud apud se futuri ope-
ris speciem p[re]figuret. **E**andē m[od]o
q[ue] plerumq[ue] nunc quasi i[n] archiuis
memorie depositā reponit. nūc quia
si i[n] speculo nature puritatis repli-
cat et reuoluit. **F**acilius enim est mo-
tum hunc ab animo omnino de fice-
re. q[ui] contemplationi iugi animo in-
herere. **E**t qui d[icit] hic mot[us] si non
p[ro]uidencia est. aut p[ro]uidenciam
parit. aut ei cuiuscūq[ue] fedentis noti-
cia vianatur. **C**um vero motus p[re]-
cedens. et ex eo cōcepta species futu-
ri operis sequela frustratur. inanis
est agitatio mentis. et quasi umbra
i[n] sompnis sine veritate. corpe sua
nescit. **M**otus tamē quia re ipsa fu-
it i[n] anima. nō potest non fuisse i[n]
anima. et anima q[ue] motus agitatio-
ne mota est. nō mota nō fuisse non
potest. **P**orro diuine simplicitatis
status longe alia conditio est. **E**a
siquidem vno simplicia et indiuidua
aspectu ut p[re]dictū est que sūt que
fuerunt. et q[ue] futura sūt o[mn]ia cōtēpla-
tur. nulloq[ue] rerum mutabiliū lapsu
mouetur. sed i[n] seipsa semel et simul
contuens vniuersa. subsistit inuari-
abilis. stabilisq[ue] manens dat cuncta
moueri. **E**t licet ei interdum p[re]te-
riti temporis aut futuri verba apten-
tur. nō ei quicq[ue] ex hoc subtrahi vel
impēdere. sed rerum subiectarum mu-
tabilitas si quid p[ro]p[ter]ie dicitur ve-
tate iudicatur. **C**um ergo ipsum
aliquid p[re]nouisse audiuimus mi

nime intelligimus fluxu temporis
ei9 preterisse scientiam. sed si verbo
tum naturam sequimur. precessisse
tempus quo veraciter creditur ei9
quod futurum erat habuisse notiam
am Sic utiq; cum ab eterno certu
est omnia preuidisse non q; visui
eius motu suo quicq; subtrahat la
pus. sed quia qui uniuerso tempe
natura p̄ce est/suus omnia semper
cōprehendat aspectus. // Eius ce
go prouidentia in sui dispositione
non fallitur. quia eam semp seque
la operis comitatur. Sed nec falli
potest. quia nec ex mutabilitate re
tu n. nec ex temporis fuga aut ver
sibilitate potest aliqd esse abscondi
tum ab oculis eius. **H**ominis vera
falli potest ⁊ fallitur dispositio/ qui
a res cuius apud se p̄figurauit spe
ciem / processu temporē aut omnino
nō cuenit aut in alia specie in pub
liam procedit. **N**ec tamen quecum
q; preteriti verbi significatioē clau
duntur / rebus sūt aggreganda pre
teritis. **N**ec si me dixisse profitear
flozēte paripatetico palatino / ideo
michi vitā elapsā aut p̄teritā esse
p̄fiteor. **A**ut si ab artianis eugenio
p̄sidente dissensi non ob p̄teritū tem
poris grā a fidei et p̄fessionis illi9 in
tegritate diuerſi. // **C**eterū q; qm
q; verū fuit dicere nūc viuo. sic senti
o / eleganter ⁊ vere fateor in sequēti
bus q; tūc dixi. ⁊ sic sensi. nec tamē
vitā p̄terisse vel sensū. **S**āo tū q; s
dixerat quia in hoc erram9 q; morte
nō p̄spiam9. **M**agna p̄s ei9 iam p̄
terit9 / quicqd etatis tero est / mores
tenet. **D**; certe si ei semel fuisset vi

ta elapsa. aut hoc oīno nō dixeret
aut diceret rediuius. **N**ō est ergo
necesse p̄terisse quicqd preteriti te
poris significatur verbo. **E**t licet p̄
destinati sint multi. non ideo quia
prececati sunt preterijt predestina
tio. **E**t quibus non predestinati esse
possint. poterit aliquid quod prete
ritū sit. ne preteritū reuocari. **N**ota
siquidem predestinationis quocūq;
verbi casu vtatis q̄tum in eo est fu
turū poaus q; preteritū signat. et e
um de quo dicitur nisi iā forte euase
rit. indicat esse saluādū. **E**st enī ve
dia solet verbū fraudū. ⁊ in se sem
p verbi alteri9 intelligentiā claudie
t. **N**ō itaq; motū aliquem p̄destinan
ti ingerit. sed ei q; saluādus est p̄mi
tina disponētis dei gratia patere af
ferit hostium salutis. ⁊ ianuam mi
sericordie qua proceēte tempe pos
sit saluari. p̄mo saluabitur. licz pos
sit ⁊ nō saluari. // **N**ec michi illud
aristotilis tui obiciat. q; fuisse qd
fuit. et esse quod est. quando est. ne
esse est. vt colligas enunāationes
que preteriti temporis habent copu
lam veras esse p̄cise. vel p̄cise ⁊
ex necessitate falsas. **M**inime nam
q; hac obiectione inuaberis. cum ⁊
ipsa aristotilis verba faciant questi
onem et articulo discutiendo nullū
aut paruum ferant suffragium. **R**e
gule si quidem integritatē subuce
tunt enunāationes que preteritis
vum futuri contingentis adiūgunt.
Puta. verum fuit heri te cras esse
lecturam. aut te plato quandoq; sci
uit dormiturum in quib9 ex adiūc
tione futuri / p̄teriti t̄pis fides vaillat

Dum enim tu potes non dormire. et hoc plato poterit nescuisse/nō q̄ motus qui in anima ei⁹ fuit nō fuisse possit: s̄ q̄ que fuit sciētia mutabilitate rerum ⁊ tēporis lubz. vō i o p̄mionem poterit denotari. si tamē contingentū futurorū vlla possit esse scientia. q̄uis sit indubitata opinio que scientiā probabilitate mutatur. Item qd̄ heri vix fuisse p̄diximus/nō fuisse poterit verū. nō q̄ res p̄terita reuocetur. q̄ in eo nulla p̄terijt: s̄ qd̄ res futura expectatur. que ab insidijs fortunę p̄det vt sit. **P**ecide tu ipse potes p̄uidisse aliquod bonū. qd̄ forte futurū est bonum ⁊ potes nō fore bonum. et idem potes nō p̄uidisse bonū. nō quia possis nō p̄uidisse qd̄ p̄uidisti sed quia potes nō bonū esse qd̄ p̄uidisti. **I**te potes quid p̄misse vel stipulatus esse vtiliter. idēq̄ potes nō p̄misse. aut nō stipulatus esse vtiliter qd̄ tamen p̄misti vel stipulatus es: nō p̄misse aut non stipulatus esse non potes. **P**reterea tu in fūdū sempromianū illum qui te sequitur p̄cessisti. ⁊ si aliū p̄cessisti. te alius aut secut⁹ est aut sequitur aut sequetur. **C**ū ergo sequentis possit euacuari euent⁹. antecedentis quoq̄ veritas possit ifirmari. vt ⁊ tu qui p̄cesseras nō p̄cessisse possis. **Q**uo tamē ingressus es non potes nō fuisse ingressus. neq̄ ⁊ quod factū est numerari potest i factis. neq̄ qd̄ p̄terijt/ ne fucit poterit reuocari. **I**n hys enim oib⁹ que mēte cōcepta/ vel verbis exp̄ssa/ vel actu cōpleta transierunt: non possunt

nec poterunt exinde non fuisse. ⁊ si qualia futura erāt. dum eadem sui natura certus non fixit euentus / valeant non fuisse. **T**alium vero claudūtur ambitu omnia que cuiuscūq̄ generis iminentis appellatiōe claudūtur. licet familiarius ad p̄tātem. au: ad aliquid aut quodlibet alioz/ naturaliter applicentur. **Q**uid ergo mirū si ille q̄ oīa potest et que p̄uidit nō p̄uidisse potest. cum q̄stet fidei q̄ ca q̄ p̄uisa sunt nō euenire possūt/ ⁊ q̄ non sunt p̄uisa possūt euenire nec tamē atra cōspectū p̄uidētie valeat euenire? **A**it enim psalm⁹. **D**i vobiscū ambulare in p̄ceptis meis/ ⁊ audierit me: bona terre comedet. **Q**uod si nolueritis ⁊ me ad iracūdiā p̄tāueritis: gladius deuorabit vob⁹. quia os d̄ni locutū est. **E**cce quia liberū hic seruatur arbitriū. dū si voluerit ⁊ si noluerit dīcēs. in vtrāq̄ parte non ex iudicio irretactabili fatore dei. s̄ ex merito singulorū omnib⁹ pena vel p̄mū reppromittit. **E**ss̄ vtiq̄ in volūtate collata p̄ditio p̄mētē di inutilis. si faciēdi vel nō faciēdi necessitas ess̄ p̄uidētie. vel fatoz nexibus illigata. **Q**uod si istud nō suffiat cōtentiosus. an nō ex euāgelico testimonio poterat in passiōe filius cogare patrem suum vt exhiberet ei plus q̄ duodecim legiones angelorum/ cum tamen liqueat ex post facto nō hoc sed oppositum eius quod p̄tigit fuisse p̄uisum? **N**ec perspicacioris ingenij moueat sensū si in tante maiestatis scrutinio exēplis deficiam⁹ nec vōnib⁹ habūdam⁹. cū

amiracionem ratio tollat/7 exēplo
tum inductio singularitate excludat
Ipsa vērō ineffabili singularitate mi-
rabilis 7 mirabili imensitate singu-
laris oēm sensum exsuperat nō modo
hoīm s̄ et angeloz. **D**āo equidem
quia scrutator maiestatis opprime-
tur a glā 7 ex edicto altissimi bestia
si montē tetigerit lapidib9 obzuetā
Vnde que in talib9 pponūtur sine
pūdicio melioz inuestigātis animo
pōndicta sunt q̄ temeraria p̄tenti-
one ad expugnationē veni aliquid
statuētis. **D**ed nec illud me scire cō-
fiteor ac hoc reprobatō aliū p̄le-
gerit nisi q̄ cū patab9 sentio in illo
occultā dei iusticiā venerandā in hoc
maifestā gratie misericordiā ap̄lec-
tendā. **P**ā 7 ille q̄ raptus ad terāū
celum audiuit archana verba que
nō licet homini loqui: huius diffi-
cultatis articulum non tam discu-
tiens q̄ amirans altitudinem diu-
nitatis sapientie 7 scientie dei con-
fessione humili venerat9 / iudicia e-
ius incōprehensibilia / 7 vna ip̄uel-
tigabiles esse p̄nūciat. **I**ncerta 7 oc-
cultā sapientie dei / q̄ sibi maifesta es-
se congratulatur / opa ei9 sup̄ sensū
hoīs magnificata asserit. 7 dū scru-
tat oīa / cogitatioēs altissimi nimis
p̄fundas agnoscit. **H**uc veritati q̄
sonat qd̄ in eccl̄aste scūs salomon
in auditu fidelium cōmonet. **E**st hō
q̄ dieb9 7 noctibus nō capit oculis
sompnū. 7 intellecti q̄ oīum opum
dei nullā possit inuenire homo ratio-
nem eoz que sunt sub sole. **E**t q̄ta
plus laborauerit ad querendum.
tanto minus inuenies eāam si dixit

sit sapiens se nosse: non poterit repe-
rire. **S**i ergo inueniri non potest
ratio subsolanū q̄s plenane supra
solariū redditur9 ē rationē? **Q**uis
ei coguit sensū dñi / aut q̄s p̄siliari-
us ei9 fuit? **C**ōstat itaq̄ sic rati-
tionē oīm veritatis ardore querendā.
vt pia intētio suā istemutatis agnos-
cat. 7 ex oībus reb9 p̄ficiat. dū sibi
p̄suaserit diuinā maiestatis fideliter
honorandā. 7 misericordiē indefi-
entis abyssū iugiter ap̄plectendā. **D**e-
niq̄ apud philosophos cautū ē ta-
lia manere p̄dicata q̄lia subiecta p̄-
miserit / oīm q̄ p̄dicamentaliū vni-
et p̄prietatem naturalium finibus
limitari. **E**ādē inq̄ cum ad culmen
theologie ascenditur quasi natiuo
colore destitutā. 7 robore altera-
ti. **P**lane deficiat vis verborum. et
intellectus ipse mortalis succūbit:
vbi diuine discutitur immensitas
maiestatis. 7 in naturalibus opti-
net hīs salicet que verū numerum
angēt vel minuūt. vt quod fuit nā
possit non fuisse. aut nō p̄terisse
quod p̄terijt. dū tamen quod ve-
rū fuit se fore forte lecturū. nichilo-
min9 verū fuisse nō possit. **Q**uod ita-
q̄ p̄teritū est / reuocari non potest
ne fuerit. 7 eque qd̄ ex insidijs for-
tune p̄det / dum ex facultate nature
vtriuslibet sortis expectat euentū:
nulla eueniendi subiat sibi nōtās.
Hic forte dum prouidentie non im-
pletur effectus: quod futurum est
7 nō euenire potest / potest eāam nō
fuisse p̄uissum. **N**ō tamen vt p̄-
dictum est inuestigationis autāā
oīp̄teti animo. aut imensitati ei9

quamāq; prescribo mēsuā. **H**oc
autem cū multis sentio. quia si quid
depreuidit eueniet. & si nō eue-
nit/nō preuidit. **U**nde pbabiliter ad-
minus colligitur. quia si potest nō
euenire/potest etiā non fuisse preui-
sum. **Q**uid enī ex quo veraciter con-
sequatur. ipsa veritas nouit/iunctu-
ramq; rationū plene & pfecte pmi-
tina ratio pensat. **N**anc autē huma-
no generi indulget acadēmia aī
q̄ licentiā ut quicq; pbabile vnicui-
q; occurrat suo iure defendat. **V**ole-
bat nostri seporis pipatetic9 palati-
nus oib9 hīs cōditionib9 obuiare.
vbi nō consequentē intellectū ante-
cedētis cōceptio claudit. aut nō an-
tecedētē cōtrariū/sequentē destruc-
toria ponit. **E**o q̄ oēs necessariam
tenere cōsequentia velint & si nō nul-
le sola dum tamē magna sint pba-
bilitate p̄tēte. **I**ta enī sciētie assis-
tit cuiuscūq; pro sui pspiciuitate opi-
nio. sic & singula quo pbabiliora
sunt/ eo necessariorū fideliorē yma-
ginem pferūt. **E**t ne me solū opi-
nionis lubzuo fluctuare putes/ auc-
torem quo me tuor magnū pfero
augustinū. q̄ locū illū exponēs cū
gelij. vbi de multis mātionib9 q̄ in
dōmo p̄sūt a saluatore sit mētio/
ait. **S**i q̄ min9 dixisse vob quia vada
parare vobis locū id est si nō essent
p̄destinati. dixisse ibo & p̄destinabo.
Diuersitate etenim mātionū que i
dōmo pat̄ electis suis p̄parate sūt
diuine p̄destinationi cōaptat q̄ sal-
uandis pro beneplacito disponēt
parit diuersa carismata grāz & mu-
nerum. **C**ū ergo tantus pater hunc

apprehēderēt itēptationis sensum
ut dixerat si nō essent p̄destinati dix-
issem vobis. ibo & p̄destinabo: credi-
bile est dum rerum pendet euetus.
si oipotēti placat eos q̄ nondū p̄-
destinati sūt posse p̄destinari ad vi-
tam. & qui iam scripti sūt in libro vi-
te: exigentib9 mentē ab eo posse de-
lecti. **H**inc est forte Delectā de libro
viuētū & cum iustis nō scabantur.
Iteq; **A**ut dimitte eis hāc noxam.
aut dele me de libro tuo que scrip-
sisti. **Q**ui nat9 est inq̄t euangelista
ex deo. non peccat qm̄ generatio ce-
lestis seruat eū. **G**eneratio vtiq; ce-
lestis est eterna p̄destinatio. cuius
oēs filij ingrediūtur ad vitā. **E**t si
possibile sit eodē p̄curatiois me-
rito a iusticia q̄ via vite est aberrare.
Si michi nō credis. audi vel il-
lū. cui si āgel9 de celo cōtradixerit/
dignissimo anathemate p̄cipiabi-
tur. **P**ater inq̄t ex eis quos dedi-
st michi/nō pdidi quēq;. s̄ serua eos.
Nōne q̄so iā illos pdiderat q̄ retro-
sum abierat? **N**ōne etiā quodā mō
iā iudā pdiderat? **D**eb certe nō ac-
ceptauerat eū in archano q̄ filij fili-
us. nec pater seruandū inter cōscrip-
tos filio dederat illū qui nō fuerat
p̄destinatus ad vitā. **S**i vero alij
p̄ordinati erāt si labi nō poterāt
quate p̄ eis tāta sedulitate filij in-
tercedit? **V**aluādi ḡ crant. & tñ dū
p̄grinabātur a dño/mortē poterāt
p̄mereri. ad vitā nulla nōtate p̄-
destinationis artati. **G**latur q̄s q̄
eū nichil separabit a caritate xp̄is-
ti. & tñ castigat corp9 suū & in serui-
tutem redigit? ne forte cum alijs

predicauerit ipse reprobus inuentur
tur. In apocalipsi quoque mouentur
angeli etiam nunc a gere penitentia
et prima opera facere/ne moueatur
candelabrum eorum: nunc tenere locum
suum ne eundem alteri cedant. Cur ita
si que futura erant mutari non pote
rant? Hec quoque sententia nec genti
lium philosophos latuit. qui fatorum seriem di
cunt immobilem. non quod moueri non pos
sit. sed quod moueri omnino non con
guit. Hinc est illud. Exire a medijs
potuit pharsalia fati. Hic quoque poetam
quod senex carnosus in fortune angustijs
frequenter utebatur. Fata via iueni
ent etc. Quae vero elapsa sunt et
seculi dispositionis effectu completa
naturaliter quidem non possunt non fu
isse. licet nichil asserere in alterutro
audeam in iniuria disponere. At ta
men doctozum doctissimus (heronimum
loquor) Audenter loquar. Licet de
oia possit: virginem tamen post uinam
suscitare non potest. potest tamen co
ronare corruptam. Et quidem diffiniti
one virginis eodem interpretante apos
tolus ponit. ut sit virgo que sancta
est corpore et spiritu. Sed proculdu
bio deus et sanctificare animam virtu
tibus. et carnem potest reintegrare cor
ruptam: ut tota sibi sui uideri possit
que ceciderat suscitata. Quod si ora
torio tropo usus intellexit que fue
runt non posse non fuisse: non neces
se fuit ad virginem prostratam reuere
re: cum in preteritis oibus simili sen
tentia vel errore hoc idem potuerit iue
niri. **V**ententia vero ab errore
scienter diuido. eo quod sententia semp
habere debet veritatis significationem.

sicut apud sanctum iob inuenitur. Quies
est iste inuolvens sententias sermo
nibus iperitis. **D** forte uirginitas
aliquis gradus est. que impossibile
est a quacumque corrupta apprehendi.
Quod autem possibile dicitur. interdum
ad facultatem quam singulis inest vel ex
fortune calculo/vel ex aptitudine dis
positionis refertur. quoniam ipsa natura
rerum respicit. nunc ad fontem omnium
diuinam refertur maiestate. a qua
omnis non modo personarum potentia
tuus / sed rerum omnium que uideri vel
cogitari possunt potestas est. Hinc
illud salomonis. Omnis potestas
a domino deo est. Aduersus hanc
nulla uincit me contumacia erigam.
certus quia ipsa sola est que potest
animam et corpus mittere in gehem
nam.

Capitulum uicesimumtercium Abiec
tio noui stoici.

R Est tibi illius stoici tui qstio
o. que in apulia diutius mo
rante uidi ut post multas vi
gilias / longa ieiunia / labores pluri
mos et sudores / tanto infelicias et in
tilis exilij questu / in gallias ugilij
ossa potius quam sensum reportaret. Quo
tebat etenim ludouicus ille an posset
aliquid facere eorum que in me factu
erant. **Q**ui autem admisisses: nulle tibi
aureos offerebat. dum illis efficeret.
quos si forte respiceret eos tibi qua
talibet summa multiplicari iubebat.
ut quod leuiter fieri potest efficias.
Tandem impudenti et impudico sol
uebatur cachino / uim coniunctio
nis oppositorum non intelligens
aut contempnens / et te rediculama

29
assistentibus digito ostendebat. qui
gratis tantam pecuniam contemp-
sisses. Congeris in hunc modum quod
p'uama non tamen hys stimulis
urgere. ut omnia necessaria credam.
quia sciuntur aut nichil contingenti-
um sciri: quia necessaria non sunt.
Plane sciolus paululum michi cum
parapathetias pro illo videor: qui
huius difficultatis angustia in athi-
as noctibus confessus est nescire se non
esse acadam.

Capitulum vicesimumquartum
De mathematica sunt temerarij in
differenter futuam iudicio suo subicere
presumentes ~ ~ ~ ~ ~

Illi quoque licet dissentia-
m in plurius mecum facere
se omnia non nescire cum
quibus astra loquuntur. et qui qua-
si de ipso caelestium sinu extrahunt
veritatem. Qui vero eorum mo-
delissimi sunt. nec sideribus rerum
pollentur effectus / nec eas neces-
sitati lege dispositionis asserunt.
sed quia nature sunt. certisque prenun-
tiantur iudiciis / predicere non ve-
rentur. Sed si futurorum potest ordo
mutari temerarium est rem sui natura
incertam certo diffinire iudicio. **D**um
autem mutari non potest quid preest
tanta auro sitate scrutari. quod nul-
la potest diligentia declinari? **H**ic for-
te et si aliter esse possit. res incerta
non est. **T**emeritate etiam iudicij ex-
cusat ratio idubitata signorum. **L**icet
enim possibile sit rem aliter esse eam
tamen ita futura esse manifesta signa
prenuntiant. **N**ec mea ique astro-
secretarius interest an aliter esse pos-

sit dum id de quo agitur ita futurum
esse non dubitem. **S**ed quena est
ista certitudo signorum? **N**empe rerum
plecumque experimentum fallax / in-
dicium difficile / ipsorumque signorum
varia et multiplex signatio. **P**orro
varietas ambiguitatem inducit. **I**n
ambiguis autem omnis diffinitio
periculosa est. **S**ed esto quod signa uni-
formia sint. unde illa vna significa-
tio innotescat. aut quid eam prohi-
bet esse falsam? **N**atura inquit. il-
la ne que in rebus. an que in diuina
voluntate consistit? **P**orro diuine
non obloquor voluntati / sciens quia
omnia quecumque voluit fecit. **S**i ea
tibi innotuit / bene est. potes utique in
lumine illo videre lumen. et vera
indubitata de libro proferte / qui a
hys signatur / tibi apertus est. in quo
sunt omnes sapientie et scientie the-
sauri absconditi quoniam nemini a-
perire licitum esse audieram nisi agno-
qui occisus est / et morte virtute ap-
paret. **N**oli amodo cum aplo mi-
rari altitudinem diuinarum sapientie et
scientie dei. cum tibi comprehensibilia
sint iudicia eius et astro-
rum ducatu
peruestigabiles vie eius tibi que na-
dabilis sit iudiciorum eius abyssus
multa. **S**i de ea natura riteris que
in rebus id est frequenti rerum cursu
versat. frustra tibi de siderum familia-
ritate blandiris: cum a solito rerum
cursu multa diuertant. et eo maiori
amiratione feriant sensus hominum / quo
non modo insueti sed ipsi nature vi-
dentur aduersa. ut cum solis de fec-
tus plenilunio contingit. aut si ac-
ca synodum aut circa plenilunium.

vel ultra lūmīs sui luna patitur e
dipsim Qui enim siderib⁹ legem de
dit/qui curricula temporū volūtate
sue freno moderatur/qui rerum mo
menta temporib⁹ suis accommodat
quī vult et quomodo vult. nouū stu
pente natura/aut ratū potest p̄duce
re effectū ex causis conuenientibus q̄
aliter parere p̄sueuerant Quis eni
cōsiliari⁹ ei⁹ fuit aut dicit si cur ita
facis? Utq; dñs est Quod bñpla
ritum est in oculis suis faciet ¶ Dis
positioni ergo aptare tempora. ⁊ re
rum momenta narrare tempib⁹ so
lus ille q̄ disposuit potest. et cū ml
toꝝ noticiā sc̄d in bñplacitū sui men
suram cōcesserit creature. hoc sibi tri
nitas singulariter reseruauit Quā
do itaq; ⁊ q̄dū quid futurū sit no
uit et etates temporū ille dispēsat
p̄ quē ipsa tempora facta sunt Ipsa
quoq; tempa motu et variatione re
rum quasi quibusdā colorib⁹ pingit
⁊ volubile tempis rotā in gali quo
dā nexu rerū quo teneatur illaque
at. ⁊ vt tē in cōprehensibile ingeat
intellectu/ eandem mirabiliter rerū
pprietatibus quasi suis in format.
Nō est inq̄t verbum altissimi/ves
tū nosse tempora vt plene sciatis
quando ⁊ q̄dū quid futurū sit. vel
momenta/ vt possitis modos ⁊ varie
tates eorū q̄ futura sunt cōprehen
de. ¶ Ecce quare temerarium sit
futura certo sub iugare iudicio In pa
tris siquidē potestate sunt posita nō
in necessitate eueniendi Porro que
in potestate posita sunt. sic ⁊ nō sic
esse possunt Nā que in necessitate.
sic esse necesse est.

Capitulum vigesimū quintum
Quod argumentū a signo suo nō est
necariū. ⁊ de ezechia. achab. ⁊ nini
uitis. ⁊ q̄ ea que significantur imi
tari possunt.

Sed forte familiarib⁹ veri
tatis loquēs nō est vestum
ait/ vt tantam prerogati
uā alienis puta mathematicis reser
uaret Esto. si tamē fidelis aī⁹ ac
quiescit Sed q̄ta vt p̄dictū est/ est
hec certitudo signoz? Nempe cum
signa meatus deseruere suos nouū
aliquid creditur imminere Non eni
eo usq; cōtēdo vt res magnas nul
lis vnq̄ credam iudicijs p̄ueniri.
cum in sole et luna et ipsis elemen
tis ⁊ ornatu eorū vni significatiuā
a domino esse didicerim. Ceterum
artē esse qua q̄s de futuris ad om
nia interrogatus verum responde
at/ aut oīno nō esse/ aut nōdum in
notuisse hominibus michi multoz
auctoritate ⁊ ratione p̄suasum est.
Quod si tibi p̄suadere non possu obsta
tib⁹ hīs que michi de p̄ouidentia
et fato indesinēt opponis. michiq;
repugnātib⁹ exemplis que de va
rijs afferre hystorijs. persuasi tamē
michi huic nō acquiescere vanitatē
¶ Nō equidē signoz signatoꝝq;
eam coherentiam arbitroz vt alte
rum ex altero necessario consequa
tur Cur ita credideam (nisi te cui
alium nuge detinēt) audi. Rex e
zechias egrotauit ad mortem. An
non credis regem iuda medicam ut
uenisse qui vrine et pulsus et mul
tiplicium p̄nosticoꝝ iudicio mor
bi d̄prehenderet quantitatē?

Deinde responſū mortis forte acceperat in corpore ſuo qui eo uſq; per ductus eſt/ ut ſe victurū ulterioꝝ non ſpecaret. Poſtremo ſpūs ſcūs moꝝ te nunciabat aſtate pfoꝝibꝝ. **Q**uod ſignū certū queris? Quid certū eſt (ut de alijs tacēā) ſi de teſtimonio dubitas ſpūs ſcūs? An negabis yſa yam dixiſſe in ſpū moꝝicis & non uiues? Dixit enī & nō mortuꝝ eſt. adieciſ ei anīs quīdēā p mīaz eiꝝ qui futuroꝝ euēctꝝ in ſua poſuit p̄tā te. Et forte moꝝte quā natura vita lū p defectꝝ infētabant. qz ille p pe nitentiā mortuꝝ eſt i culpa. ulterioꝝ p̄minatꝝ dei abſorbuit miſericordiā.

Achab quoꝝ rex ipiſſimꝝ aī ie zabel non tam cōiugio q̄ crudelita te p̄uicta. aī vineā ſcī nabute ceuo re poſſediſſet/ moꝝte imminente dño p̄nūciante expectabat. **D**i michi nō credis q̄ eā deꝝ ip̄e p̄nūciāue rit: audi helyam. **A**ie enim. hec di cte dñs. occidiſti & poſſediſti. **I**teꝝ. In quo loco linxerūt canes ſāgu. nē naboth. ibi lingēt ſanguinē tuū. & iezabel comēdēt canes ante muros iezael. **Q**uod cum audiſſ achab ſcī die veſtimēta ſua. & poſuit ſaxū ſu p carnem ſuā. ieiunauitq; / & dormi uit in alio ſtraꝝ qz ē ſermo dñi ad helyam dīctꝝ. qz reuerſus ē achab ſaxem meā nō induā malū in die bꝝ eius. **E**cce pena q̄ debebatur achab. qz penitentiā egit. differē in poſteros. & iezabel in ſcelere p̄ſe uctā / preſenti iudicio p̄depnatur. **U**na eadēq; fuit ſentētia. q̄ ſāgu nē achab & iezabel canibꝝ expone bat & enī p parte mutatur. & p p̄s

te manet immobilis. anāozē ſepozꝝ ſic oīa diſponēte. **D**ic & niniuite a p̄ſenti exadio liberati dñi flexere ſententiā ex edicto regis & p̄napū / agentes penitentiā ad p̄dicationē ionē. **N**ūquid tibi uidetur verioꝝ & fidelioꝝ ſententiā ionis & martis q̄ ſentētia ceatoꝝis? **N**ō utiq; plauti cōſilio acquiſceſ. ſi iſtud vitū pla netis aſcapſeris. **C**um enī ſioſſau ta mandrogerum p̄cunctaretur. an illi ſint plancte placādi. qui nu mens totū rotant. eos mandroge eꝝ nec viſu ſaales nec dicta affabu les eſſe reſpōdit / adiacens q̄ atho mos i ore voluūt / ſtellas numerāſ ſola mutare non poſſūt ſua. **D**ic i taꝝ a diſpoſitiōe ſydeū euēctū ne ceſſitate ingerit. ut illos ſale ſatis urbano eleganter irriteat qui viſū exercēt in p̄templaciōe eozum qui viſum fugiunt. & interpellant eos qui loqui dedignātur. **E**t cum atho mos in ore voluāt. verendū eſt ne ſi athomꝝ genelliato forte iterādat / in exapienda ſententiā celeftium la batur. **D**ic ergo eozum iſignis auc toritas dū ſtabilis / & incōuulſa ma neat ceatoꝝis. **C**erte quicquid tibi mars tuꝝ aut iupiter ſuggerāt deꝝ verax eſt. & tu dum illis pluſ q̄ deo credis eſ p̄nicioſiſſime mendax. **A**ſtra quidem ſūt mēdāā in cōſpec tu eius. ſed & i angelis ſuis reppēit p̄auitate. ut tamē vōꝝ fatear: tibi aſtra non mentiuntur. ſed tu ip̄e. q̄ deaperis tibi imputa. **Q**uis enim te cōgit falſum putare? **Q**uis ea que p̄euntibus ſignis ventura con iedas immutabilia eſſe p̄ſuaſit?

An falleris eo q̄ figulus sibilans.
aut hic mundus ait nulla sine lege
per eum **Errat** et in certo volun-
tate sydera motu. Aut si fata mouēt
vzbi generiq; patur humano matu-
ra lues. **Itēq;** manifesti9 subiat. et
superos quid prodest poscere sine?
Cum dño par ista venit duc roma
malozū **Cōtinuā** serie. clareq; in tē
pora multa **Protrahe** auii tantū
iam libera bello. **Ad** proculdubio
multi dij tui futuram bellum amo-
uere nō poterāt. quia multi ymmo
potius nulli sūt. **Hoc** tamē vnus et
deus. **Ad** dñs oim potuisset. **Prout**
ei ille mutare sententiā. et si tu bene-
ficio ei9 maliam finias. **Vnde** et
nabugodonosor cōsilio danielis pec-
cata elomofinis redimēs. et iniquita-
tes in misericordijs pauperū senten-
tiā dñi iminentē ad tēpus effugit.
donec i aula babilois gloriāto dice-
ret. **Nōne** hec est babilon magna
quā ego vendidi in domo regis in
roboze fortitudinis mee. et in glo-
ria nominis mei? **Hic** ergo elatio-
nis voce in seipsū iam fugientē dei
sententiā reuocauit

Capitulū vicesimū sextū. **De** sen-
tentiā dei moueri potest. q̄ cōsiliū dei i-
mutabile ē. et volūtas dei p̄ma oim
causa et q̄ machesis via dampnati-
onis.

Quoniam itaq; imutabilis dei
sententiā possit moueri et
tantū et discurrētū syde-
rū sermo manebit immobilis? **Ad**
quāq; mō snia moueat? cōsiliū dñi
manet inēt nū. **Ad** autē cōsiliū. volū-
tatis dei signū certū est p̄ceptioē. a

phibitioē diuina? **An** nō recte vide-
bitur velle quod p̄cipit. plane pa-
triarchā p̄cepit vnigenitū p̄missi-
onis filiū imolare. recte ne patriar-
cha mandanti acq̄euit? **Recte** quidē
per oia. eo q̄ mandatū volūtatē q̄
p̄ma oim causa est et nūq̄ suo frau-
datur effectu. certissimū iudiciū sit.
Ad deo quidē p̄ma est. vt si queratur
de aliquo cur ita sit rectissime dicatē
qm̄ ille sic voluit? qui oia quecūq;
voluit fecit. **Si** vō cur voluerit que-
rat. inepta q̄stio est. qz p̄me cause
volūtatē saluet. querit causa. cui9
nulla est omnino causa. **Equidē** di-
ci solet. et verū est. qz in manu prin-
cipis est vt possit mutius iudicare q̄
leges. aut et qui legē tulit derogari
de vel abrogare illi9 habeat potes-
tate. legi ergo quā figulus t̄us ce-
lo imponit. auctor celi contradicere
nō audebit? **Interposita** int̄ ius et
equitate int̄ pretationē soli p̄cipi
et oportet. et licet inspicere. vbi aliud ius
suadet aliud equitas. **Que** in pub-
lica vtilitate versatur p̄ncipis que-
renda est interpretatio. que genera-
lis est et necessaria. vbi de scripto et
sententiā dubitatur mens est inqu-
renda auctoris. **Quis** ergo te ce-
lestiū fere interpretet? **Vñ** qd̄ expe-
diat nosti? **Qua** temeritate aliena
opera t̄us p̄mo dei stellis ascribis?
Teneo enim tuū illud subtilissimū
argumentum. **Tu** qui flagrate mi-
nacem scorpion incendis cauda che-
lasq; percutis. **Quid** tam grande pa-
cas? **Ad** mēdaciū p̄ q̄ te hoc docuit
celestib9 ascribēdū. fraudulēt sic a-
git. t̄cū. vt cū hys notis resperferet

creaturam : ipsum creature sic infa-
 met auctore Postremo animulas
 miserorum fraude deceptas ineuita-
 bilium variatio futurorum in elationis
 tumorem suspendere vel desperationis
 abyssum precipitare demerita est.
Porro hunc fructum machesis sue
 horoscopi afferunt et planetis suis
 magis erronei dum a scia pietate ex-
 orbitat longa puestigatioe signorum
 cum eo qui quasi luaser matutinus o-
 riabatur descendit in infernum viue-
 tes alioquin tunc sue ptiapes faciunt.
Hed dum tibi talia opponuntur vel
 pponuntur quid facis ? Hides equi-
 dem et nimis vnae naribus indul-
 ges ludibrio habens simplicitate fi-
 dei reuertis ad prouidentie sinum et
 te in abyssum inscutabilem quasi an-
 theus alter totus immergis Lucem
 inaccessibilem posuisti refugium tuum
 et inde fidei insiliatate impugnas ac-
 si fides veritatis ppugnaculum sit erro-
 ris. **H**ed esto veterem hanc prouiden-
 tie qrelam sopire non possis et nodos
 oim questionum soluere non sufficias
 quis enim adeo sapiens est : ut oib9
 cuiusvis imperiti ne dum tuis qstioni-
 bus satisfaciat ? **T**otus denique ve-
 tens philosophie princeps plato
 leuem ut fertur : ad tamen de home-
 ro verum dicere . nescio quam nauarum
 questione explicare non potuit . **V**ni-
 cum ab eis impudetis et protracis
 denderetur . ut erat vir vereandi in-
 genij quasi toxicato confusionis iacu-
 lo perfolius ad mortem spiritum nouissi-
 mum exalauit **P**ruduerat enim quod qua-
 si totus achademie imprompto ex-
 probrauerat principem philosophorum

gratie . eam minima ignorare . **H**oc
 autem asserat flauianus in libro qui de
 vestigijs philosophorum inscribitur .
 xenophontinos faciente inuidia ad-
 uersus platonis gloriam impuden-
 ter finxisse . **L**icet quod plurimum cum ob sa-
 cramentum numi asserat vltro aiam
 posuisse illo etatis sue anno exple-
 to . quem nouenarius in seipsum ducis
 effecerat . eo quod exinde non accedit hu-
 manitati nisi labor et dolor . **F**ateor
 quidem me pauca scire et cum multis
 plurima ignorare . nec tamen vite
 munus quasi homerus pudore vitis
 abicio . **S**i ergo prouidentie et libe-
 ri arbitrij litem componere non suffia-
 o . si fatorum et facultate nature repug-
 nantia nequeo concordare . numquid
 ideo minus verum est ista esse ? **D**icit
 in iure ciuili reus frequentissime fauora-
 bilior est . ita quedam sunt in inuestiga-
 tionibus philosophie vbi plerumque po-
 tior pars videtur auctoris . hoc autem
 ex defectu nostro arbitror euenire . **I**n-
 telligis enim circa rerum prima principia
 desiat . **I**n his scrutinium prouiden-
 tie inuestigationemque materie . et fidei
 nre multos articulos aptissime cen-
 seo numerari **D**um in prouidentia
 vni9 querere et molestia permis .
 velut ydre preaso capite plurimum suc-
 crescut capita questionum . **S**i in ma-
 terie silua pcedimus . illico patimur
 quod somniantes inter aliquam et nullam
 substantiam constituti . **N**ie qstia origine
 traduce nobis intelligis opponit .
Postremo in diuina substantia erimitate rea-
 pe personam nisi in fidei virtute quo
 arri laqos deducis ? **D**iuina vna
 simplicitate et indiuidua admittit substantiam

quomodo sabellij nisi fidei ratione
manus effugies? **H**ec tamen non
minus vera sunt. qz multis possunt
questionib9 ipngnari. Et licet sapi
entia dei se incarnationis mystico
nobis visibilis fecerat: non tamen
eo vsqz se intellectui nro feat palpa
bilem: ut ai ea possimus vsqz quaqz
discurrere. scientes retu omniu qua
ta sit longitudo latitudo sublimitas
et profundu. **S**i vero mathema
ticoru via esset vsqzqz laudabilis no
ta topere penitusset magnu augus
tinu se eoru consultationibus indi
nasse. **A**d hec doctozu sanctissimus il
le gregorius. qui mellico predicati
onis umbre tota regavit et debria
uit ecclesia nomodo mathesim ius
sit ab aula recedere. sed ut traditur
a maioribus incendio de die repro
bae lectionis scripta. palatinus que
aiqz tenebat appollo. **I**n quibus e
ran: pcepta qui celestiu mentem
et superozu oracula videbantur ho
minibus reuelare. **Q**uid multa?
Rone satis est qz hanc vanitate ca
tholica et vniuersalis ecclesia detes
tatur et eos qui ulterius eam exer
cere presumpserant legitimis penis
mulctatur. **N**ed ne planetarozum
non tam psequi qz sequi videamur
errore. iam ad eliqua progrediatue
oratio. **Q**ui eni huic curiositati in
seruiunt non magis veraces esse pos
sunt qz humiles et sobriu qui pnos
recubitus in cenis appetunt. et epu
lantur cotidie splendide. **P**ostremo
pnimos eoz audiui. nou multos
sed nemine in hoc errore diutius fu
isse recolo. in quo manus domini co

digna no exerceat ultione. **C**a
pitu? xxvij. **D**e aruspiciab9 et ato
matic9 et phitonie9 et saulis deiectione

Vid de nigromantias dicitur.
Quozu impietas deo aucto
re per seipsa vbiqz iam vilu
it. nisi qz morte digni sunt. qz a moe
te conantur sciencia mutare? **F**ra
de aruspiciabus. auguribus. salissata
rib9. anolis. phitonias. aruspiciab9
et alijs quozu pre multitudine / te
diosa est enumeratio. productozu
sermonu texere / ai nemo istoz iam
pgrediatue in luce. sed in latibulis
si quis est exerceat opera tenebrar9
superuacaneu est. **Q**ueda tamen e
ozu certis de causis aliquatenus ta
genda sunt. **E**t si lateat supersunt
ad huc malo suo aruspices. **H**os p
parte extis animaliu diuinare pre
dictu est. **E**xtozu quidem censentur
nomine oia que autis extremitate
teguntur. vnde et illos qui in hume
tilis anietu vel quozu aiqz ossibus
aialiu variantur. eis conumeran
dos esse manifestu est. **C**hiroman
tia quoqz vera que in rugis manuu
latent se nosse gloriatur. **Q**uozu
errore. qz ratione non vitur. neces
se est rationibus ipugnat. licet eo
ipso illos expugnet ratio. qz de fiaue
ratione. **V**nu tamen est quod a te si
me patient audias attetissime que
ro. **Q**uid nugatores isti (quonia e
os tibi notos non abigo) quado de
dubijs iterrogati sut pfuerunt? **C**u
adulus ninicollinos britones regi
a esset expeditio pduca i qz te qsul
tus aruspex pmonuit: quis ab eo
veritate archanu no fuerat iqredu.

qui exarbioli obsequio condanator
mendacij potius credendus erat q̄
occulte veritatis interpret. **Vulgo**
siquidem cum quis mentē di nota
inuntur dia solet. quia quouis ex
cubo / vigilare mēdator est. **Item**
chiromantia adhibita. **H** consul
tus quid contulit? Nam sub eo ar
ticulo uterq; quisquis his egerit cō
sultus est. **Tu** quidem pauas die
bus elapsis. q̄si stellā matutinam
generetū nō p̄monit? **P**didisti **Ce**
tera q̄ meli9 nosti sciēte r̄ taceo cum
isti vanitate sua metuerant ne vltē
n9 cōsulatur. **P**hitonicoz **V**o co
gnia osidē est cōsultatio. quo fallacia
malignoz spiritū i hys manifesti
or ē. qui siue mētiantur siue nō/in
pposito semp̄ habēt vt nocent. **F**al
lūt aut̄ interdū studio fallēdi. inter
dū cōtatis sus errore decepti. **I**d ta
mē agunt assidue vt futuroz cōsij
p̄ oia videātur. **I**nde ē q̄ ambigui
tate verborū obnubilare studēt ora
cula. vt cū mendaces aut fallaces i
uētī fuerūt. aliquo rationis velamē
to suā queāt tueri fallaciā. **H**ic vt
q; fallere nō desistunt. donec audito
res suos p̄cipitent in ruinā. **C**ui
enī a seculo vatū profuere respōsa?
Creso ne an p̄irro aut p̄cedentiū a
subsequētū cuiq;? **D**ux theban9 dū
de oraculo sperat victoria. fr̄is mu
rone p̄foditur. **E**i enī anus lanūs
success9 belli visus ē polliceri. **Q**uid
enim aliud significaret qd̄ p̄t9 mul
tas ambages intulit. certa ē victori
a thebis. **C**eterū ne itēp̄te du
te mēdaci9 arguatur. vt fallaciā
ambigua veritatē nota obdueret/

quo maliciam tueratur subicāt. **H**ei
michi p̄ gladios viat p̄. **D**ic ergo
dū q̄si fatoz cōsilio securus ad parri
adiū inuitatur laqueo ip̄icitatē tra
hitur ad occasū. **P**atris quoq; par
riate desiderū adimpletur. dū fr̄es
impij q̄bus imp̄cat9 optauerat. vt
ferro generis cōsoria dissilient. mu
tis vulneribus p̄mit. r̄ alternis
gladijs p̄osternūtur. **C**resus max
ima regna si halin transgrediatur.
de oraculozū fide sibi subiecta iri cō
dit. **H**ed cū res in contrariū cesserit
fallax apollo se vni9 **V**buli equiuo
cacione absolut ab inuidia mētici
di. **Q**uid p̄irro? **R**omanis vic
tis quos sepe i acie virtute fiderat
beneficio p̄hebi sibi p̄mittit ip̄erū.
s; irrepabiliter strat9 in seipm̄ re tor
sit culpā / qui amphibologia oracu
li min9 vtiliter intellexit. **A**d no
tiores trāseatur hystozias. **A**p̄ius
cum vnica r̄ singularis auilis belli
tempestas vrbem cōtureret. doctente
p̄hebo in sinu enboito quietem que
rit. **H** moxtem inuenit. **O**raculum
quidem auctore lucano celebre est
Effugis i gentes tanti discriminis
expers belozum romane minas.
Solus q; quietem; enboia lateris
media cōualle tenebis. **H**ed ne
falsitatis nota in hystozias non o
racula refundatur. canonica. **H** cū
fides incolomis acquiescit discua
tur hystozia. **D**aul in tyrannum **V**
sus ex p̄zinape / cum exigentib9 cul
pis esset a domino derelictus. r̄ ad
uersus populum domini eo duce in
ualeseceret manus hostilis. sollicit9
factis rebus exitum inquirebat.

Consuluit ergo dominum/et nō re-
spondit ei neq; per sompna neq;
per sacerdotes neq; per prophetas.
hoc tamen ei ante denūciauerat sa-
muel. q̄a dominū penitebat q̄ eum
constituerat regem eo q̄ non imple-
uerat verbū domini suadente auari-
tia paruens agag regi pinguiſſimo.
et opimis gregibus ouū et armen-
torum. et vestibus et arietibus et
vniuersis que pulchra erant in oca-
lis populi. quidquid vero vile fuit
et reprobum/ hoc mandante domino
demoliti sunt. Et cum nulli duam
nisi de manu domini exercitū con-
tingat victoria. auctori bonorū non
referrens gloriā viabus suis in faci-
e populi de collato munere applau-
debat. **V**ic enim scriptū est. fac-
tum est verbum domini ad samue-
lem. Penitet me q̄ constitui saul
regem. quia dereliquit me. et opere
verba mea non impleuit. **C**ontris-
tatus est samuel. et clamauit ad do-
minū tota nocte. **C**ūq; de nocte sur-
rexisset. ut iret ad saul. mane nun-
ciatū est samueli. q̄ venisset saul in
carmelū. et crepisset sibi fornicē tri-
umphalē. et reuersus transisset des-
cendissetq; in galgala. **D**einde ad
inceptiones samuelis crimen ino-
bedientie sub pretextu religioſis ma-
luit excusare. q̄ delere per penitenti-
am que secunda tabula post nauſtra-
gium relicta est peccatori. **A**it enim
Immo audiui vocem domini. et am-
bulavi in via per quam misit me do-
minus. et adduxi agag regē ama-
lech. et amalech interfeci. **T**ulit
autem populū de preda oues et bo-

ues primicias eorū que res sunt
ut imolentur dño deo viuo in gal-
galis. **E**cce quō seipsum excusat. et
quicquid culpe est aut extenuat. aut
refundit in populū. **A**it ergo samu-
el. nunquid vult dñs holocausta et
victimas. et non potius ut obediat
voti dñi? **M**elior est enī obedientia
q̄ victimis. et aſcultate magis q̄ of-
ferre adipem arietū. **Q**uā quasi pec-
catū auolandi est repugnare. et quasi
ſcelus ydolatrie nolle acquiescere.
pro eo q̄ abieciſti sermonē dñi. ab-
iecit te dominus ne sis rex. **E**go q̄dē
ſimiliter arbitror euenire oib; qui
in ſublimitate pſituti abeūt poſt cō-
cupiſcentias ſuas. et principatū diui-
nū ſimulantes. tumorē ſuū exercent
in ſubditos. cogētes libito latū. ac
ſi colla eorū iugo diuine legis ſub-
iecta nō ſint. et nulla neceſſitate uz-
geantur ad iplendā iuſticiā dei. **N**ū-
nquid vel ſic ad tantū tonitruū
cōminationis diuine ſinderetiſis pec-
toris indurati. aut tumor qui tyran-
nidis iniquitate in corde ſaulis viua-
tus coalueat potuit emolliari? **N**e-
qua q̄. **D**ixit ei ſaul ad ſamuelem.
peccavi. qz preuaricatus ſum ſermo-
nem dñi. et verba tua. timens popu-
lū. et obediens voci eorū. **N**ed nūc
porta que ſo peccatum meū. et reuer-
tere mecum. ut adorem dominū. **E**t
ait ſamuel. **N**on reuertar quia pro-
ieciſti ſermonem domini. et proiecit
te dñs ne sis rex ſuper iſrael. **V**i-
des ne q̄ difficile ſit maliciam cū ſu-
perbie ſamento coaluerit verbis. **N**e-
ex hortatione curari? **P**eccavi inq̄
timens pplū. et obediens voci eorū.

Nonne sic fatetur culpā. ut poius
 inuoluat alios. qui si princeps eff
 fuerant relaxandi q̄ seipsum expedi
 at. **Q**uid sic audierat fuisse moy
 sen. cum ira dei seiret in populum
 dixisset ei domin9. dimitte me. ut
 irascatur furor meus in populo. et
 deleam eum. et faciam te celsere in
 gente magnam. **Q**uid ergo fecit
 dux itaq; fidelis princeps in bene
 placito suo constitutus a dño. **A**ue
 dimitte inquit cis hanc noxā. aut
 dele me de libro tuo. **N**ed nūquid
 in tante caritate affectu propriam
 querebat gloriā. **I**nquit enī man
 suctus princeps. pius pater. diser
 tus orator. potēs in opere. et sermo
 ne. dux preambulus in iusticia mā
 dator dei. **D**icent egiptij **C**allide
 duxit eos domin9 de egipto. ut pro
 sterneret in deserto. **D**ic ergo eam
 sui ipsius dispendio dñi gloriā p̄
 optabat et populi aui9 ducatum mi
 nustrabat liberationē. **D**avid quo
 q; cum culpa eius dñm ad iracūdiā
 prouocasset. et prinapalis culpe sub
 iectus populus portaret penam. vi
 dit angelum dei cedente populū. **F**
 die itaq; p̄ces de intimis p̄cordijs
 et adiecit. **E**go sū qui peccavi. ego
 inique egi. isti qui oues sūt quid fe
 cerūt. **D**eus utiq; rex. et iustus pn
 ceptus. et dignus qui altissimi frange
 ret irā q̄ dū se p̄ plō flagellanti do
 mino opposuit indignatiois ei9 fla
 gellū amouit. **C**ū siquidē nulla ex
 cusatio flectit nisi cum quis proprio
 iudicio accusatur. **N**ichil mouet ad
 veniā. nisi cū nocēs nudā detegit cul
 pā. **M**iserērdiā nichil amonet nisi

am a iū9 caritate succensus in seip
 so contentur. nichil persuadet p̄pia
 andū esse. nisi cū mens manu opis
 extendit ad satisfaciendū. **S**i quis
 enī fatetur culpā inutilis est cōfessio
 nisi satisfāonis aīo currat ad veniā.
Peccaui inq̄t iudas trates sāgu
 nē iustū. **F**uit utiq; vera usq; q̄tes
 sio s̄ iūtilis. qz ante currit ad la
 queū quem metuerat q̄ ad fontem
 misericordie quā demeruerat. et ob
 stinationis sue durā p̄clauserat si
 bi. **C**ū tamen penituit fuisse quod
 fecerat. s̄ nō eo deuotionis affectu
 qui lapidē adiutorij sufficeret emol
 lire. **P**enitētia siq̄ dē ductus/laqueo
 se suspendit. **V**itā ergo digno finī
 ut supplicio. s̄ quia maliciā non
 correxit. veniam sibi nullo parauit
 remedio salutis. **D**ic enī et apud in
 feros scabitur esse stimulus penitus
 dinis. licet nulla sit correctio praus
 volūtatis. **D**ic ergo saul pauldu
 bio peccatum suū imponere nititur
 humeris alienis. et dum simulat q̄
 a pena velit per p̄ces samuelis exi
 mi. seipsū grauius oneratū fortiozi
 bus laqueis inuoluit. et irreparabi
 li sententia dampnationis astringit.
Pecq̄t ei. **E**t dñs 9 ē samuel. ut ab
 iret. ille at̄ apphēdit sūmitatē pallij
 ei9 q̄ scissa est. et ait ad eū samuel
Hadit dñs regnū isrl a te hodie et
 tradidit illud primo tuo meliozi te.
Porro triūphator in israel non par
 tet et penitudine nō flectetur. **N**eqz
 enī hō est ut agat penitētiā. **A**t ille
 ait. peccavi. **D**z nūc honora me corā
 seniorib9 ppli mei et corā israel. et
 reūtere meā ut adorē dñz deū tuū

Ecce quanta elationis isania. De
deiectu audit a domino et tñ quasi
eo inuito regnare contendit. Regnū
meliori traditū esse non ambigit.
et priuatus per sententiā irretacta
bilē; regni gloriā fraudulenter usur
pat. **C**onruit itaq; dū in vetitū mo
litur ascendere et sic seipso deterior/
meliori reclamāte domino vult pre
ferri. **F**atetur quidē culpā. sed penā
poetate dedignatur. **H**oc est enim
quod ait. **D**ecraui. sed nūc honora
me. **A**c si dicat. cū enim culpa ela
tionis fastu. tyranni nequicia. iuste
deiectus contēpni me turam me pa
ciētia tua in conspectu eorū qui nō
nouerunt consilio dñi faciat glorio
sū. **R**euertere ergo meū vt tuo inae
dā fatigatus obseq; / et tāto stipat;
conuitatu. tāta venerabilis auctori
tate. adorem dñm deū tuū. quē me
um vlcera dicere nō audeo. qui ab ea
per iobediētiā discessi. et adhuc p
gumataā recedo. **A**deo siquidē in
tumuerat spiritus eius. vt nō modo
homini sed et ipi deo seipm quodā
modo. pprie impietatis ausu pfer
ret. **Q**uē enī dñs ptaulerat quanto
maiori grā videbat pditū; tāto acci
ozi iuidia ei occultas se debet insidi
as tam manifestas q̄ iniquas cre
rens inimicicias / et quo manifestus
eū dñs extollebat; eo audius nō
tā depzumere q̄ extinguere prope
bat. **I**pi q; deo se e regioe ponit op
positū; dū ei surripere aut eripe nī
titur iura regnoꝝ. **D**ignū ergo fuit
vt non maneret in eo spiritus dñi
qui eoz suū non mō habitaculū; sed
et tāte nequiae fecerat fūdamētū.

Eragitauit eū itaq; spiritus neq; a
dño. et ex illo retro fluere et indies
labi. minū regni vires cepit. sol;
ppli fluctuā. hostiū crebrior maior
clariorq; victoria tā regē q̄ ppli validi
us aios fregit. **I**pe tamē eū cui do
minū regnū firmauerat ex termina
tum habebat a finibus suis. **Q**uid
ergo tandē cepit cōsiliū. nō utiq; vt
regnū traderet meliori. vt dispositi
oni diuine que ei innotuēt acq̄se
ret / vt pñiam ante finē vite ageret
fructuosa. **D**ed q̄ aduers; dñm cal
taneū tumoreis extulerat. populū in
mōtes gelboe vbi puniē dus et oc
ciden; erat. eduxit in preliū. **D**ei
di siquidē in mōte debuit / q̄ non ni
si alta i seipso respexit. **Q**uā ergo
eū veritas ipa deseruit ad fōtes mē
daci; fals; et iniqu; pziaps cōfugit.
Dixit itaq; seruis suis. **Q**uente m̄
mulierē habentē phitonē. et vadā ad
eā et sciscitabor ab ea. **Q**uid aliud
dixiss; gentilis itēq; psid;? **N**onne
itē est ac si dicat. **F**lectere si neq; su
peros acherōta mouebo? **A**ut fide
liozib; verbis et isaniori psidia. **S**i
muchi deus noticiā subtrahit verita
tis eā tamē per pzēm mendaci; eo
inuito cognoscām. et velie nolit ac
chanum consili; eius et potestates
aduersarias explozabo. **E**t dixerūt
serui eius ad eum. **E**st mulier hñs
phitonem in endoz. **I**ndignus enī
erat consultatione virili quē intan
tam desperatio fregerat. vt eāam
ab infinis et infirmissimis creatu
ris ad tuendum sibi regnū quod do
minus auferebat aduersus omnipo
tentia eius auxilium implozaret.

Mutavit ergo habitum suū/vesti-
 tusq; est alijs vestimētis ⁊ abiit ip-
 se ⁊ duo viri cū eo. venerūtq; a mu-
 licre nocte. **H**ecce quidem oīa. quia
 rect⁹ est eā apud puerfos spūs sāt-
 tus Regio nāq; habitu debuit spo-
 liari: q̄ ad seruiendū demonib⁹ ⁊
 non deo infastū arripuerat iter. q̄
 veste abiecerat in nocte/ q̄ iustic̄ inu-
 taugerat indumentum/ vestibus ho-
 noris et glorie nō debuit insigniri.
Et abiit utiq; post eū qui nō stetit
 in veritate. **E**t duo viri cū eo. equidē
 innoīati. ⁊ ignobiles. q̄ vel regem
 ad tantā perfidiā nō relucēte fide
 proseq̄ potuerūt. **D**uozq; rex de-
 ter supatur comitatu dū a sumā ⁊
 vera vnitāte recederet. **V**eneruntq;
 ad mulicre nocte. **A**pto utiq; tpe de
 morte regū. de strage ppli. de luctu
 publico cū tenebrāz p̄nāpe tracta-
 tua. **D**ie ⁊ salomon nocte dicitur sa-
 pientia accepisse. q̄ am re mulierū
 alleat⁹ et corruptus. a dño erat re-
 cessurus. **P**etrus quoq; dū calore fi-
 dei desitutus calefaceret se ad pru-
 nas de nocte. lapsus est in pfidiam.
 ⁊ eā criminie p̄iurū fecit insignē. **A**
 lij eā discipuli timore p̄strati: tem-
 pore nocturno fugerūt. **E**t ait saul
 ad mulicre. **M**ulieres enī frequenti-
 us spūs phitonie⁹ implet. **D**iuina
 michi i phitoē ⁊ suscita michi quē
 dixero tibi. **L**ege libros reuolue
 hystorias. scrutare omēs angelos
 scripturaz. nusq̄ fere in bono signi-
 ficatione dnationē inuenies. **U**nde
 pphetas reprobos diuinatores nō
 pphetas esse scriptura cōmemorat
 q̄les fuerūt pphete achab. q̄ eū dño

pnittente exigentibus metitis va-
 rijs ludificationib⁹ seducebant. **D**e
 niq; iuxta verbum dñi egressus est
 spūs mendax. ⁊ fact⁹ est in ore om-
 niū pphetaz achab ascensuro i ra-
 moth galaad. p̄sp̄era pnittentes.
 solo michea filio mozastrate redamā-
 te. q̄ p̄sciū dñm consilij israel quē
 dispersū viderat in mōtib⁹ p̄muni-
 uit. celsus ob amate veritatis iudici-
 um. ab eo qui assūptis cornib⁹ fere-
 reis dixerat. hys rex cornibus si cā
 ventilabis. **P**reterea diuinatio fere
 sine munere nō fiebat. vt pote que
 in auaricie ⁊ nequicie spū exerceatur.
Hinc est q̄ iherusalem tuiture/spirit⁹
 scūs iproperat. iudices tui in mune-
 rib⁹ iudicabāt. sacerdotes i mercede
 respōdebāt. ⁊ pphete i pecunia diui-
 nabāt. ⁊ sup dñm requiescebāt di-
 cētes. **N**ōne dñs est in nobis? **N**ō
 venient sup nos mala. p̄pterea di-
 cit dñs. **D**yon quasi ager arabitur
 ⁊ iherusalem vt custodia pomerij
 erit. **Q**ui ergo in pecunia dñabant
 ⁊ si pphetāū insultant nomine se-
 pe mendaces/ semp mendosi/ alieni
 sūt a virtute ⁊ veritate prophetic.
In phitone inq̄. quasi. d. **Q**uia
 recessit spūs dñi. vel phitonie⁹ pa-
 troanetur michi. **E**t suscita michi
 quē dixero tibi. utiq; fallacia fallaci-
 am tradit. **D**at⁹ rex in sensū repro-
 bū q̄ sibi psuasecat phitonē scientie
 p̄sulē p̄sciū futurozū archani p̄silij
 p̄sciū. veritatis iter p̄tē. sibiq; psua-
 sie eūde tāta p̄ditā ptate: vt poss̄
 eā mortuos suscitare. ⁊ tāte benigni-
 tatis. vt eā in eo quod carissi-
 mū est ⁊ diffialimū: familiaribus

suis mozem gereret. Proculdubio
elapsus erat a memoria eius. aut
inutiliter tenebatur tantum fidel
anime. q̄a dñs est qui moztificat et
diuificat. deducit ad inferos ⁊ redu
cit. paup̄em facit ⁊ ditat. humiliat
⁊ subleuat. et quod in seipso impletū
viderat saul. suscitāt de puluere ege
nū. vt sedeat cum p̄ncipibus. ⁊ so
lium glorie teneat. et qui hec facit
p̄culdubio sciētiarū dominus est.
Et ait mulier ad eū. Et ecce tu
nostri quanta fecerit saul? ⁊ quoniam
eraserit magos et arolos de terra
Quare ergo insidiarē anime mee
vt occidas? Et iurauit ei saul in do
mino dicens. **V**iuat dñs. quia non e
ueniet tibi quicquid mali p̄pter hanc
rem. verū quidem est. quia qui v̄sa
tur in sordibus sordescit amplius. et
quē grā deserit. sūt sp̄ nouissima il
lus de tenora p̄xib⁹. **P**acilegiū sibi
phitonissa q̄sā expauescit. ⁊ p̄tās
a dño q̄stituta ad sacrilegia euellē
da. alias q̄tē timida / cū negotia po
puli / cū dñi bella gerūt / ydolatrie
prestat auxilia. ⁊ sacrilegijs regia
accomodat auctoritate. **A**riolos i
quit dñs ⁊ magos ne p̄aerē viuā
At ille ad quē sermo dei dirigē /
⁊ qui gladiū portat ad v̄dictā ma
lesactorū ⁊ gloriā bonorū. nōmō ta
lib⁹ securitate dat. s̄ p̄missā pacē iu
ramētū religione q̄firmat. Et sic e
uenit vt in p̄prio piculo discat. q̄
p̄plexi sint netui testiculorū leuia
than. cū sibi tēderit laqueū p̄prij
opis. a quo sine salutis dispendio
nō euadit. **E**t iā arca p̄plexio ⁊ cor
nutus quidā inuinet sillogism⁹. **S**i

phitonisse paratur / dñi violatē ipe
rū p̄cipientis vt maleficia eius mo
di de terra eradātur. **S**i non patitur
iuramētū religio viātur. **Q**uoq̄
se v̄tat ipius. q̄phēditur in opib⁹
suis. **D**ixit ergo mulier. **Q**uē sus
citabo tibi? **Q**ui ait. samuelē. **O**im
tēporū vna est fides. deū esse / cū dē
q̄ iustū et bonum et remuncatozē
speratū in se oim plene merit⁹ res
potente. ante legē sub lege. sub grā
Remini verū sapiētū venit istud in
dubiū. **S**ine ista nemo vnq̄ igress⁹
est ad salutē. **V**erū qui errat in mi
nimis paulatim ad maiora p̄labi
tur. **S**ic iste p̄mo negligēs. deinde
inobediēs. postmodū cōtumax. ex
indē obstinatus. postremo ad eā p̄
lapsus est cōtate. vt nec p̄dicū ar
ticulum fidei sibi seruariet iolumē.
Deū etē iustū v̄sq̄q̄ nō credidit
opinās eā i scōs post exitū vite h⁹
malignis spiritib⁹ q̄cessā potestate.
Rouerat enī sc̄m samuelē phitoni
cis nō obsecrāsse dū viueret. nec a
liq̄d cū eis inite familiarit̄ē habu
isse ameraū. **N**ūc v̄o cū ad phito
nis ipenū sibi petit ⁊ sperat exata
ri. **V**ult eā ad h̄ cogi de fūcū: ad
q̄d viu⁹ ipelli nō potuit. **R**egi siqui
dem noluit iudicare dū viueret. nisi
quod iudicandū dñs inspirabat.
Cum autem vidisset mulier samu
elem? exclamauit voce magna. et
dixit ad saulem. **Q**uare imposuisti
michi? **T**u es enim saul. **D**e v̄t
q̄ deceptam credidit ⁊ eāam post
prestatum iuramentū notiaa ⁊ pre
sentia p̄ncipis onerata. **D**ixitq̄
ei rex. noli timere. **Q**uid vidisti?

Et ait mulier ad saulem. Deos vi
 di ascendentes de terra **Phitonisse** po
 tuerat ab icepto ul tenuis fidei vniu
 detruisse respōsio. **Deozū** siq̄te plu
 raliatē iduat/et eozū habitatiōnē
 sub tēa et in tenebris ēē significat
Dixit ḡ saul. Qual ē forma ei9?
Que ait. Vir senex ascendit ⁊ ipse
 amia9 est pallio **Intellexit** ita q; sa
 ul q; samuel esset. ⁊ inclinavit se sup
 facē suā in tēa et adoravit. **Formā**
 illi9 q; appebat diligēter inq̄rit. for
 te gentiliū errore decept9 cōtē ha
 bit9 ⁊ negotioz formā singul ap̄
 inferos cōtēs qua supsistes fuerant
 insigniti. **Vñ illud.** Que grā curru
 um armorūq; fuit viuis. q; cura ni
 tentes pascere equos. eadēq; sc̄q̄tur
 tellure repostos **⁊ nōne** poterāt
 sci viri clarior esse glā. aut pe9 mor
 te viuentis habit9 imutan? **Et q̄tē**
 pvide et fideliter nō dicit scriptura
 samuelē phitonis imperio suscitātū
 sed cōtate impij sensus prudenter
 expresseit **Ait enī.** Audita forma vi
 ri et habitu intellexit saul q; samu
 el esset. **Deceptus** utiq; intellexit.
 qd et ex eo pbatur quod subiūgit
Et inclinavit se et adoravit. **Di**
 cū fuisse samuel. nequaq; se pnuissē
 ab hoīe adorari. qui sc̄ādū legem
 crediderat et docuerat unū deum et
 dñm adorandū. **Preterea** s̄acte a se
 a potestate malignozum spirituum
 exempte sunt **Postremo** decepti ho
 minis nō fouisset errorē. quod eū
 ex subsequētib9 se colliassegitur **⁊**
Dixit ergo samuel ad saulē. Qua
 te inquietasti me. ut suscitaret? **Hec**
 est enī fraudulencia malignozū spi

ritū. ut quod vltro faciunt et dic
 tant hoibus faciendū. operose dissi
 mulent ut hoc facere videantur in
 uit. **Simulant** se vocatos. et quasi
 exozamozum virtute extractos sin
 gunt. et quo nun9 caueantur. exoz
 asmos quasi in noīe dñi. aut in fide
 trinitatis. aut incarnationis et pas
 sionis virtute conceptos cōponunt/
 eolēq; hoib9 tradūt exercitibus
 eos obteperāt. donec eos sc̄ā crimi
 ne sacrilegij et pena dampnatiōis
 inuoluant. **Transfigurant** etiā se
 interdū in āgelos luas/honestas so
 la p̄cipiūt/illiāta p̄hibent. mū
 diaā q̄stātatur. utilitatib9 p̄ouidēt
 ut quasi boni et p̄picij familiari
 us admittantur. audiātur benigni
 us/amētur art9. faali9 exaudiātur
 habitū quoq; induunt venerabiliū
 personatū. ut eis maior ⁊ p̄rompti
 or reuerentia imp̄datur **⁊ Et** ait sa
 ul **Coartoz** nūmus **Siquidem** phi
 listij m pugnare aduersū me et de9
 recessit a me ⁊ exaudiē noluit neq;
 in manu p̄phetatū: neq; p̄ somp
 nia. **Vocavi** ergo te. ut ostenderes
 michi quid faciā. **Ac** si aperte dicat
 in desperatiōis abyssū p̄capitē9
 sū **Impugnāt** hoīes deserit deus. ⁊
 ego ad te q; vtriq; in veritate inmi
 caris q̄fugio. ut q̄si doctor discipulū
 doceas. quid me in tanta angustia
 oporteat facē **Hec** ei cū cui loq̄ba
 ē credēt samuelē. tñ i veritate cāt
 āgel9 sathane **Nec** potuit ei igno
 rātia suffragari. cū nemini liceat ig
 norare creaturā que se appetit ado
 rari/infidelem et peruersē volunta
 tisse **⁊** dicitur etiā illiatum esse

ariolos. ⁊ magos inquirere ⁊ de fu-
turo sollicitate phitonem. **Q**uod si eū
ignozantia p̄sone exausat/melioris
conditionis erūt stulti q̄ periti. et p̄-
uersi q̄ reati. **E**t ait samuel. non
equidē verus. sed vmbrosus et fic-
ticius. et quo dignus est impius et
reprobus consultator. **Q**uid me in-
terrogas. cū dominus recesserit a te.
et transierit ad emulū tuū? **R**espo-
sionis iniuriā s̄c̄i consentaneū est.
⁊ accommodū rationi? **Q**uid enī cō-
feret creatura illi quē deus deserat.
et cui diripit spolia? **R**esponsum ad
id quod suū est hostis ⁊ s̄c̄i iniuriis
diuertit imiscens falsa veris. ⁊ mē-
dacia s̄c̄i veritate obnubilās. **D**e
quitur enī. **F**aciet tibi dñs sicut lo-
cutus est in manu mea. et sc̄idet reg-
nū tuū de manu tua. ⁊ dabit illud
proximo tuo dauid. quia nō obedis-
ti vocā dñi. neq; fecisti irā furoris ei⁹
in amalech. **I**daerō quod pateris fe-
cit tibi dominus hodie. ⁊ dabit dñs
etiam team israel in manu philisti-
noz. **C**ras autē tu et filij tui meam
eritis. **P**ed ⁊ castra israel tradet do-
minus in manu philistim. **E**xitū q̄
de belli fideliter infidelis exposuit.
sed tamen verborū tendiculis iside-
lem ⁊ infelicē aīam fraudulēter de-
cepit. **P**eniātis siquidē cōfirmat re-
rorem. ⁊ ipenitēti post exitū quietē
repro mittit. **C**um enī dicit dominū
impletūū q̄ locutus est in manu me-
a. se proculdubio simulat samuelē
per quem sauli quē denūciat locu-
tus est dominus. **C**um autem subiū-
git crastu ⁊ filij tui mecum eritis ⁊
verū quidē. sed fraudulenter enūciat

Erat enim in die sequenti sibi ma-
nū ex desperatione iniuriens ad infe-
ros trāsitus. habitus⁹ partem aī-
eo quē auaricia. fastus. obstinatione
mētis fuerat isecutus. **P**ed falso bla-
ditur. ingerēs spem quietis. dum se-
gestu et v̄bis mētatur samuelē. cui
certū est collatam esse quiete sedē
a dño inter eos qui iuocant nomē
eius. **Q**uid ergo sauli samuelis
sui v̄l potius phitonis p̄fuerit t̄spō-
sa? **P**otueat forte nō p̄munies spe-
rare meliora. et salute dū alieno cō-
foderetur gladio expectare. **O**ratuli
v̄o vanitate certioratus gladio suo
inarbuit. et in extremis agens dū
p̄prie glorie consulebat qui foras
mozi potuiss̄ in p̄lio. aurā verborū
p̄tinuit. et infirmi ⁊ p̄strati animi
consilio. corporis ⁊ anime mortem
asciuit. **G**lorietur gentes in for-
titudine sua / auctores earū dicant
v̄nusq; qd sentit. dū heronū suoz
titulos p̄dicat. dū magnoz viroz
fortitudinē p̄conantur. **H**ibat illis
aurorib⁹ catho venenū. **V**ultei⁹
dextras ⁊ mentes socioz armat ad
voluntariam mortem. **P**er manul-
las ad cor venenū aspidum insana-
bile deopatra traiciat. **F**ugetia alie-
nam unpudiciāam sanguinis sui ef-
fusionē condempnet. **E**go euenire
posse nō arbitror. vt cuiuscūq; dif-
ficultatis articulo liceat p̄p̄a aucto-
ritate hoī sibi mortē inferre. nec eti-
am vbi castitas p̄dicitur. **V**ixet hūc
casū videatur exape doctor ille doc-
torū cui in sacario litterarū vix ali-
quē audeo cōparare. **H**ec mors oīo
desperatoz est. ⁊ eoz q̄ licet corpe

viuāt iā mētis morte p̄moctui aīo
 viuē deſerūt **U**tq; nō viuoz. ſ; iā
 mortuoz mors ē **I**nſidelū regū
 parte ſerē. **J**eroboan achab. reza
 bel nabugodonoz. ſennacherib. ⁊
 alij quozū erroze nō ſufficio enae
 rare qđ lucrati ſint in vati9 ſuis q
 videbant eis falſa et ſulta. nec ape
 rebāt inq̄tate eozū. vt eos ad pe
 nitentiā puocaret. **O**mnēs vtiq; e
 uanueūt poſt p̄ināpē vanitatis et
 dū ſere quod non licet vel aliter q̄
 licet appetūt ad inane et nichilū re
 dacti ſunt. **R**eges vero iſrahel in ſi
 delibus ſoa au. qz cū regū iuda alij
 boni alij mali fuerūt. reges iſrahel
 omēs reprobi extiterūt. **I**nque ar
 chana dei celūq; inquirere quid ſit.
 ait atho. qz quod de te ſtatuit de9
 aca tuā ſolliatūdinē poſteſt expedie
Egrege quidē ethie9 **O**mnē crede
 diē tibi diluxiſſe ſup̄mū. **G**rata ſu
 pueſt que nō ſpabit hora. **V**e
 ritas autē ſibi vbiq; conſona eſt. nec
 a ſe licet a mēdaci9 habitaculo pro
 ſerāt quādoq; diſcordat. ſicut nec
 mundicia dum ſui integritate viget
 quatūq; ſordiu vianitate pollue
 Ipa mortem indiāt non timet. et
 ad eam exapiendā nos hoēis omni
 bus p̄cipit p̄cipit. vt quo mi
 n9 de diurnitate vite p̄ſumitur.
 in autū honeſtatis virtutum gradi
 bus auidius curatur **H**oeſi quidē
 neceſſariū mun9 ē nature iā corrup
 te **C**orruptio nāq; mortis ozigo ē
Tolle corruptionē. ſectare itē ḡta
 ſe mūdiciē ⁊ virtutis. iam imozta li
 tatis viā igreſſ9 es; et quādā diuini
 tatis tue arcā apprehendiſti **A**ppre

hēdiſti inq̄ an accepisti? **S**; vt ſide
 li9 loq̄mur. ⁊ accepisti ⁊ apphēdiſti
Nō ē enī volente neq; currentis. ſ;
 miſerētis dei. **Q**uoſ ſat qū veiet. ſe
 ro an media nocte. an gallicātū an
 mane? **V**t enī ille ait. nichil morte
 certū ē; nichil hora incertū. **Q**ue
 vtiq; nō timenda eſt q̄ſi malū. ſ; q̄ſi
 malozū finis cū veniet gratanter
 amplectēda. **V**nū ē quod totis mē
 tis ⁊ corporis viribus fugiendū ē.
Quid illud ſit queris. **T**urpitudine
 ⁊ toaus ſpēs inhoneſti. **H**ec enim
 faciunt mortē terminū non eſſe ma
 lozū. ſed antecedentiū ⁊ ſuccedenti
 um copulā. **A**d hanc fugiendā non
 ozacula vatū/non phitonis cōſulta
 tio neceſſaria eſt. ſidelius ⁊ vtilius
 ad hoc ratio data cōſulit **C**arho
 in libia extreme difficultatis angus
 tia coartatus/hamonē iouē dedig
 natus eſt conſultare. ratus ſibi ratio
 nē ſufficere. vt perſuaderet ſeruandā
 libertatem. **E**t nō modo dñationis
 ceſaree iugū ſed omnē notam turpi
 tudinis fugiendā/licet in eo errau
 rit. q̄ auctoritate p̄p̄ria vite mi
 nus abieat. **Q**uod nō modo fidelū
 inſtituti9. ſed conſtitutionibus gen
 tum et ſapientiffimozū edictis con
 ſtat eſſe prohibitiū **V**eteris quidem
 philoſophie p̄ināpēs pythagoras ⁊
 plotinus p̄hibitionis huius non tā
 auctores ſunt q̄ p̄cones. omnino
 illiatū eſſe dicentes. quēpiā milicie
 ſeruientem/a p̄ſidio et cōmiſſa ſi
 bi ſtatione diſcedere. atra duas vel
 p̄ināpis iuſſionem **P**lane elegan
 ti exemplo uſi ſunt. eo q̄ milicia ē
 vita hominis ſuper terram. **Q**uid

si contra iubeant ocella uatum. vel
responsa phitonis? Proculdubio
mi uime audicndi sunt: qz cū piau
lo innoxie nemo cuiq̄ debet fidem
Mi michi nō credis numā romano
rū impatorem fere innocentissimū p̄
ter titum si placet attende. **D**um
iuitaretur ad homiadū petito capi
te ad sacrificia. censuit cepam esse
cedendā reflectens ad innocentia eā
pueris numis uolūtate. **A**t cū hois
adiret a numie: capillos se polli
cit? ē oblaturū. **C**ū uero spūs imū
dus sidet et sanguinem. piscem im
molandū esse rīdit. **D**ic itaqz cum
ratio ei9 arāuenia nō posset. ut tra
heretur ad culpā imūozū spūū tes
timonio/colloq̄o deoz p̄nūiat? ē
dignūsim? **N**ec est q̄ sub exozas
moz p̄textu suū quis tueatur erro
re q̄ ad inuēdā demonū ptātem.
¶ **U** distrahendū qd̄ hīc cū homie fa
miliaritatis cōmēciū instituti sunt/
caēt. p̄ p̄rie uirtutis effectū nisi in
dei digito qualescant. **P**orro spūs
scūs discipline effugiet fictū. ¶ **C**oz
p̄ p̄cis subditū sui esse habitāculū
dedignatur. **Q**uicqd̄ uero huiusmo
di agatur: fictiū est et fantastiā
et ueritatis substātiā nescit. **V**idetur
quidē atesse dū p̄cābz et oblationi
bz inozatur. ¶ **E**ffāi petitionē p̄se
quēte sacrilegū errantis aīe deside
riū adimpletur. abest autē tā longe
ut subtrahat tutela sui/eos quos p̄fi
dia tanta exagitat/ uarijs ludifica
tionibz demonū trahi sustineat ad
gehennā. **D**e siquidē ad huiusmodi
flagitia phibuit mitari publica uo
ce ecclie aduersus quā nec porte iſe

ti sualebūt. **C**um ergo sci spūs
grā auctoritas ecclie improbat. s̄
trahitur exozasim? qui eis nō tā utū
tur q̄ abutuntur offendunt in spiri
tum. quo recedente. ei9 sibi nituntur
uirtute et efficacā retinere

Cplm̄ xxviiij. **D**e specularijs et q̄
maligni spūs interdum futura p̄e
noscent. et subtilitate nature et lon
ga experientia temporis et reuelati
one supiozum potestatum et q̄ sepe
deapiunt aut deapientes aut de
cepti. et qd̄ specularios mala indu
bitata sequūtur.

Frustra sibi specularij blan
diuntur q̄ nichil imolant
nulli nocēt sepi9 p̄sunt dū
fureta detegunt maleficijs purgāt
cebem. et solam uilē aut necessariā
appetunt ueritatē. **N**ō sic impij nō
sic. **Q**ui nō colligit inquit meū dis
pergit. et qui non est meū p̄tra me
est. **D**um hec domio prohibente ex
ercent impij. quid aliud faciunt q̄
calcaneū erigere aduersus phiben
te? **C**erte nimis est quod imolat q̄
crecto spū scō: ydolatrie mentē p̄sti
tuit. **N**imū est quod immolat: qui
pollutas aures demoniozum solli
tat uoce dño consecrata. **N**imū ē
quod imolat qui motum corp̄is ac
cōmodat ad detestabile sacrilegū
peragendum. **Q**uid tetinuit creato
ri qui mentē/linguam/corp̄/demo
nibz obtulit? **A**n non ueritati fecit i
uriam qui integritatem eius in tā
ta corruptione quesiuit? **P**lane ne
mo in talibz per ignorantiam exas
satur. **O**ēs enim in cōmune scūt
ā scire debēt / hāc ignominia fidei

anathematis obprobrio condempnata. Non utiq; hic sacramento mulles exapitur. pupillus etate. mulier infirmitate sexus. iustias munere agnoscunt. q̄ publice utilitati inuigilat. Licet ei in dispēdijs rerū subueniatur eis per ignorantia uiris; i subuersione tamen fidei nullū ab ignorantia remediū est/obtinente eo ut qui ignorat ignoret. et insipiens in culpa/condemnetur in pena. et sapienter punietur qui noluit intelligere ut bene ageret. Quis ei potuit discre/ ut sū labore a tanto labore cessaret. dū illud laboriose addisceret/ ut laboriose et pestilēt erraret? Nō potest in fide sine labore quiescere qui potens est sollicitudine mentis et exercitio corporis a fide deuiare? Qui eni hyenugis obsequitur fidē negauit. et infideli deterior est. Et licet uerbis deū confiteatur; ei peruersis operibus contradicat. Nec facilius ē hoīem huiusmodi esse fidelē. q̄ iudicem incorruptū qui diligit munera. et sequitur retributiones. Ceterū quod simpliciorū animos mouet salicet per huiusmodi consultationē abscondita futurozū manifestari non posse nisi per manū ei⁹ in cuius potestate sunt tpa et momenta. nodū non ingerit questionis. Licet enī futurozū sit vnus arbiter. qui et deus et dñs omnium est. tamē ex signis interdū hoībus innotescūt. Quid ergo mirz si ea quādoq; prenoscant q̄ et subtilitate nature vigent. et experientia temporis longiore et reuelatiōe superiorū potestatum de plurimis admonētur? Hi ḡ spūs/ corporis mole

grauati. quos luteū carnis retardat indumentū/ quoz arumen/ turbati sensus corruptio hebetat. ex p̄cedentibus aut quātiū q; rerū indicijs q̄ sunt uetura coniaūt/ quid prohibet spiritus ab oī nexu corporis absolutos. quos noxia moles nō tardat; rerū iminentiū. aut in plurima tēpora succedentiū p̄metiri euentū? Hic qui fere pridie natus est. post dies pauulos decessurus. medio tpe ex similib⁹ filia colligit. et de causis sibi interū notis ratio anatur iposterū nōne h̄ facili⁹ p̄t nōmō antiqu⁹/ s̄ inueterat⁹ dietū. q̄ ab imāio q̄dit⁹ est pleni⁹ sapientia. et p̄fectiōe decorus? Quis a deo ebri⁹ ē. et tarditate egregie q̄ tanto tpe tractu p̄ parte ad ea coniaenda que futura sūt non asurgat? Hec etia p̄prie potestates. q̄ caritatis cultu. deuotione obediendi dño assidue famulatur. eis quidē possit et interdū credūtur oculta reuelare. Nec tamē statū uerū est quod reprobi sentiūt. aut prediunt. sed quāq; quod suspiciūt aut timent. ut uideātur cōscij secretorū prosperat nūciare. Quale est quod dño nascituro in tēplis egypti de solationē eozū et discessum suū demones tēplozū presidēs predicabant. Unde illud apud tamegissum. de exterminio religionis ydolatrie egypte inquit egypte erit cū religio nis tue sole supererunt fabule. Et sepe quod ex necessitate faciunt. et uocati se sponte facere simulant quasi hoībus idignātes q̄bus se fingūt insensos. Depe etiā mētiuntur aut deapientes aut decepti. Hic licet uā

dumtaxat emittent nichilomin9
aut cōpescendi sunt aut fugiendi.
Unde in deuotionum Di surrexe-
rit in medio tui propheta à qui dix-
erit se sompniū vidisse et predixit
signum atq; portentum. Et uenerit
qd locutus est Et dixerit tibi eam9
Et sequamur deos alienos quos ig-
noras. et seruamus eis. non audi-
as uerba prophete. aut sompniato-
ris. quia temptat uos dñs de9 vñ;
ut palam fiat utrum diligat eum
an nō. **Un** plane intelligitur. quia
et si attingat q̄ a dñatib9 nō secū dū
deū dicat. nō sic accipiēda sūt ut si-
ant q̄ p̄cipiūtur ab eis. à uolantur
q̄ uolūtur ab eis. **Et** nec ap̄l's in-
actib9 apostolorum imūdo spiritui
peperat; quia in muliere uentiloq̄
apostolis et predicationi eorum tes-
timoniū phibuit ueritate. **Nichil**
uo aduersus pestem istam salubri-
us ē / q̄ si quis huiusmodi uanitatē
omnino autem subtrahat. **Grati-**
as ago deo qui michi etiam i tene-
rositate etate aduersus has maligni
hostis insidias beneplaciti sui scutū
opposuit. **Dum** enim puer ut psal-
mos addiscerem sacerdoti traditus
essem. qui forte speculariam magi-
cam exercebat. atigit ut me et pau-
lo grandiusculum puerum p̄nens-
sis quibusdam maleficijs pro pedi-
b9 suis sedentes ad specularie sacri-
legium applicaret. ut in unguibus
sacro nescio oleo à crismate delibu-
tis. uel in exterso et leuigato corpo-
re peluis; qd querebat nostro mani-
festate indiciō. **Cum** itaq; predic-
tis nominibus que ipso horrore li-

ret puerulus essem demonum uide-
bantur. et p̄nenssis adiurationib9
quas deo auctore nescio. solus me-
us se nescio quas ymagines tenu-
es tamen et nubulosas uideret indi-
casset. ego quidē ad illud ita uacis
extiti ut nichil michi appareret nisi
ungues et peluis et cetera que atea
nouera. **Exinde** ergo ad huiusmo-
di inutilis iudicatus sum. et quasi
qui sacrilegia hec impediret ne ad
talia accedere cōdempnatus. **Et** q̄
ciens rem hāc exerceere decreuerat.
ego quasi totius diuinationis impe-
dimentū arcebar. **Dic** michi in ca-
etate propiciatus est dominus. **Cū**
vero paululum proceffissem et flagi-
cium hoc magis et magis exhortu-
Et eo fortius cōfirmatus est horroz
meus q̄ cum multos tunc nouerim.
omnes anteq̄ de fierent. aut de sec-
tu nature / aut manu hostili beneficia
o luminis orbatos uidi. ut cetera i
cōmoda tacēam quibus in conspec-
tu meo a domino / aut prostrati aut
p̄turbati sunt. exēptis duobus. sa-
cerdote uidelicet quem p̄misi. et dya-
cono quodam qui speculariorum ui-
dentes plagam effugerunt alter ad
sinū canonicę. alē ad portum cellu-
le duniacensis sacris vestib9 insigniti
Eos tē tñ p̄ ceteris in cōgregationi-
bus suis adūsa plurima postmodū
perpeffos esse misit. **Hanc** si
ad expugnādū hūc errorem cōkurs9
rationū et catholice m̄is ecclie aue-
toritas non subp̄teret; uel exēpla
maloz eū suffiaūt extirpare. **Dicit**
at nemo potest bibere calicē dei et cali-
cē demonioz. et à duob9 dñis fuisse

Deo et mamone. sic gratia dei et hu-
 ius malicie exercitium nullus assequi-
 tur. Sed ecce quasi punctum et quasi
 subula sententia prosequor fidei et
 mox inimica cum eam resim spūs
 mucrone / capulo tenus trasuctura
 re suffiaam. Feriatur ergo semel in
 manu forti et brachio illius qui ad
 submersione egyptoz diuisit mare
 rubru in diuisiones / et secundo opus
 non erit. Non est enim qui de manu
 illius possit euere. Educatur igitur
 gladiū moyses et prosternat egypti-
 as abhominaciones. et abscondat
 eas ne appareant in aspectu fidelium
 in sabulo sterilitatis sue. Loquatur
 verbū / sententia pferat in cōtempna-
 tionem erroz. quos diuina a domo
 tua abigere parauimus. Verbum
 siquidem gladii est bis acutus. vi-
 uis et efficac penetrabilior omni
 gladio anapiti ptingens vsq ad di-
 uisionem anime et spiritus / pagū
 quoq et medullaz / discretor eadē
 cogitationū. Insensatus est qui hoc
 gladio imminente nō timet. Et ecce
 in facie eccie in aspectu oim iminet.
 Deniq et in omīs dirigitur. Inquit
 eni. quādo ingressus fuens terram
 quā dñs deus tuus dabit tibi. caue-
 ne imitari velis abhominatiōes il-
 larum gentium ne inueniatur in te
 qui lustret filium suū aut filiam su-
 am ducens per ignem aut qui atio-
 los fascietur. et obseruet sompnia
 atq auguria. ne sit maleficus. ne i-
 cātator / ne phitones consulat et di-
 uinos / et querat a mortuis veritate.
 Omnia enim hec abhominatur do-
 minus. et ppter huiuscemodi scelera

delebit eos in introitu tuo | pfectus
 eris et absq macula cum domino
 deo tuo. Gentes iste quantum possi-
 debitis terram / augures et diuinos
 audiunt. Tu aut a dño deo tuo ali-
 ter institutus es. Quis ergo du-
 bitet hec criminalia et nō modo lan-
 guorem s; fidei exterminium esse.
 quod tanta diligētia pphetis ym-
 mo spiritus sancti sermo et adie. Ab-
 hominationes sunt dicte domino.
 et homo se supra hominem fieri
 opinatur cum istorum affectus est
 disciplinam. propter huiuscemodi
 scelera delete sunt gentes et huma-
 na temeritas se in hijs multiplicari
 confidit. Capitulum vice-
 mumnonū. De phisias theozias
 et practias. :-

Habet tamē ut de futuris ali-
 quis cōsuletur ita quidem
 si aut spiritu polleat pro-
 phete. aut ex naturalibus signis
 quid in corporibus animalium eueni-
 at. phisica docente cognouit. Aut si
 qualitatem temporis iminentis ex
 perimentoz iudicij colligit. dum
 tamē hijs postcaozib9 nequaquā q̄s
 ita autem accommodet. ut fidei aut
 religioni preiudicet. Sed nec pmi
 audiēdi sūt nisi i eo quod loquūtur
 a domino quod nunq̄ religionem
 impugnat. quia verum nequit esse
 vero contrariū. nec bonum bono.
 Et phisica dum nature nimium
 auctoritatē attribuit. in auctorē
 nature aduersando fidei plerumq̄
 impingunt. Non enim omēs erro-
 res arguo. licet plurimos audiam
 de anima / de virtutib9 et opib9 ei9.

de augmento corporis et diminuti
one. de resurrectione eiusdem et creati
one rerū/alit̄ q̄ fides habeat dispu
tantes **De** ipso quoq; deo interdū
ita loquuntur. ut si terrigene tēpta
rent astra gigantes. & iam conatu
cum enchelado/ut eis ethne onus
ignifluū imponatur/cupiant p̄me
terā **De** in hijs facile labi possunt
quia quantūq; ingenij vires/atra
profunditatem difficultatis que in
hijs vertitur subsistūt. ubi vero de
fiat intellectus/sidei ratione deducta.
que media est restat sola opinio
Cum vero de inferiorib; queritur:
puta de complexionē animalis. de
causa et cura egritudinis. eis oīno
nichil deest p̄ter effectū operis si
is desideratur **Et** quidem theozia
quicq; suum est faciunt **Et** forte p̄
amore tuo ampli; erogabunt. ab
eis singulātū rerū causas & natu
ras accipies. **H**anitatē. egritudi
nis. & neutralitatē censores sunt.
Dant sanitatem verbotenus. & cō
servant **N**eutralitatē iubent istuc
diuertere. egritudinis p̄vident &
docent causas. indicant ei inciam
augmentum statum et dedinatio
nem **Quid** multa? **Cum** eos au
dio/videntur michi posse mortuos
suscitare. nec esculapio meraciorē
creduntur inferiores. verumptamē
in eo magna mentis ammiratione
distrahor & pturbez. q̄ a seipsis tā
to verborum cōflictu/ & collisione ra
tionū dissiliunt & discordant **Unum**
p̄ofecto scio. q̄ traria simul vera ēē
nō posse **Quid** de medijs p̄ac
tias dicam? Absit ut de eis quicq;

peruersū loquat **In** man; enim eo
rum exigentibus peccatis meis ni
nus frequenter inādo **N**on sunt ex
asperandi verbis. sed potius demul
cendi obsequio **N**olo me tractēt du
riss. nec etiā sentire audeo quod
omnes clamāt **D**icā ergo cum scō
salomōe. quia mediāna a dño deo
est. et vir sapiens nō q̄tempnet cā
Nemo siquidē magis necessarius
est aut vtilior medico/ dūmodo sit
fidelis et p̄udens **Quis** enim p̄o
nia illi; dedamaē sufficiat. qui salu
tis artifex/ p̄curator vite/in eo do
minū imitatur. & vires ei; agit. q̄
salutem quam ille operatur & quasi
dñs et p̄nceps donat/iste p̄non; &
minister p̄curat & dispensat?
Nec ad tē attinet. si q̄ pseudo gra
tiam vendunt. et qui iustiores vide
ri volūt dum nichil accipiant ante
q̄ eger conualecat. in eo inq̄ores
sunt q̄ beneficium temporis immo
mun; dei manibus suis ascribunt &
cum ille quem domin; erigit. & vi
gor nature conualescentis atra ope
ram eius fuerat exigendus. q̄uis
istud iam p̄curorum sit. sibi inui
cem suadentibus et replicantibus
medijs. **D**um dolet accipe. **N**ec
moueor si opera eorum in se cōpug
nent. cum sciam contrariorum ple
tumq; esse eundem effectum **De**
cum inter man; eorum que in fa
ta collapsus est. tunc necessarias
producent ratioēs. quibus appare
bit q̄ vita eius non fuerat ulterius
p̄tendenda **Et** ut dicatur quos lō
ga afflixerūt inedia. iam mortuis
forbiāculas faciunt & inutiles. &

delictos parant abos. Expectas forte ut dicam quod dicit apostolus / quia hij sunt / qui hoices officiosissime occidunt. sed frustra. Absit enim ut hanc gratiam perferam. quam si forte audire volueris: senecam / plinnum adreas et sydonium. qui hoc in auribus tuis / clamore valido replentur.

Explicat secundus liber. 7.

Inapit capitula libri tercij. 7.

Quid salus vniuersalis et publica. Capitulum primum.

Que sit prima contemplatio hominis sapientiam affectantis. et quis sit fructus speculationis huius. 7.

Capitulum secundum.

Quod superbia radix malorum est. et a piscencia lepra generalis que omnes infiat. Capitulum tertium.

Quid adulator affectator et pallo. et quod eis nichil prouicius. Capitulum quartum.

De cautela adulatorum. et fraude multiplici et conuitiis adulationis et sequela. Capitulum quintum.

Quod adultores multiplicati sunt super numerum et a prudens domibus honestos et dissimiles sui expellunt. Capitulum sextum.

Fraudem adulatorum in imo vitandam. et quod muneribus aut obsequiorum difficultate validissime procedit. Capitulum septimum. 7.

De mudana comedia. vel tragedia huius. Capitulum octauum.

Quod mundus suos habet elusos. et eadem fides est nostra temporis et precedentium patrum et virtutis cultores inspectores sunt theatri huius. et de virtute quam adepti fideles ex se de et umbra qua non omnino caruerunt fideles. Capitulum nonum.

Quod sibi persone coaptantur. et de predaatur dissonante. et de deopatra. augusto et scipione. et quod romani vanitati dediti sunt. et quis sit adulationis finis. Capitulum decimum.

De munusculariis et promissariis et quod promittere non expedit ad virtutem. Capitulum undecimum.

De rationalibus et secretariis diuitum et quod amicia non nisi in bonis est. et quod diues familiarem potius exprimat quam amicum. et licet familiaritas diuitum utilis videatur: sepius periculosa est. et quod innocenter viuendum est. Capitulum xij.

Quia venditari possunt que sunt adulationibus acquisita. et de lenonibus et mollibus et pena eorum. et quod pudicia auferri non potest violenter nisi mens ipsa consentiat. 7. Capitulum decimum tertium.

Adultores puniendos esse tamquam hostes deorum et hominum et veritatem graueranter amplectendam et praestanda custodiendam: tam rationibus quam exemplis maiorum. Capitulum xiiii.

Quod ei dumtaxat licet adulari quem licet occidere. et quod tyrannus publicus hostis est. Capitulum xv.

Explicant capitula.

Inapit prologus libri tercij.